

Z NOVIM GLASOM V NOVO LETO

Ko stopamo v novo leto 1996, gotovo beležimo veliko novost v našem tisku. Pred nami je NOVI GLAS, ki povezuje oba prejšnja tednika, Katoliški glas in Novi list. Oba sta z božično številko utihnila, ni pa utihnil duh obeh, ki bosta naprej združeno prisotna v novem, večjem tedniku. Glas obeh prejšnjih časopisov se bo še bolj okrepil in razširil. Novi tednik bo skupen glasnik pričakovani in teženj slovenske manjšine v Italiji, ki veruje v ideale svobode, demokracije, krščanstva, slovenstva, torej v tiste stebre, ki so v bistvu navdihovali oba prejšnja tednika na Goriškem in Tržaškem.

Slovenski tisk v Italiji ima za seboj gotovo zelo bogato tradicijo. Na Goriškem in Tržaškem smo imeli svoje pomembne časopise že v dobi Avstrije, ko se je tudi med Slovenci začel širiti pluralizem idej in programov. Manjšinski tisk pa je danes posebej globoko zaoral svoje brazde v samo življenje našega narodnega telesa. Od nekdanje goriške Soče do tržaške Edinosti pa spet Goriške straže, Malega in Novega lista - da omenimo le nekatere najbolj znane "glave" zlasti našega periodičnega tiska. Drugi povojni čas je prinesel svoje. Prišel je tudi slovenski dnevnik - Primorski dnevnik - (nekaj časa smo imeli tudi dnevnik Glas zaveznikov), ki pa se mu še ni posrečilo, da bi bil v resnici glasnik celotne slovenske narodne skupnosti v Italiji, kot bi se za naše manjšinske razmere spodobilo. Bogata je bila vsekakor bera našega tedenskega tiska: Slovenski Primorec, Demokracija, Teden, Katoliški glas in še Novi list. Takšna je v strnjeni obliki paleta naših tiskanih glasil, katerim se sedaj pridružuje NOVI GLAS.

Programske smernice novega tednika, ki smo jih zgoraj nakazali, so dovolj jasen porok in pokazatelj usmeritve našega tednika. To pomeni, da bo nadaljeval z delom prejšnjih dveh, kar je trdno jamstvo za vse naše bralce in našo javnost sploh. To je trdno jamstvo tudi za tiste slovenske kroge, ki so o sedanjih pobudi podvomili in so se morda ustrašili, da bo novo glasilo zašlo kam drugam ali na stranpota; da bo preveč ali premalo katoliško, da bo preveč ali premalo laično. Ti strahovi so povsem neutemeljeni. Trdno jamstvo predstavljata sam izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva in sestava uredništva novega časopisa. Izdajatelj ima s svojo slavno tradicijo in bogato zgodovino za primorske Slovence velikanske zasluge, v uredništvu pa je poleg novih, mladih imen vrsta piscev, katerih večdesetletno delo naša javnost dobro pozna.

Z globokim prepričanjem, da bodo naši slovenski ljudje pokazali največje razumevanje za novo pobudo na področju slovenskega periodičnega tiska in jo tudi moralno in materialno podprli, v imenu uredništva in uprave vsem voščiva srečno novo leto 1996.

ANDREJ BRATUŽ, glavni urednik
DRAGO LEGIŠA, odgovorni urednik

"ČEZ OMEJENA OBZORJA V SMER NOVE ZEMLJE"

DANILO ČOTAR

O glase, ki so opozarjali na skorajšnji izid novega primorskega tednika, je spremljala ptica. Ob njej je bilo zapisano, da med pticami, ki razveseljujejo človekovo oko, je najlepša rajsko ptica s svojim čudovitim perjem. Je prispodoba svetlobe, vstajenja, neminljive pomladi. Ta simbol bo odslej tesno povezan z naslovom Novega glasa.

Prastara izročila povedo, da živi ptica s prelepim perjem v rajskih vrtovih, kjer kraljuje neminljiva pomlad in kjer čas ne mineva. Pisatelj Janez

Trdina je zapisal staro bajko o grofu, ki se je na lovu izgubil in zašel v prekrasen vrt. Tu je srečal rajsko ptico s čudežnim glasom, ki se ga ne moreš naveličati. Prepričan, da je poslušal le nekaj ur, je poiskal pot domov. Tu je našel vse spremenjeno in nihče ga ni več poznal. Vedeli so le, da je pred 300 leti neki grof izginil na lovu in ga ni bilo več nazaj. Ob gledanju lepot in

Vsem slovenskim
rojacom na Primorskem,
našim bralcem, prijateljem
in sodelavcem izrekamo topla
voščila za
uspešno novo leto 1996!
Uredništvo

poslušanju lepega petja se namreč v raju čas ustavi.

Iz simbolike rajsko ptice lahko razberemo nekaj osnovnih sporočil.

Krščanstvo je v njej videlo prispodobo nesmrtnosti in večnega življenja in v ta simbol vneslo nekaj bistvenih potez.

Zgodovinarji pišejo, da pomeni krog s piko, ki je zarisan v repu, božjo neskončnost. Krog brez začetka in konca je prispodoba večnosti, pika kot število ena pa prispodoba absolutnosti božje, saj to število sestavlja vsa druga, njega pa nobeno od njih ne more. Noge povezane v trikot so starokrščansko znamenje sv. Trojice.

Simbol daje Novemu glasu krščanski pečat in z rajsko ptico vabi v zanesljivo smer, ki presega sodobne malike pridobitništva, koristi, dobička in uspešnosti za vsako ceno. Iz novega časnika bo šel pogled čez omejena obzorja v smer Nove Zemlje.

Bistvena značilnost rajске ptice je lep glas, ki se ga ne naveličamo. To bo

tudi vodilo za Novi glas, ki želi biti jaseen, odmeven, svoboden. V njem se je združilo več glasov tistih primorskih Slovencev, ki odločno zagovarjajo demokracijo.

Demokracija ureditev družbe ostaja za novi tednik temeljna vrednota.

Slovincem za vsemi mogočimi mejami in v matični domovini želimo, da bi živeli v čim pravičnejši družbi in čim večji svobodi.

Naša ptica je spletena po načinu idrijskih čipk in s tem kaže naravnost na primorskega Slovenca. Čipke niso le odraz čuta za lepoto, ampak tudi dokaz marljivosti, vztrajnosti, natančnosti in potrpežljivosti primorskih ljudi. Vse te kreposti želimo vplesti v nov časnik, ki je pred vami.

Prinašal bo sporočilo ponosne narodne skupnosti, ki hoče ostati zvesta svojemu jeziku in izročilu ter se zaveda, da je narodna zavest za razvoj manjšine odločilna.

Nazadnje vam Novi glas z rajsko ptico vošči, zakaj ne, da bi se vam tu pa tam ob branju ustavil čas.

05 Jurij Paljk
JANEZ PAVEL II. OB NOVEM LETU

V novoletnem govoru je papež opozoril na prednost moralnih in etičnih načel pred političnimi. Otroci naj bodo izvzeti iz interesnih iger odraslih

02 Saša Rudolf
POLOŽAJ V BOSNI

03 Drago Legiša
INTERVJU Z MARTINOM BRECLJEM

04 Drago Legiša
PAPEŽ GOVORI ITALIJANSKIM POLITIKOM

06 Igor Devetak
ULICA PRVEGA FILMA

08 Ivan Žerjal
INTERVJU S TONETOM BEDENČIČEM

11 Danijel Devetak
SLOVENSKI OKTET V GORICI

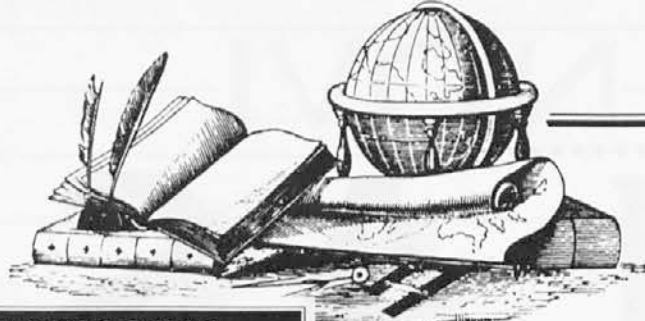
13 Erika Jazbar
DAN EMIGRANTA

14 Davorin Devetak
ČAS IZBIR TUDI ZA NAS

16 Erik Dolhar
POLEMIČNA KRANJSKA GORA

18 Andrej Bratuž
DR. INZKO VELEPOS LANIK V SARAJEVU

SVET OKROG NAS

POLOŽAJ V BOSNI

POMIRITEV SI POSTOPNO LE UTIRA POT

SAŠA RUDOLF

Enote Atlantskega zavezništva so v pičlih 14 dneh naredile več za pomiritev in normalizacijo življenja v Bosni kot modre čelade Združenih narodov v treh letih. Čeprav se zdi izjava poveljnika francoskih sil, ki delujejo v Bosni v okviru misije NATO, nekoliko pretirana, je v bistvu resnična, seveda v sklopu spremenjene stvarnosti, ki je nastala po daytonskem sporazumu.

Z izgradnjo pontonskega mostu na Savi, ki povezuje hrvaški breg z bosanskim, z večjo varnostjo na cesti, ki vodi prek Igmana, in odprtjem cestne povezave med Sarajevom in muslimansko enklavo ob Drini, Goraždom, Bosna ni več odrezana od sveta, kot je bila ves čas tri leta in pol trajajoče vojne. Vojaški vrhovi so ocenili, da se je položaj toliko izboljšal, da so po 983 dneh odpravili nadzorstvo bosanskega zračnega prostora, ki so ga ves ta čas 24 ur na dan patroljirala letala. Morda je odločal pri odpravi prepovedi letenja nad Bosno ne samo politični, pač pa tudi finančni račun - operacija je stala skoraj 5 tisoč milijard lir - dejstvo pa je, da napekost polagoma popušča.

In vendar smo kljub pozitivnim aspektom - Sarajevo je prvič po letu 1991 preživelo normalno, veselo silvestrsko noč - še daleč od normalizacije in možnosti, da bi se letos lahko izvedli volitve, ki naj bi obenem predstavljale konec vojaške misije Atlantskega zavezništva.

Do tedaj pa bo treba poleg obnovitve, ki bo zahtevala izjemen napor, doseči vsaj delno spravo, izločiti z vodilnih mest vse tiste, ki so osumljeni vojnih zločinov, utrditi muslimansko-hrvaško federacijo. Prav o tem se je razgovarjal z Izelbegovićem hrvaški predsednik Tudjman na obisku v Sarajevu. Ustanovitev skupnega sveta za sodelovanje med Sarajevom in Zagrebom naj bi pripomogla k odpravi nezaupanja med bosanskimi Hrvati in Bošnjaki, ki se kaže še predvsem v Mostarju, kjer niso pozabili na večmesečno vsakodnevno hrvaško obstreljevanje muslimanskega predela mesta ob Neretvi. In prav Mostar kot vozlišče povezav med morjem in osrednjo Bosno lahko postane odločilni dejavnik pomiritve med Bošnjaki in bosanskimi Hrvati. Če bo Sarajevo dobilo hrvaško pristanišče Ploče v 99-letni najem in si bo s tem zagotovilo pot na morje, bo sprava dokaj lažja.

Pomiritev pa bo našla pravo pot tudi v srcih domačinov, če bo zadoščeno pravičji in bodo vojni zločinci postavljeni pred sodišče. Pri tem lahko opravijo mirovni oddelki NATA izredno delo, vendar le pod pogojem, da bodo nepristransko prijavili haaškemu mednarodnemu sodišču vojne zločince vseh treh narodnosti. Javni tožilec haaškega sodišča Richard Goldstone je prepričan, da so Karadžiću in Mladiću dnevi šteti. Prej ali slej ju bodo vojniki mednarodne sile odkrili in izročili mednarodnim sodnim oblastem.

Vendar pa s pomiritvijo v Bosni, če bo do nje resnično prišlo, še ne bo v celoti rešeno balkansko vprašanje. Odprt ostaja etnični problem tako na Kosovu kot v Sandžaku. V obeh pokrajinah zahtevajo zatirani Muslimani večjo avtonomijo. Albanci na Kosovu zaenkrat le beležijo kršitve človekovih in drugih pravic s strani srbskih oblasti, Muslimani v Sandžaku pa že glasno zahtevajo avtonomijo. Njihov voditelj Sulejman Ugljanin je tudi uradno zaprosil za pomoč bosanske Muslimane in njihovega predsednika Izelbegovića. 320 tisoč Muslimanov v Sandžaku hoče na vsak način svobodneje zadihati in si zlasti zagotoviti enakopravnost.

VSE VEMO, A NIČ NE RAZUMEMO

DRAGO LEGIŠA

"Medtem ko v Moskvi nič ne veš, kaj se dogaja, a vse dobro razumeš, v Rimu veš vse, a ne razumeš ničesar. Tudi ti ni treba, da se trudiš, da bi kaj razumel, Bog ne daj pa, da bi poskusil rimske dogodke razlagati svojim bralcem".

Tako je med obema vojnama govoril glavni urednik milanskega dnevnika Corriere della Sera Luigi Barzini ameriškemu dopisniku, ko je pravkar nastopil službo v Rimu, kamor je prišel po dolgoletnem delu v Stalinovi Moskvi. Najstarejši italijanski aktivni časnikar Indro Montanelli se je na zgornji nasvet spomnil pred nekaj

dnevi, ko je v istem milanskem dnevniku na prvi strani pisal o trenutnem političnem dogajanju v Italiji.

To dogajanje je na zunaj zares prav dobro znano, a prav gotovo drži, da ga nihče ne more razumeti. Tako na primer vemo, da je predsednik republike Scalfaro zavrnil odstop ministrskega predsednika Dinija in ga poslal v parlament, kjer naj ugotovi, ali še uživa podporo njegove večine ali ne. Državni poglavar je v novoletni poslanici na državljane hkrati pohvalil Silvia Berlusconi, ker je dal pobudo za začetek dialoga med glavnimi političnimi silami, ki naj ugotovijo, če se v sedanjem parlamentu

lahko še odobrijo tiste reforme, ki naj dejansko omogočijo prehod iz prve v drugo italijansko republiko.

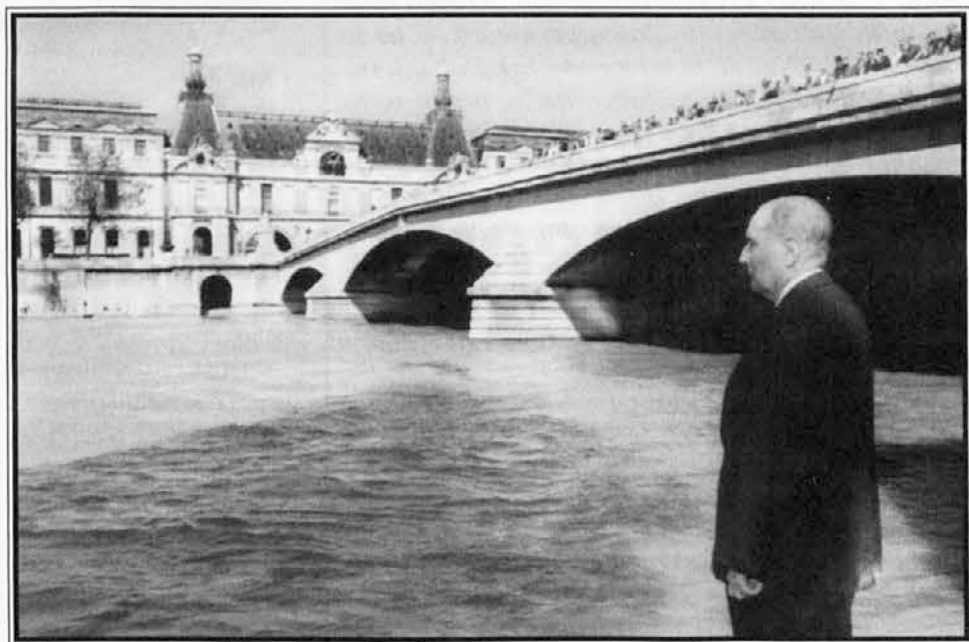
To se sicer lepo sliši, vendar gotovo drži, da v tem trenutku nihče v Rimu in verjetno v vsej Italiji ne razume poteka dogodkov, kot je pred toliko leti dejal Luigi Barzini svojemu ameriškemu gostu, ko ga je prosil za nasvete pri svojem delu.

Zato bomo tudi sami upoštevali takšen nasvet in se danes ne bomo trudili, da bi politično dogajanje v italijanski prestolnici razlagali svojim bralcem. Počakali bomo, da se nebo razjasni, da v sedanjo temo posije vsaj žarek sonca.

UMRL BIVŠI FRANCOŠKI PREDSEDNIK

DRŽAVNIK, MISLEC IN ČLOVEKOLJUB

MIRO OPPELT

V starosti 79 let je na svojem domu v Parizu umrl Francois Mitterrand, veliki francoski domoljub pa tudi pobudnik evropskega združevanja in prijateljstva med Francijo in Nemčijo. Mitterrand je bil velik državnik, najpomembnejša osebnost z De Gaulleom v povojni Franciji. Socialistični voditelj je povedel svojo stranko do zmage. V svojem 14-letnem predsedovanju je dokazal zavzetost za velike socialne

spremembe v Franciji. Odločil se je za moratorij jedrskih preizkusov. Po prvem obdobju zavezništva s komunisti se je odpovedal dopolnitvi velikih nacionalizacij ter je po priznanju njegovega naslednika Chiraca znal zagotoviti alternacijo in sobivanje z zmagovito konservativno vlado med svojim predsedstvom. Mitterrand pa je bil tudi velik humanist z globoko človečnostjo. Obnovil je lik Pariza z velikimi sodobnimi kulturnimi objekti. Od leta 1993 je vedel, da je zapisan smrti zaradi raka, ni se pa odpovedal aktivnemu državniškemu delu. Odlikovalo ga je tudi nenehno iskanje smisla

poslednjih stvari. Sam papež Janez Pavel II. mu je pisal solidarnostno pismo, ko je zvedel, da mu je usojena neozdravljiva bolezen. V iskanju poslednjega smisla je imel poglobljene razgovore z 90-letnim filozofom Jeanom Guitonom.

Mitterrand pa je bil tudi občudovalec in prijatelj velikega slovenskega slikarja Zorana Mušiča, ki živi v Parizu in v Benetkah, ter ga je velikokrat obiskal. Malo pred odhodom s predsedniškega mesta je bil Mitterrand pobudnik velike Mušičeve razstave v pariškem Grand Palaisu.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO
IN UPRAVA:

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA

IZDAJATEL: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

LOGOTIP, KONCEPT IN OBLIKOVANJE: KREA DESIGN AGENCY S.R.L. / GORICA

TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 60.000 LIR,

INOZEMSTVO 90.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 110.000 LIR

CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTA 18

TEL 0481/ 533177

FAX 0481/ 536978

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040/ 365473

FAX 040/ 633307

MARTIN BRECELJ, DEŽELNI TAJNIK SSK

"UPAMO, DA BOMO SLOVENC V ITALIJI POGUMNEJE VZELI SVOJO USODO V LASTNE ROKE"

DRAGO LEGIŠA

Na proslavi 20. obletnice deželne organiziranosti SSK si imel odmeven govor, s katerim si poleg analize sedanjega položaja manjšine obrazložil tudi temeljne točke strankinega nadaljnjega dela. Je SSK že zaznala kak odziv?

Da, odziv smo zaznali bodisi v tisku bodisi v neposrednih stikih z ljudmi. Pojasniti moram, da sem v svojem govoru pravzaprav predstavil predloge SSK za oblikovanje politične strategije, ki naj bi vodila Slovence v Italiji v prihodnjem obdobju. Te predloge smo v celoti objavili v posebni, slavnostni številki strankinega glasila Skupnost, in sicer z namenom, da bi jih ponudili v premislek in razpravo vsej naši narodnostni skupnosti v Italiji, poleg tega pa bodo ti predlogi predstavljali tudi programsko osnovo, na kateri nameravamo spomlad tega leta izpeljati naše strankine kongrese, od sekcijjskih do deželne. No, v dosedanjih odzivih prihaja do izraza predvsem priznanje, da smo spregovorili resno besedo, ki jo velja tudi resno obravnavati. Seveda so tudi izjeme. Tu mislim predvsem na oster napad, ki si ga je ob tej priložnosti privoščilo glasilo SKP Iskra na račun SSK. Kot pove že sam naslov članka ("Jezno razmišljanje o novih predlogih SSK"), pa je v resnici v njem več zolča kot pameti.

Kot slišimo in tudi beremo, si ideja o skupnem manjšinskem izvoljenem predstavništvu oziroma Narodnem svetu, vsem težavam navkljub, vendar čedalje bolj utira pot med našo slovensko zamejsko javnostjo. Si tudi sam tega mnenja?

Sem. Vse bolj se uveljavlja spoznanje, da se moramo Slovenci v Italiji boljše organizirati, da mora

mo doseči večjo enotnost, seveda v skladu z načeli in metodami demokracije, kakor tudi, da dozorevajo zgodovinski pogoji za to, da bi vsi skupaj ali vsaj glavnina izmed nas napravila nekaj odločnejših korakov v to smer. Resnici na ljubo imam tudi vtis, da je ta potreba bolj občutena pri "bazi" kot v "vrhovih", kjer so vseskozi v ospredju tudi drugačni interesi in računi. Vendar sem prepričan, da gre za zahtevo, ki se ji ne more izmikati, kdor čuti odgovornost za prihodnost naše narodnostne skupnosti.

Kako si konkretno predstavljate izvolitev takšnega predstavništva? Kakšen bi bil sistem volitev in kdo bi imel aktivno in pasivno volilno pravico? Pred drugo svetovno vojno se je v tej zvezi govorilo o t.i. narodnostnem katastru. Kaj misliš o tem?

SSK je svoja delovna izhodišča za oblikovanje Narodnega sveta Slovencev v Italiji objavila že julija 1994. V njih je vsaj načelno nakazano, kako si te volitve zamišljamo. Volilni sistem bi moral vsekakor zagotoviti izvolitev predstavnikov ne le iz vseh treh pokrajin (Trst, Gorica, Videm), ampak tudi iz vseh pomembnejših geografskih območij (med drugim iz Kanalske doline, Režije, Laškega, Milj, furlanskih krajev za izseljence itd.), v katerih smo Slovenci v Italiji zgodovinsko prisotni, s primerno razporeditvijo volilnih enot. Volilno pravico bi po našem predlogu imeli vsi tisti, ki bi pristali na cilje in načela Narodnega sveta s podpisom ustrezne izjave. Nadzorstvo nad podpisovanjem izjave in s tem nad vpisovanjem v sezname volilnih upravičencev bi poverili posebni volilni komisiji. Vsekakor pa bi te volilne sezname po našem predlogu ne smeli imeti za narodnostni kataster, saj ni nikjer rečeno, da bi se vanje vpisali vsi Slovenci v Italiji. Mi smo celo predvideli, da bi del predstavnikov Narodnega sveta (približno 30 odstotkov) ne

Martin Breclj

volili neposredno, temveč da bi jih izvolili organizaciji civilne družbe SKGZ in SSO prek svojih internih volitev prav zato, da bi Narodni svet lahko zastopal tudi tiste pripadnike manjšine, ki se ne bi hoteli oz. ne bi mogli udeležiti neposrednih volitev, a ki so kljub temu del manjšine in živijo z njo tako, da sodelujejo v njenih gospodarskih, prosvetnih, športnih in drugih strukturah in dejavnostih. Na tak način bi torej zajeli tudi tako imenovane "sive cone", se pravi manj zavedne dele manjšine in bi se hkrati izognili samopreštevanju, ki utegne biti, kot znano, politično zelo nevarno za našo skupnost.

Bi izvoljeno predstavništvo prevzelo pristojnosti, ki so zdaj priznane SSO in SKGZ? Mislimo tu zlasti na vprašanje podpor, ki prihajajo iz matične Slovenije, saj vemo, kako to nekateri ljudi in kroge v naši manjšini zelo zanima.

Mi smo mnenja, da bi moral biti Narodni svet forum, na katerem bi obravnavali vse skupne manjšinske zadeve. Sam sem nekoč predlagal, da bi na takšnem forumu lahko sprejemali tudi večletne razvojne načrte, podobno kot to delajo javne uprave, s čimer bi bili seveda vsaj posredno povezani tudi neki finančni aspekti. To pa ne pomeni, da bi morali ukinjati samostojne organiziranosti in pobude posameznih obstoječih komponent, saj bi Narodni svet

moral črpati svojo moč iz lastne demokratične legitimacije in iz širine soglasja, ki bi se v njem oblikovalo po demokratični poti. Sicer pa je tudi jasno, da so pristojnosti Narodnega sveta stvar dogovora med manjšinskimi komponentami, kakor tudi, da ima ves ta projekt smisel, le če se zanj opredeli glavnina manjšine. Glede finančnih podpor iz matice pa smo vsekakor mnenja, da bi bilo najbolje, če bi jih Slovenija podeljevala na osnovi zakona, podobno kot se že dogaja za italijanske javne prispevke, kar omogoča tudi največjo prozornost.

V čem se pri nas predvsem čutijo posledice silno zaostrenih odnosov med Rimom in Ljubljano?

Ni dvoma, da slabe odnose med Italijo in Slovenijo posebej negativno občutimo obmejni prebivalci in še zlasti pripadniki manjšin. Očitno moramo tudi njim pripisati, da še vedno ostajajo na mrtvi točki splošni problemi naše manjšine, začenši z zaščitnim zakonom. V tem času pa beležimo tudi kopico večjih in manjših težav na skorajda vseh področjih življenja naše skupnosti. Pomislimo le na udarce, ki so v zadnjih mesecih prizadeli naše šolstvo...

Ali se Ti ne zdi paradoksalno, da najvišje deželne oblasti Furlanije-Juljske krajine, tržaški župan Illy in njegovi kolegi vzdolž državne meje zahtevajo, naj se Sloveniji čimprej odprejo vrata v Evropo, medtem ko jih Rim zapira?

Po pravici moramo to stanje označiti za paradoksalno, še zlasti če pomislimo, da so do nedavnega veljale skorajda diametralno nasprotni razmere in da smo težave nekoč beležili predvsem na krajevni obmejni ravni, medtem ko je bil Rim videti bolj odprt. Človek bi se lahko vprašal, ali ni v tej zamenjavi vlog nekaj načrtnega ali pa mogoče celo nekaj zakletega. Sicer pa imam sedanje stanje za boljše, kot je bilo ono v preteklosti, saj sem prepričan, da bo to, kar se uveljavlja na bazi, prej ali slej doumel tudi vrh, medtem ko je nasprotni proces praviloma težji.

Težave v odnosih med Ljubljano in Rimom pa bi označil za paradoksalne tudi v nekem drugem oziru. Prepričan sem namreč, da imata obe državi

dolgoročni interes, da sodelujeta, zdaj pa sta si tako narazen, da predstavljata celo oviro za širše mednarodno sodelovanje. Italija si s slovenskim zapletom prav gotovo ni povečala svojega mednarodnega ugleda, še zlasti ne pri svojih vzhodnih sosedah, s katerimi pravi, da bi rada sodelovala. Slovenija pa tudi ne more zaživeti polno svoje vloge, če ne uredi svojih odnosov z Italijo, saj si ne more in ne sme predstavljati, da bi v "Evropo" hodila le po svojih severnih vratih.

Načrtujete pri SSK kako posebno akcijo v podporo zahtevi po odobritvi globalnega zaščitnega zakona?

Veliko bo odvisno od tega, ali bo prišlo v kratkem do razpusta parlamenta in torej do predčasnih parlamentarnih volitev. Če ne bo volitev takoj, smo pri SSK prepričani, da bi Slovenci v Italiji morali podpreti svojo zahtevo po globalnem zaščitnem zakonu z manifestacijo v Rimu ali s kakim podobnim odmevnim dejanjem na vsedrjavni ravni. Če bodo volitve v kratkem razpisane, pa bi si morali najprej prizadevati, da bi naše zahteve kolikor mogoče prodrle vsaj v volilne programe. Žal moramo pri tem ugotoviti, da manjšinsko problematiko za zdaj zemarjajo tudi vsedrjavni programski osnutki levosredinskega zavezništva, ki se predstavlja pod znamenjem oljke, in od katerega si Slovenci ter drugi manjšinci v Italiji pričakujemo večje razumevanje. Priznati pa tudi moramo, da je Oljka vsaj na deželni ravni v Furlaniji-Juljski krajini prislunhna našim zahtevam. Potruditi se bomo torej morali, da bo naša stvar prodrla na vsedrjavni ravni. Sicer pa bi bilo dobro z našimi problemi pred volitvami seznaniti tudi širši politični spekter.

Kateri dogodki bodo v novem letu 1996 po Tvojem posebnega pomena za naše ljudi?

Prihodnost je vedno težko napovedovati, še posebej težko pa je predvidevati, kaj se bo zgodilo v letu 1996. Če nadaljujemo s tem, kar sva pravkar govorila, je veliko vprašanje že to, ali bo v tem letu končno prišlo do tolikokrat napovedanih predčasnih parlamentarnih volitev v Italiji, kaj šele, da bi mogli kolikor toliko zanesljivo napovedati, kdo se bo na teh volitvah uveljavil. Prav tako visi veliko vprašanje nad izidi državnoborskih volitev v Sloveniji, ki bodo predvido-

ma jeseni. Toda kolikor bolj so razmere nedoločene, toliko več je možnosti za učinkovito akcijo. Upam, da bomo Slovenci v Italiji v teh razmerah pogumneje vzeli svojo usodo v lastne roke in začeli urejevati vsaj tiste stvari, ki so od nas neposredne odvisne, začenši z našo organiziranostjo. Poleg že rečenega o Narodnem svetu naj kot politični tajnik SSK tudi povem, da se v istem smislu nameravamo posebej potruditi, da bi svojo politično stranko kolikor mogoče približali ljudem in jo tako uredili, da bi se lahko v njej vse bolj prepoznal vse večji del Slovencev v Italiji. Priložnost za to bodo nudili kongresi, ki jih bomo priredili spomladi. Možnost političnega združevanja v skupni stranki bi morali resneje vzeti v poštev vsi Slovenci, saj gre za model, ki se je odlično obnesel pri Nemcih na Južnem Tirolskem in pri Francozih v Dolini Aoste. Tudi iz izkušenj drugih bi se morali kaj naučiti, še zlasti če delujejo v podobnem političnem kontekstu.

Si tudi Ti mnenja, da ob vstopu v novo leto kljub raznim težavam ni razlogov za pesimizem?

Kot sem pravkar povedal, je naša prihodnost seveda odvisna tudi od nas samih. Zato si lahko od novega leta nekaj obetamo le, če smo vanj pripravljeni tudi kaj vlagati. Pozor! Pri tem ne bi želel pasti v puhel voluntarizem ali v tako imenovani optimizem volje. Jasno je namreč, da si od svojega delovanja lahko nekaj obetamo, le če smo ga znali pravilno zastaviti, se pravi, če smo znali pravilno oceniti realnost, v kateri smo, in možnosti, ki nam jih le-ta odpira. A prve so vendarle vrednote, ki nas vodijo, in cilji, ki si jih zastavljamo. Da povem drugače, ne diši mi politika, ki se, recimo, sprti prilagaja javnomnenjskim raziskavam, kakršno dobro poznamo v Italiji, pa tudi v Sloveniji. Lahko se res izkaže za uspešno, a ima meje, ki so značilne za vsak oportunistem.

JEZUS IZ NAZARETA IN CERKEV
KOT SKUPNOST JEZUSOVH
UČENCEV

ZVONE ŠTRUBELJ

Jezus iz Nazareta je s svojim življenjem in sporočilom vtisnil v zgodovino neizbrisni pečat. O njem je slišal domala vsak zemljan; na ta ali drug način je vest o njem šla do skrajnih mej sveta.

Toda kdo je bil in kako je prišel v zgodovino? Judje pravijo, da je bil prerok, ki se je politično zapletel in si kot upornik nakopal obsodbo in smrt na križu. Muslimani ga imajo za spoštovanega jasnovidca in preroka. Humanisti in filozofi vidijo v njem genija, ki je življenje interpretiral na originalen način, izven mentalnih in družbenih shem takratnega časa. Kristjani vidimo v njem ne le preroka in genija, temveč tudi pričakovanega Mesija, Odrašenika in božjega sina. Ateisti se poglobljajo vanj, v kolikor želijo spodbkopati njegova temeljna življenjska prepričanja. Toda tudi genialni ustvarjalec, kot je bil Friedrich Nietzsche, ki je želel ustvariti nov model človeka, diametralno nasproten od modela, ki ga predstavlja Jezus iz Nazareta, se je z njim tako zapletel, da se je v trenutkih blaznosti (ob koncu življenja se mu je namreč zmračil um) nekajkrat v svojih zapiskih podpisal kar Jezus Kristus, kar kaže na njegovo identifikacijo s tistim, proti kateremu se je boril celo življenje.

Odkod ta privlačna, močna in neuničljiva energija, ki je vezana na ime Jezusa iz Nazareta? Kako sta njegov lik posredovala človek prvega stoletja in zgodovina dvajsetih stoletij, ki nas loči od njegovega življenja? Kdo je najbližji osebnosti Jezusa iz Nazareta in kdo nam lahko z gotovostjo spregovori o njem?

Jezus svojega posega ni izvedel sam. Kot oznanjevalec Očetovega kraljestva je zbral okrog sebe skupino učencev, katerim je zaupal svoj stil, svojo metodo in svoje življenjsko sporočilo. Sprejel jih je, preproste, nešolane kot sopotnike in kot prijatelje: "Ne imenujem vas več služabnike, ker služabnik ne ve, kaj dela njegov gospodar; vas pa sem imenoval prijatelje, ker sem vam razodel vse, kar sem slišal od svojega Očeta" (Jan 15,15). Vzel jih je za svoje ožje sodelavce in jih povabil na pot globalne metamorfoze. Predlagal jim je svojo novost, svoj način verovanja in oznanjevanja. Zanje pa nobeden od učencev ni bil pripravljen. Pred njimi je bila dolga pot, pot počasnega in zahtevnega spreobrnjenja. Izbrani učenci so namreč imeli v mesu in krvi tradicionalno vero judovskega naroda, v katero pa je njihov učitelj vnesel toliko novega, da se jim je zdelo, da so brez tal pod nogami; ostala jim je le ena izbira: zaupati nenavadnemu popotnemu rabiju in tvegati avanturo z njim, iti v neznanu, proti obstoječemu modelu verske in družbene ureditve.

Kadarkoli govorimo in razmišljamo o Jezusu iz Nazareta, naletimo na obstoj njegove skupnosti, prve skupnosti Jezusovih učencev. To skupnost so prvi kristjani kmalu po njegovi smrti imenovali Cerkev. Vez med Jezusom in Cerkvijo je torej nekaj bistvenega. Za marksikaterega sodobnika pa to ni več razumljiva in sprejemljiva povezava. Jezus Kristus da, Cerkev ne! To je bil slogan šestdesetih in sedemdesetih let našega stoletja, prav v obdobju, ko je 2. vatikanski koncil skušal na novo opredeliti povezavo med Jezusom Kristusom in Cerkvijo. Trideset let je minilo od tega več ali manj posrečenega poizkusa reinterpetacije utelešenja Jezusovega oznanila v njegovi Cerkvi. Po tridesetih letih pa lahko rečemo, da je v zavesti današnjega človeka ostal dvom o verodostojni in edini možni interpretaciji Jezusovega življenja in oznanila v okviru krščanskih cerkva.

V naših teoloških razmišljanjih bomo razgrnili nekatera vprašanja, ki so vezana prav na ta problem, na povezavo med Jezusovo osebnostjo, njegovim posegom v prid človeka in človeštva in med Cerkvijo, ki opredeljuje samo sebe kot avtentično varuhinjo Jezusovega evangelijskega oznanila.

PAPEŽ ITALIJANSKIM POLITIKOM

NAJPREJ NAČELA IN VREDNOTE,
NATO STRANKARSKO
UVRŠČANJE

DRAGO LEGIŠA

V kapeli jezuitskega zavoda v Rimu - posvečena je ustanovitelju reda sv. Ignacija Loyolskemu - je papež Janez Pavel II. imel na silvestrovo mašo z zahvalno pesmijo. Udeležili so se je nekateri znani italijanski katoliški politiki, med njimi Fanfani, Piccoli, Mario Segni, Rosa Russo Jervolino in drugi. Papeževa homilija je bila namenjena prav njim oziroma italijanskim katoličanom, ki se udeležujejo v politiki. Izvajanja so bila predvsem zelo aktualna, ker je pred nekaj leti s političnega prizorišča izginila krščansko-demokratska stranka, ki je združevala veliko večino italijanskih katoličanov.

"Za katoličane je prven-

stvenega pomena - je dejal sv. oče - pozornost, ki jo posvečajo načelom in vsebini svojega socialnega in političnega udejstvovanja. Šele nato prihaja zanje v poštev vprašanje takšnega ali drugačnega strankarskega razporejanja. Cerkev se ne more odpovedati nalogi, da jasno oznanja krščanski socialni nauk, pri tem pa je nihče ne more prisiliti, da se odloči za takšno ali drugačno strankarsko izbiro. To ni

nobena oblika integralizma, saj Cerkev s tem ne kaže manj spoštovanja za demokracijo".

"Za italijansko Cerkev je življenjskega pomena - je nadaljeval papež - da ohrani in utrdi svojo notranjo enotnost, temelječo na popolnem pristanku na razodeto resnico, ki jo tako posrečeno označuje. Za Italijo, ki naglo drsi v sekularizacijo, je takšna notranja enotnost pogoj, da se lahko upira krepko

razširjenemu relativizmu. Notranja enotnost Cerkve je tudi zato nujna, ker spremenjene politične razmere ne dovoljujejo, da bi bili katoličani enotni na političnem in socialnem področju. Resnica in morala ter njune zahteve pa nikakor ne ponižujejo ali izničujajo svobode".

Janez Pavel II. je pozval katoličane, naj si prizadevajo, da bodo pravkar omenjene "zahteve resnice in morale" uveljavljali v "strukturah posvetne družbe, ob spoštovanju njihove legitimne avtonomije".

"Pravna država, pristna demokracija in dobro urejeno gospodarstvo lahko uspevajo le, če se sklicujejo na to, kar pripada človeku, to je na načela resnice in na objektivne moralne kriterije, ne pa na relativizem, ki naj bi bil po mnenju nekaterih zaveznik demokracije, medtem ko je v resnici njen zahrbtni sovražnik".

UNICEF

VOJNA IN OTROŠTVO

HELENA JOVANOVIČ

V nešteti vojnah, ki se odigravajo na našem planetu, izgubi vsak dan življenje na desetine otrok. V zadnjih desetih letih jih je umrlo dva milijona. Štirje milijoni nedolžnih oči so za vedno ugasnili. Grozljiv podatek navaja v svojem letnem poročilu mednarodna organizacija UNICEF, ki poudarja, da je treba še posebno najmlajše, najbolj izpostavljene in najbolj neboljane žrtve vojne zaščititi v vseh državah sveta, kjer sta sovražstvo in sla po krvi zamračila um odraslim. Šest milijonov otrok je bilo

pohabljenih v vojnah, navaja še letno poročilo UNICEF-a. Tudi obračun vojne v nam bližnji Bosni je strahoten. Na tisoče otrok se je v tem okrutnem in nesmiselnem spopadu moralo mnogo prezgodaj odpovedati svojim sanjam. UNICEF poleg tega navaja še en nezasišan podatek o nasilju, ki ga v vojnah doživljajo ženske in še nedorasle deklice. Med 20000 posiljenimi muslimankami je večina mladoletnih.

O posilstvih poročajo tudi iz Ruande. V tej afriški državi, kjer je zemlja zaradi okrutnih pokolov prepojena s krvjo, je življenje izgubilo 300000 otrok in najstnikov. Mnogo so jih hladnokrvno pomorili njihovi

sovrstniki. Vseh 95 odstotkov preživelih otrok pa je bilo priča hudim zločinom, kar bo za vedno zaznamovalo njihovo življenje.

Na tem našem planetu je trenutno kakih 50 vojnih žarišč. V spopadih umirajo tudi otroci. Nekateri morajo še nedorasli prijeti za orožje, deklice pa prisilijo v prostitucijo. Tudi tisti, ki preživijo, so svoje otroštvo za vselej izgubili.

Dolžnost mednarodne skupnosti je, da z zakoni in konkretnimi dejanji zaščiti otroke, ki živijo v vojnih razmerah, je v svojem poročilu še posebej poudarila organizacija UNICEF. Od besed k dejanjem pa je pot še vedno dolga, predolga. Laže si je zakrivati

oči pred tem, kar se dogaja, in poudarjati načela o neprecenljivi vrednosti vsakega življenja, ali pa si prati kolektivno vest s poslušanjem vesti o malčkih, ki sta v jugoslovanski vojni izgubila nogo in sta pri nas dobila protezo. Čez leto dni jo bosta že prerasla. Bo tedaj javnost še z zanimanjem spremljala njuno usodo? Kdo še pomisli na milijone otrok, ki jim je okrutnost vojne pretrgala življenjsko nit? In kdo bo plačal za milijone otroških sanj, ki so se v hipu razblinile?

Ob tem Božiču, ki nam ga je dano preživeti v miru, moramo misliti tudi na to. Samo tako bodo naši prazniki imeli res pravi pomen.

BESEDA ŽIVLJENJA

DRUGA NAVADNA NEDELJA

SILVESTER ČUK

DA BI PRIČEVALI O LUČI

Iz svojih otroških let, ko pri nas še nismo imeli elektrike, se spominjam, kako smo v zimskih večerih, ko smo ležali na kmečki peči, čakali, da v sobo prinesejo luč, ki je prijazno razsvetlila prostor. Luč je pregnala strahove, ki so se v otroški domišljiji plazili od vseh strani. To je bilo naše

"adventno" razpoloženje, ki ga je luč potešila. Božično bogoslužje smemo imenovati slavje luči, kar je najlepše izraženo v spevu za alelujo dnevne maše božičnega praznika: "Zasvetil nam je sveti dan; pridite, narodi, in molite Gospoda; danes je prišla na svet velika luč."

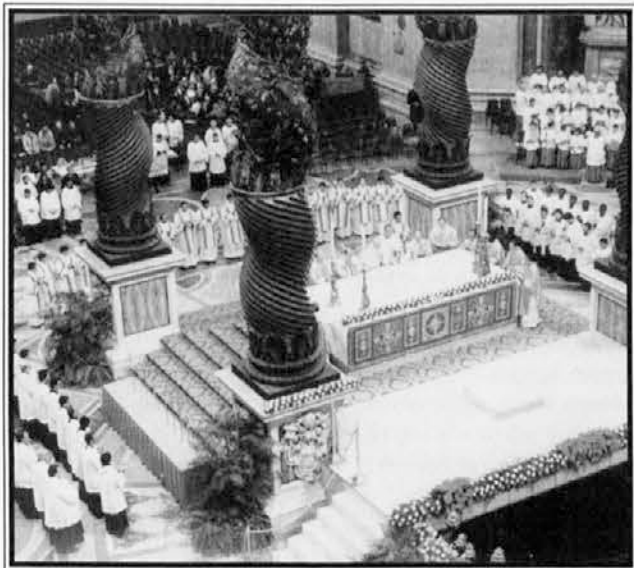
Kjer je tema, se rada prikriva hudobija, kjer je luč, pa so dela očitna. Že v navadnem življenju je tako, nič drugače pa ni v življenju z Bogom. Sveti Pavel pogosto govori o luči in kristjane imenuje "otroke luči". "Kakor otroci luči," pravi, "hodimo v vsej ponižnosti in preprostosti." Ob srečanju z Jezusom-Otrokom je starček Simeon zapel hval-

lospev, ki ga duhovniki molimo vsak večer ob sklepu molitvenega bogoslužja (brevirja). Te nedelje, ki so pred nami, bomo še pogosto slišali besede o luči. Cerkev svoje člane sprejema in jih ob odhodu pospremlja s Kristusovo lučjo. Ob krstu krščevec povabi starše, da prižgejo krstno svečo vsakega otroka ob velikonočni sveči, ki predstavlja vstalega Kristusa, in pri tem pravi: "Sprejmite Kristusovo luč! Starši in botri, ohranite luč, ki vam je zaupana, da bodo vaši otroci v Kristusovi luči varno hodili kot otroci luči, vztrajali v veri in šli z vsemi svetniki v nebesih prihajajočemu Gospodu naproti."

DAJMO OTROKOM PRIHODNOST MIRU!

JURIJ PALJK

VATIKAN: "Na to skalo bom sezidal svojo Cerkev."

Ves svet je po televiziji v neposrednem prenosu videl, kako se je sveti oče na dan Božiča počutil slabo, saj je imel tudi on hujši napad gripe, ki je med prazniki zajela vso Italijo. Med nagovorom, ki ga ima sveti oče običajno vsako leto na dan Božiča na trgu svetega Petra, se je papež skoraj onesvestil; zato se je umaknil od okna in se pojavil šele čez nekaj minut, ni pa voščil v petdesetih jezikih, kot je to zanj običajno. Tudi glavne maše v baziliki svetega Petra ni imel on, ampak kardinal in višji duhovnik bazilike svetega Petra Virgilio Noe. Vse to je sprožilo po svetu vrsto ugibanj o papeževemu zdravju, a se je v naslednjih dneh videlo, da je tokrat šlo zares samo za gripo, saj se je papež po tridnevem počitku v Castel Gandolfu spet pojavil v javnosti čil in zdrav.

Na dan Božiča pa je sveti oče imel svoj govor z blagoslovom "urbi et orbi", v katerem se je dotaknil vseh glavnih problemov in kriznih žarišč današnjega sveta. Najprej je razložil pomen veselega dogodka, kar mora biti za vsakega kristjana Jezusovo rojstvo, in nato dejal: "Božič je praznik sprejemanja in ljubezni! Ali bodo našle svoj prostor begunske družine iz Bosne in Hercegovine, ki trepetajo čakajo na sadove

miru, tistega miru, ki so ga pred kratkim svečano oklicali? Se bodo lahko vrnili v resnično sprajeno domovino vsi begunci iz Ruande?" Nato se je papež spomnil vseh trepih narodov, predvsem vseh beguncev in ljudi v vojni. Dejal je: "Prav v ta ranjeni svet vdira danes ljubeznivi in nežni Jezušček! Prihaja odrešit človeka, ki je pogreznjen v sovraštvo in je suženj osebnih egoizmov in razprtij. Prihaja, da nam odpre nova obzorja. Božji Sin prihaja na svet, da bi vsadil seme upanja, da se bo na obzorju končno le prikazal mir, pa čeprav velikim težavam navkljub." Sveti oče je svoj nagovor na dan Božiča sklenil z besedami: "Naj vesela novica o Tvojem rojstvu, stara in vedno nova, doseže po valovih etra narode in države na vseh celinah in naj prinese na svet mir!"

Na dan Novega leta, ki je hkrati svetovni dan miru, je papež med svojo homilijo dejal: "Jezus pomeni: Bog rešuje! S tem imenom začnemo novo leto: 1996 let je že minilo od

pam Mariji, Materi Božji in naši Materi, pravkar začeto leto 1996."

Na dan svetih treh kraljev je papež posvetil skoraj cel govor misijonskemu zagonu Cerkev in predvsem priseljencem, ki jih v razvitih državah skorajda nihče ne mara. O njih je dejal, da jih ne smemo jemati "kot grožnjo našemu blagostanju in naši varnosti," saj so "nasprotno, znamenje sedanjega časa in stvarnost, znamenje omikane družbe, ki mora držati skupaj tako lastno identiteto kot tudi univerzalnost, različnost in enakost." Na ta dan je papež posvetil tudi 14 novih škofov, med katerimi so trije Italijani, in tako samo še bolj poudaril, da je epifanija misijonski praznik. Nove škofove je posvetil z besedami: "Posvečam vas za nove misijone, ki vam jih Cerkev zaupa!"

Med opoldansko molitvijo v nedeljo, 7. januarja, se je papež spet dotaknil vseh pekočih problemov sveta. Med temi imajo posebno mesto ugrabljeni ljudje v Italiji, ki so v rokah anonimnih zločincev. Papež je tako spet pokazal, da ima še veliko zaupanja v njihovo izpustitev in tudi v milost božjo, ki edina lahko otropi trda srca ugrabiteljev: "Za vse ugrabljene molim, da bi se lahko čimprej vrnili domov. Molim tudi za ugrabitelje in njihove pomočnike pri teh zločinskih dejanjih, kar ugrabitve so, da bi se jih dotaknila božja milost in bi čimprej vrnili te naše brate in sestre ljubezni njihovih najdražjih."

Kristusovega rojstva. Že samo dejstvo, da se štejejo leta po Kristusovem rojstvu, je dovolj zgovorno. To pomeni, da je Kristus središče zgodovine. Prvi dan v letu praznuje Cerkev svetovni dan miru, ki ima letos kot temo zahtevno povabilo: Dajmo otrokom prihodnost miru! Mir, ki je temeljni znak božje prisotnosti, se mora širiti tudi v vseh političnih ureditvah in v življenju vsake skupnosti in vsakega naroda! Na dan Novega leta pa je sveti oče med opoldansko molitvijo "Angelus" dejal: "Resnično je zelo važno, da odrasli razmišljamo o tem, kako bomo zagotovili otrokom mirno prihodnost. To je naša naloga in naša odgovornost. Z velikimi koraki se približujemo letu 2000, ki je pomembna postaja za prehojeno pot človeštva. Gospod naj nam podari milost, da bomo prišli na to postajo prenovljeni v duhu in velikodušni, da bomo lahko zgradili bolj solidaren in bolj odprt svet. Prosim vas, da molite v ta namen! Skupno z vami pa zau-

je prava Luč, ki razsvetljuje ta naš svet. Naše krščansko poslanstvo je, da bi pričevali o Luči. Luč je dobrot, iskreno prijateljstvo, poštenost, nesebična ljubezen. Vse to razsvetljuje življenje nam in drugim. In to pričuje o Bogu, ki se je naselil med nami.

V življenju je treba sijati Kristusa-Luč sveta. "Če moreš biti zvezda na nebu," je zapisal nekdo, "bodi zvezda na nebu! Če pa ne moreš biti taka zvezda, bodi kres na hribu! Če ne moreš biti kres na hribu, bodi svetilka v hiši!" Ta je najbolj dragocena.

Hrvaška katoliška Cerkev in mirovni sporazum v Daytonu

Ob krizi v Bosni in Hercegovini so šli politiki svojo pot, katoliška Cerkev svojo in za njo tudi muslimani ter deloma srbska pravoslavna Cerkev. Milošević, Tudjman in Izetbegović so pristali na etnično razdelitev BiH med Srbe na eni strani, med Muslimane in Hrvate na drugi. To razdelitev BiH po etničnem principu so potrdili na mirovnih razgovorih v Daytonu v ZDA.

V nasprotju s politiki je hrvaška Cerkev vedno zagovarjala enotnost BiH in se zanjo zavzemala na vseh ravneh. To izhaja iz izjav hrvaških škofov in iz njihovega zadržanja. Banjaluški škof Komarica je do nedavno ostal na svojem mestu, čeprav so mu Srbi dejansko vsilili hišni zapor. Škofje so se držali načela, da ima vsakdo pravico do svojega doma in ognjišča. Obžalovali so, da se pri iskanju miru v Bosni niso posvetovali z domačimi škofi, ki so vedno odločno zatrjevali, da ima vsakdo pravico do izpovedovanja svoje vere. Na noben način niso hoteli, da bi kdo mislil, da gre za versko nestrpnost, kot se je npr. dogajalo v času Lutra in verskih bojov med protestanti in katoličani. V Bosni gre torej za izrazito politično zadevo.

Sporazum v Daytonu je sprejela in pozdravila tudi hrvaška Cerkev. Kardinal Kuharić je na praznik Brezmadežne dejal: "Mi smo vedno molili za pravičen mir in bomo še molili, da bo ta mir odpravil nasilje in ljudem vrnil neodtujljivo pravico živeti na svojem domu, v svobodi, miru in varnosti." Nato je dodal: "Slišimo, da mir iz Daytonu mnogih ni razveselil." Pri tem je mislil zlasti na Bosansko Posavino. Ta bo namreč prišla pod srbsko oblast, čeprav je tam do začetka vojne živelo nad 160 tisoč Hrvatov in tudi večje število Muslimanov. Eni in drugi so bili izgnani in se sedaj ne bodo smeli več vrniti. Bila je to živa verska skupnost, iz katere so izšli številni duhovniški in redovniški poklici. V zadnjih 30 letih komunističnega režima je Bosanska Posavina dala okrog tristo duhovniških in nad štiristo redovnih poklicev. Župnije so bile torej žive in življenjske. Tam je bilo nad 60% hrvaških katoličanov, okrog 20% Muslimanov, ostali so bili Srbi. Tako kardinal Kuharić.

Toda politiki so odločili, da Posavina postane srbska last. In tako bo, ker so tako hoteli politiki. Vendar mnogi se zavedajo, je poudaril Kuharić, da to ni pravičen mir, ker vsebuje mnogo krivic. Orožje je torej utihnilo, pravi mir pa je še daleč. O tem pričajo tudi dogodki zadnjih dni.

KAZIMIR HUMAR

Božičnica milanske slovenske diaspore in L'Ambrogino d'oro

Nekakšen predujem slovenskega Božiča so milanski Slovenci doživeli že 18. decembra, oz. tretjo adventno nedeljo, ko sta jim prinesla božična voščila in božično pesem iz domačih krajev koprski škof msgr. Metod Pirih in mešani pevski zbor Igo Gruden iz Nabrežine.

Škofovi maši v cerkvi Rešnjega Telesa na robu parka Sempione je sledil smiselno lepo zaokrožen koncert božičnih pesmi, ki ga je ubrano podal zbor Igo Gruden pod vodstvom prof. Bojane Kralj. Posrečeno in versko poglobljeno besedno povezavo med pesmimi je izvajal radijski novinar Igor Tuta.

Prijetno vzdušje se je nadaljevalo v običajnem družabnem delu mesečnega srečanja v župnijskih prostorih. Tokrat se je božičnemu pridružilo še veselje nad priznanjem "Ambrogino d'oro". Prejelo ga je Združenje Slovencev iz Furlanije-Juljske krajine, ki ga sestavlja doberšen del naših ljudi, ki se zbirajo k mesečni slovenski maši, zlasti pa beneški Slovenci. Za razumevanje naj povejmo, da ob vsakoletnem prazniku sv. Ambroža (7. decembra), mestnega zavetnika, podeljuje milanska občinska uprava zaslužnim osebnostim, pa tudi ustanovam in združenjem, ki so v ponos Milanu, posebno odlikovanje, konkretno zlato medaljo, ki se imenuje "Ambrogino d'oro". Med dobitniki leta 1995 je bilo tudi Združenje Slovencev iz Furlanije-Juljske krajine, ki je odlikovanje prejelo iz rok opata bazilike sv. Ambroža na prazniški predvečer 6. decembra.

Veliko zaslugo za to odlikovanje ima gospa Marija Blasutto iz Viskorše v zapadni Benečiji. Njej gre tudi priznanje, da se je veliko trudila za povezavo z beneškimi rojaki. Za slovensko milansko skupnost je škoda, da je lansko leto odšla iz Milana in se vrnila v rojstni kraj.

Milanski Slovenci, ki so se udeležili božičnice v lepem številu, izražajo pristrčno zahvalo tako gospodu škofu Metodu Pirihu za že večkrat izkazano naklonjenost in prijateljstvo kakor pevskemu zboru Igo Gruden iz Nabrežine za dar tople slovenske besede in lepe pesmi in bogoslužnem in v družabnem delu božičnega srečanja.

OSKAR SIMČIČ

BOŽIČNA SKRIVNOST V SVETOVNI UMETNOSTI

SVETLOBA GOSPODOVA JIH JE OBSVETLILA...

LEV DETELA

Na mnogih starih svetih podobah ne leži novorojeni božji otrok v jaslicah, temveč na golih tleh. Čeprav je Jezusovo rojstvo ljubezniv človeški dogodek in obenem vznemirljiva duhovna skrivnost, ga nekateri pomembni slikarji upodabljajo kot misterij na najskromnejši točki življenja, na družbenem dnu in sredi mrzlih dejstev neusmiljenega časa.

Na sliki "Čaščenje Jezusa", ki je v Stari pinakoteki v Münchnu, je sloviti kölnski mojster Stephan Lochner na presenetljiv način prikazal čudež svete noči. Njegov Jezusček, ob katerem kleči vdana, sveta, ljubka in nežna Marija v dolgem, valujočem oblačilu, leži na golih tleh, pod vsemi stvarmi sveta. Nad njim jesta iz jaslí osel in vol, nad njim so postirji in hlapci, zbori krilatih angelov in nebeške vojske v modrih oblačilih, ki hvalijo Boga, kot je zapisal evangelist Luka: "Slava Bogu na

višavah in na zemlji mir ljudem, ki so Bogu po volji."

Stephan Lochner, ta veliki kölnski slikar iz 15. stoletja, je mojster barvite in poetične gotike. Njegov Jezus in Marija valovita v ponotrzanjeni nežnosti, kot da bi stopila v sliko iz najlepšega psalma. In vendar izpričuje ta podoba s svojo izkivalno subtilnostjo še neko mnogo bolj bistveno resnico. Slikar je opozoril s tem, ko je novorojenega Jezusa položil pod jasli na tla, čez katere je Marija razprostrla plenico, na samo jedro dogajanja. Učlovečeni Bog leži gol sredi realnih banalnih, krutih in najbolj posvetnih dejstev. Na svet in ljudi ne gleda od zgoraj navzdol kot strogi Bog iz Stare zaveze ali poganski bog Olimpa ali triglavskih višav, temveč tu z zemeljskih nižin. Mehanizmi vstajenja in odrešenja se nahajajo pri koreninah bivanja, toda Jezusov pogled je uprt navzgor pod nebeški obok, kot da bi hotel ranjenim, žalostnim, obupanim in zavrnjenim reči: "Vstanite, oči in srca kvišku, verujte in vaše bo nebeško kraljestvo!"

Jezusovo rojstvo se zaiskri iz temne noči, iz mračin v betlehemske pastirskih votlinah kot iz črnega rova poganskega časa, v katerega je nenadoma vdrla odrešenjska energija učlovečenega Boga in vstajenske resnice. To zelo dobro ponazarja skrivnostna podoba "Pastirji slavijo Jezusa", ki jo je ustvaril v 17. stoletju veliki nizozemski slikarski mojster Rembrandt van Rijn. Medtem ko je Lochner božje dete na svoji sliki položil pod jasli na gola tla, je Rembrandt osnovno božičnega sporočila prestavil iz središča na rob. V levem kotu skoraj kot noč črnega hleva so se ob sveti družini zbrali preprosti pastirji. Eden od njih drži v rokah motno leščerbo, vendar ta s svojo skromno svetlobo ne more razsvetliti ljudi in prostora. In vendar žari na Rembrandtovi sliki sveta družina v sijaju nenavadne svetlobe. Luč prihaja od Jezusa, ki ga je Marija položila v jaslice, kot da bi slikar hotel povedati, da se je dogodil božični čudež od znotraj in je v bivanjsko temo vdrla večna luč vstajenske blagovesti. Podoba je, da je Rembrandt na mojstrski način upodobil besede iz Janezovega evangelija: "V začetku je bila Beseda... V njej je bilo življenje in življenje je bilo

luč ljudi in luč sveti v temi in tema je ni sprejela." Ko je nizozemski slikar pričaral sredi teme sijaj in bodrilno moč božje luči, pa je istočasno opozoril na stiske sveta. Morda je pomislil na grozote tridesetletne vojne, ki so trle evropske narode prav v času njegovega življenja, na prezgodnjo smrt svoje žene, na svoje lastne skrbi in neuspehe. Toda istočasno je prikazal luč, ki sine na vsakega v temi tavajočega, če svoj obraz obrne k svetlobi novorojenega Boga, ki iz največje neznanosti na zakotnem robu lije na ljudi in narode, če se ji ne odmaknejo.

V starem francoskem horologiju - knjigi za razmišljanje ob vsaki uri dneva - je neznan slikar iz začetka 16. stoletja upodobil Jezusovo rojstvo na poseben način. Pred Jezusčka in Marijo v svečano modrem kraljevskem plašču, v katerega so vtakne lilije bourbonskih francoskih kraljev, z dolgo vlečko, na katero so kar na tleh položili božjega otroka, je postavil velik lesen tram, ki razbije sliko na dva dela in zapre pristop k dogajanju. Kot da bi umetnik hotel povedati, da do Jezusa in njegove blagovesti ni lahko priti. Na poti do Boga in Vstajenja je veliko zaprek, pregrad, tramov, zidovja, padcev in zmot. V središču sveta stoji na stari poznogotski francoski sliki zapreka, grozni

tram, ki deli svet na dvoje. To je les, na katerega bodo približali Kristusa, ki se je rodil v temni božični noči, da bi odrešil svet. To je tudi tisti zapah, ki preprečuje dostop k veri in ki istočasno opozarja na križev pot vsakega človeka in vsega človeštva. Za tramom je slikar narisal ob prizorih Jezusovega rojstva v Betlehemu večno lepoto božjega sijaja. Pogled se odpre na svečano, modro-zeleno pokrajino, čez katero hite vznemirjeni pastirci, da bi pobožno počastili Jezusa, medtem ko se v ozadju ponosno belijo obrisi gradu ali mesta. Tram v ospredju slike, križ našega trpljenja, moramo premagati na svetem lesu Kristusove smrti in vstajenja. Zato je na tramu, kot ga je narisal neznan francoski gotski slikar, nekaj dvoumnega. Medtem ko zapira dostop do svetega dogajanja božičnega sporočila, isti tram podpira vse ogle betlehemskega hleva, pred katerim se prizor z malim Jezusom, Marijo in pastirji očitno dogaja. Kot da je ta tram pred Jezusom na golih tleh sveti les križa, na katerem je zazidana velika stavba krščanstva in ki v resnici, medtem ko razpira pogled na milost odrešenja v Kristusu, tudi združuje s pomočjo vstajenske resnice razdvojenost sveta in ljudi.

KULTURA
KULTURA
KULTURA

6

ČETREK
11. JANUARJA
1996

STOLETNIKA FILMA STOLETNIKA FILMA

ŠE PRED STO LETI IN ENIM MESECEM SO LJUDJE ZAHAJALI EDINO V TEATER IN CIRKUS, SE USTAVLJALI PRI CESTNIH IN

sejemskih razvedrilih, drugi so izbirali koncerte. Nihče se n'zapiral v črmino sobe zato, da bi buljil v oživiljene slike naravne velikosti na površini drugače nezanimivega belega platna. 28. decembra 1895 se je v zakotnem lokalu pariškega bulvarja nedaleč od mestnega središča zgodila prva javna filmska predstava.

To, kar je danes univerzalno kulturno dejstvo s tržnimi in veleindustrijskimi značilnostmi (izjem ne manjka), je bilo prav na začetku ekshibicija iznajdbe Louisa in Augusta Lumiere, meščanov iz Lyona.

Vendar ne bomo trdili, da sta Lumierja čez noč karkoli izumila. Tudi "rojstvo" filma je dokaz, da je bil čas na prehodu v dvajseto stoletje zadnje

STOLETNIKA FILMA STOLETNIKA FILMA

televizijo, z možnostjo umetne oploditve, odklona vsakega stika s človekom. Če zaidemo danes v lyonsko četr

Lumiere, se bomo seveda sprehodili po ulici Prvega filma. Pred sto leti se je predel, kjer sta imela brata Lumiere tovarno ("lumiere" je v francoščini ime za svetlobo; ni psevdonim, temveč resnični priimekl) in z žilo izvrstnega cineasta posnela prve gibljive slike, imenoval Monplaisir

(prev. moj užitek) in mejil na četr Sans souci (prev. brez skrbi). Že samo imena govori o posebni alkimiji. Za ogled ducata lumierovskih enominutnih filmičev so prvi pariški gledalci odplačali "obolus", se posedli v dvorano in osupli ozrli skozi filmovo okno v svet. Točno tako kakor

PODLISTEK

PRIHOD SLOVENCEV NA PODROČJE BENEČIJ

1. Uvod

JANKO JEŽ

Tako nekako bi moral izzveneti v slovenskem prevodu italijanski naslov 48 strani obsegajočega pamfleta v obliki poltrdo vezane brošure, ki jo je lani jeseni izdala založba Libreria Goliardica

Editrice v Trstu v zbirki Edizioni goliardiche. Izviren naslov je "L'arrivo degli Sloveni nelle Venezie". Avtor tega zares neokusnega dela je nam dobro znani profesor zgodovine in filozofije na nekem italijanskem liceju v Trstu Manlio Tummolo.

Že podnaslov "Due miti in discussione" nam takoj pove, da gre za polemično nadaljevanje sistematično organiziranega in sproženega napada na Slovence in slovenstvo, ki je v predlanskem letu obeleževal skozi vse poletne mesece razpoložene tržaskih novomisinov in jih odlikoval z dotlej še nezaslišano ostopostjo, drzno-

stjo in žaljivostjo glede na naš živelj. To se je dogajalo v okviru rubrike "Segnalazioni" tržaskega italijanskega dnevnika Il Piccolo. Resnici na ljubo naj takoj povem, da nam je omenjeno uredništvo pošteno dalo na razpolago isto možnost, to se pravi, da smo lahko tudi Slovenci razpolagali s prostorom v polemični rubriki, ki je na voljo vsem bralcem. Rekel sem 'nam'. Naj pojasnim, da so naši bili: Paolo G. Parovel, Sergio Pipan in moja malenkost. Naša ekipa je nastopala nepovezano in brez vsakega dogovora. To ni bilo slabo. Na ta način sem spoznal oba soborca, kajti zares je šlo za težko in

BOŽIČNA LEGENDA V ZBIRKI KOLAČKI

MARKO VUK

npr. Trinkovi Naši paglavci ali šaljiva povest Gospod Kozamurnik. Prva knjiga v seriji Kolački je gotovo posebnost. Njen naslov je Božična legenda, gre pa za zapis devinskih skavtov iz leta 1985 po pripovedi pok. Marije Mervic-Legiša, matere našega odgovornega urednika. Rodila se je v kmečko-ribiški družini pri Valentinčkovih v Devinu 26. marca 1899, umrla pa je doma pri Kupčevih 24. oktobra 1991. Pripovedovalka je bila ena od zadnjih prebivalcev Devina, ki so še pomnili staro ljudsko izročilo teh krajev in tako se je ohranila čudovita pripoved, izhajajoča iz znanega svetopisemskega motiva bega v Egipt, vendar kombinirana s prvini ljudske domišljije. V zgodbi nastopajo Jožef, Marija in Jezušček, Herodovi vojaki, vdova-kmetica, družina razbojnikov ter levi in desni razbojnik, oba znana iz Kristusovega Pasijona. V tej obliki, primerni za pripovedovanje otrokom, na

mikaven način prihaja do izraza božično sporočilo z vedno aktualnim poudarkom boja med dobrim in zlom.

Pri knjigi Božična legenda so nekaj posebnega tudi barvne ilustracije. Gre za akvarele Štefana Pahorja, ki je tudi priredil besedilo. Le-to ni natisnjeno v običajnih tipiziranih črkah, ampak izpisano s prirejeno otroško pisavo, podobno velja za ilustracije. Avtor je namenoma uporabil poenostavljen slog, spominjajoč na otroško likovno ustvarjanje, da se je tako lažje približal otroškemu čustvovanju in dožemanju. Njegove figure so krepke in prav nič solzave, namesto nadrobne pripovednosti stopajo v ospredje duhovne in karakterne značilnosti svetih oseb in ostalih udeležencev zgodbe. Tudi prostor dogajanja, tako betlehemska votlina, mesto Betlehem, puščava, Egipt ali Kalvarija, je le nakazan z najnujnejšimi potezami. Štefan Pahor je s temi živobarvnimi akvareli knjigi uspel vdahnuti na oko prijeten videz, ki bo gotovo zanimiv posebej še za mlajše otroke.

Knjiga Božična legenda pomeni publikacijo, ki dela čast izdajatelju, pohvaliti pa jo je treba tudi kot tiskarski izdelek, za kar gre zaslugi goriški tiskarni Budin.

Založba Mladinska knjiga je konec decembra predstavila deveti zvezek Enciklopedije Slovenije, ki zajema gesla od Plo do Ps. Zelo lepo vezana knjiga je tokrat posebno zanimiva, saj prinaša na svojih straneh 509 stvarnih in 266 biografskih gesel. Biografskih gesel je v devetem zvezku manj, ker je veliko več stvarnih, kar se v prejšnjih zvezkih ni dogajalo; so pa zato zelo bogata in posebno za nas zanimiva. Besedila je tokrat napisalo 412 avtorjev, tekste dopolnjuje 885 ilustracij in zemljevidov, ki jih je izdelal Geodestki zavod Slovenije. Urednica tega zvezka je Alenka Dermastia. Deveti zvezek Enciklopedije je izšel v 20 tisoč izvodih in prinaša na svojih straneh vrsto zanimivih gesel, o katerih je vredno povedati nekaj besed. Glavni in odgovorni urednik tega osrednjega knjižnega projekta Dušan Voglar je na predstavitvi povedal, da imajo izredne težave pri zbiranju sodelavcev za sestavljanje gesel, ker je večina slovenskih strokovnjakov na raznih področjih že preveč zaposlena s svojim delom in z drugimi projekti v svojih strokah. Poleg tega je omenil še dejstvo, da

KNJIŽNE NOVOSTI

IZŠEL JE 9. ZVEZEK ENCIKLOPEDIJE SLOVENIJE

gradiva za nekatera gesla še niso dovolj zbrana in raziskana, a so jih vseeno morali uvrstiti v deveti zvezek. Kot primer takega nedorečenega gesla je navedel geslo *politični sodni procesi* in dodal, da je pač Enciklopedija odraz sedanje stopnje raziskav na posameznih področjih znanosti v Sloveniji. Povejmo še, da je pri delu sodelovalo še šestdeset zunanjih strokovnih urednikov, tako da lahko mirno zapišemo, da je deveti zvezek Enciklopedije zares odraz sedanjega znanja in

vedenja na Slovenskem. Morda bodo za nas Primorce najbolj zanimiva gesla Primorska in vsa gesla, ki so kakorkoli povezana s Primorsko in pomorstvom.

Med biografskimi gesli moramo navesti vsaj Marija Preglja, Ivana Preglja, Borisa Podrecco, Dušo Počkaj, Antona Podbevška, pred kratkim na novo odkritega pisatelja Ludveta Potokarja, Albina Prepeluha, Prežihovega Voranca in pa seveda največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna.

Deveti zvezek Enciklopedije je zelo dober in kaže na dejstvo, da so zvezki, ki izhajajo letno, ponavadi v decembru, iz leta v leto boljše. Na koncu še toplo priporočilo, da bi morala vsaka slovenska družina imeti Enciklopedijo Slovenije na svoji knjižni polici, saj je v njej res zbrano vse o našem malem narodu in naših velikih ljudeh. Tudi visoka cena posameznih zvezkov ne bi smela biti ovira. Slovenci smo pač majhen narod, s tem se moramo sprijazniti, in imamo zato tudi dobre in vredne knjige zelo drage. J.P.

STOLETNIKA FILMA STOLETNIKA FILMA

obdobje, nabito s tolikimi humanističnimi prizadevanji. Človekove sile so z evforijo

pripravljale "boljši svet" za novo stoletje; kako močno so umetnost, literatura, filozofija in znanost vanj verjele! Od mogočne in prijateljske tehnologije so ljudje pričakovali, da bo uresničila konstruktivno utopijo. Film je sodeloval v tem pregibu k prenovljenemu času. Ali si lahko upravičeno obetamo, da spadajo prizadevanja takšne vrste prav v vsak "fin de siecle"? Nasprotno: ali ni v

apokaliptičnih prisposodobah številnih sodobnih filmov prej zaznaven strah pred prihodnostjo? Ima svoje mesto v tem tudi strah pred tehnologijo? Videl sem film, v katerem smo bili posamezniki ujeti v ozek prostor s telefonom, računalnikom,

1000 LET

STOLETNIKA FILMA STOLETNIKA

danes? Prve gibljive podobe so bile sporočilne, vedre, iskrene in nedolžne, brez manipulacij, brez kontaminacij. Spomin na prve geste in njih smisel danes gotovo ne škodi. Naj živi film - okno, odprto v svet. Naj živi kinematograf - kraj družabnosti!

ULICA PRVEGA FILMA

igor devetak

odgovorno tiskarsko pravdo v našo korist. Priznam, da sem se v začetku kot Slovenec čutil sam, kajti pričakoval sem pristop vse naše javnosti in seveda vsega našega tiska. Kmalu sem se pa zavedel, da so naši ljudje radi prebirali moje prispevke in jih odobraval. Kljub temu pa moram danes ugotavljati, da bi bilo mnogo bolje, ko bi me tedaj podprli s svojimi prispevki tudi sorojaki iz višjih krogov našega življa na Tržaškem.

Ko sem nekoč posredoval pri vodstvu polemične rubrike omenjenega italijanskega dnevnika in prosil, naj preveč ne odlašajo z objavljanjem mojih posegov v

zanimivo razpletajočo se polemiko, so mi odgovorili, naj bom brez skrbi, kajti vse bodo objavili. Če bodo kaj skrajšali, bodo to naredili v dogovoru z menoj. Dodali so, da so naši prispevki zanimivi, posebno moji, ki - vsaj tako izgleda - debato spravljajo v pravo smer prav tedaj, ko zabrede. Zato naj se mi ne mudi. Vse ob pravem času.

Kasneje, šele proti koncu proslulega poletja 1994, sta posegla v boj še Jožko Šavli in Ivan Tomažič. Priskočila sta na pomoč Sergiu Pipanu. Proti meni pa sta sprožila tudi nekaj strelc zaradi mojega previdnega

spejemanja venetskega porekla naših slovenskih prednikov. Razen tega je šlo za letnico 568 p.K., ko naj bi se Slovenci naselili v teh krajih. Letnica 568 je po mojem splošno sprejeta, zato nima smisla, da se ji kar tako odrečemo in se odločimo za letnico 1000 pred Kristusom, kot zahtevajo venetologi. Zakaj leto 568? To je letnica, ko naj bi bili Slovenci dokončno zavzeli prostor, ki so ga izpraznili Langobardi, ki so se po našem ozemlju razlili po Italiji in s tem napravili konec dobi preseljevanja narodov.

SE NADALJUJE PRIHODNJIČ

NOVA RAZSODBA V PRID NAŠE MANJŠINE

Deželno upravno sodišče Furlanije-Juljske krajine je z razsodbo št. 491/95 z dne 28. decembra 1995 potrdilo to, kar je pred časom že ugotovilo Ustavno sodišče, in sicer, da je bil zloglasni Palamarov odlok iz leta 1956 o porazdelitvi volilnih okrožij za tržaški pokrajinski svet protiustaven in diskriminacijski v odnosu do prebivalstva okoliških občin in slovenske manjšine (Palamara je namreč tržaški občini dodelil 21 od 24 okrožij, kar je proti zakonu, ki predvidevajo, da ne sme imeti posamezna občina več kot polovico okrožij).

O razsodbi so spregovorili tudi predstavniki Slovenske skupnosti na tiskovni konferenci v torek, 9. t.m., na sedežu agencije

ANSA v Trstu. Prisotni so bili pokrajinski predsednik Jože Škerk, pokrajinski podtajnik Peter Močnik in podtajnik Andrej Berdon, ki so med drugim podčrtali priznanje, ki ga je DUS dalo akciji nekaterih občanov ob negibnosti krajevnih občinskih uprav (kar je zelo hudo). Tudi resolucija, ki jo je SSK predstavila v vseh okoliških občinskih svetih, je bila izglasovana brez nasprotovanja, kar pomeni, da je razsodba v interesu vseh občanov. SSK nasprotuje tudi ukinitvi pokrajine ali pa ustanovitvi novih ustanov kot npr. t.i. "metropolitanskega območja", saj je zakon treba spoštovati. Tudi Dežela v tem trenutku ne more nič narediti. Predstavniki SSK so izrazili tudi željo, naj se na volitve po sistemu, ki velja za celo Italijo, gre čimprej, morda že pred poletjem.

I.Ž.

BREDA SUSIČ

V torek, 2. januarja, se je v zgodnjih jutranjih urah vrnilo domov približno tisto mladih Slovencev, ki so se odločili, da bodo novo leto pričakali na nekoliko alternativen način. Že 27. decembra so namreč z avtobusi odpotovali proti Poljski, točneje v šlezijsko mesto Vroclav, kjer je bilo novoletno taizejsko evropsko srečanje za mlade. Tam so ostali do 1. januarja.

Med temi mladimi je bilo tudi enajst zamejcev. Nekateri izmed njih so se za "srečanje upanja in sprave" odločili potem, ko so se že zadnji dve leti udeležili podobnih srečanj v Münchnu in v Parizu, drugi pa so na srečanje šli prvič. Taizejska skupnost, ki nosi ime po vasi Taize v centru Francije, je skupnost ekumenskega značaja, ki jo je ustanovil brat Roger in ki se posveča predvsem mladim in njihovu iskanju duhovnosti. V ta namen prireja vsako leto novoletno srečanje, ki poteka vsakič v drugem evropskem mestu in ki se ga lahko udeležijo mladi različnih veroizpovedi.

Izkušnja enajstih udeležencev iz zamejstva je bila zelo pozitivna in

ENAJST ZAMEJCEV V VROCLAVU

VROCLAV NA POLJSKEM: katedrala

bogata. Ob njihovem prihodu v Vroclav so bili nameščeni v različne župnijske skupnosti v okolici mesta. Živeli so v družinah, ki so gostom izkazale neverjetno naklonjenost in gostoljubnost: pazile so ne samo na to, da so imeli gostje vse to, kar so potrebovali (kar včasih niti ni bilo tako zelo enostavno in samo po sebi umevno glede na to, da niso bile vse družine dobrostoječe), pač pa so jim posredovali tudi vse svoje človeško prijateljstvo in toplino.

Življenje je med srečanjem potekalo po ustaljenem redu: zjutraj so se mladi zbrali v župnijskih skupnostih, kjer so imeli najprej krajšo molitev, potem pa pogovor po skupinah. Teme, o katerih so se pogovarjali, so bile najrazličnejše: od tega, s

kakšnimi socialnimi problemi se srečujejo v različnih državah in kako se z njimi spopadajo mladi, na kakšen način skušajo pomagati kot posamezniki in kot člani verske skupnosti ali karitativnih organizacij, do tega, kako mladi gledajo na svojo bodočnost in na bodočnost človeške družbe. Popoldne se je program nadaljeval v skupnih prostorih v centru mesta, v veliki hali in v velikih šotorih. Tam so se zbirali mladi bodisi za obed, za opoldansko in za večerno skupno molitev, kot za popoldanski program z razlago odlomkov Svetega pisma, s pogovori po skupinah in poslušanjem pričevanj mladih iz različnih držav celega sveta. Ob vsem tem pa so si nekateri utegnili ogledati mesto, ki je marsikoga zelo pozitivno

presenetilo, saj je zelo lepo in polno edinstvenih znamenitosti.

Vsa srečanja so seveda potekala večjezično: v majhnih skupinah so mladi kar sami poskrbeli za prevajanje, na skupnih molitvenih srečanjih pa je bilo poskrbljeno za simultano prevajanje v jezike vseh narodov, katerih predstavniki so se srečanja udeležili.

Mladi so se domov vrnili polni navdušenja tudi zato, ker je oblika molitve in pristopa do duhovnega na teh srečanjih nekoliko različna od tega, na kar smo pri nas navajeni. Poudarek je na glasbi, na petju, na meditaciji in premišljevanju božje besede. Ta način je očitno mladim blizu in to se pokaže predvsem pri skupnih molitvah, kjer je udeležba in sodelovanje naravnost neverjetna.

Na teh srečanjih iščejo torej mladi odgovor na lastna vprašanja, učijo se strpnosti, sprejemanja in dialoga z mladimi različnih kultur in veroizpovedi, navezujejo nova prijateljstva s sovrstniki iz vseh evropskih držav. Odhajajo s spomini, na katere še dolgo ne bodo pozabili.

ŽIVAHEN BOŽIČNI KONCERT ZCPZ

IVAN ŽERJAL

Letošnji koncert božičnih pesmi Zveze cerkvenih pevskih zborov v tržaški stolnici sv. Justa se je odvijal v znamenju tradicije in novih prijemov. Tradicije že zato, ker smo ob nekaterih novostih slišali naše znane božične pesmi v uglasbitvi oz. priredbi pomembnih slovenskih skladateljev, novih prijemov pa zato, ker smo bili priče pravi koreografski prenovi v režiji Matejke Peterlin Maver. Združeni zbor Zveze, ki ga je tudi tokrat vodila Aleksandra Pertot, je namreč prišel pred občinstvo v zatemnjeni cerkvi s prižganimi svečami v rokah, počoč Gruberjevo Sveto noč. Povezovalka Tamara Stanese in mlada solistka Martina Malalan, ki je predstavljala otroški glas, sta večkrat spreminjali svoje mesto, kot tudi sam zbor.

Le-ta se je občinstvu predstavil s trinajstimi skladbami, med katere so spadale znane tradicionalne božične, kot npr. Vrabčeva Bila je noč, Harejeva Božična noč, Venturinijeva Le spavaj, sladko Detece idr. Zbor je zapel tudi moderno Gačnikovo Za hribi sonce, z alterniranjem petja in recitacije, in znamenito Brahmsovo Božično uspa-

vanko v Gačnikovi priredbi. Pri pripravi programa so z dirigentko Aleksandro Pertot sodelovali še korepetitorji Herman Antonič, Janko Ban in Tomaž Simčič, na orglah pa je zbor spremljala Beatrice Zonta. Številna publika je izvedbo sporeda na koncu nagradila s toplim in dolgotrajnim aplavzom. Izvedba je bila dobra kljub temu, da je kronična pomanjkljivost tega koncerta premajhno število vaj, letos pa je bilo tudi število pevcev majhno.

V tradicionalni del koncerta ZCPZ spada tudi božična misel, ki jo je letos podal župnik iz Hrenovic g. Svetko Gregorič. Spregovoril je o pomenu Božiča, o luči upanja v tragičnem stanju, v katerem je danes svet. Ustavil se je tudi ob zgodovini in pomenu Zveze cerkvenih pevskih zborov in njenih pobud. Izrazil je veselje, da se tudi v osrednji tržaški cerkvi, ki bi morala biti mati vseh cerkva in vernikov, tudi slovenskih (dolgo časa Slovenci tega nismo čutili), slišita slovenska beseda in pesem. G. Gregorič je izrazil upanje, da bo v prihodnosti potekalo v stolnici praznovanje škofijskega zavetnika sv. Justa tudi v slovenskem jeziku.

DEVETI POHOD ZA MIR

Pod geslom "Drugi in drugačni: bogastvo in ne grožnja" je na novega leta dan potekal 9. mestni pohod za mir, ki so ga pod pokroviteljstvom tržaške občine priredila združenja ACLI, Katoliška akcija, Zveza slovenskih

kulturnih društev in sindikati. K pobudi so pristopile še številne druge organizacije. Udeleženci poho-

da so se zbrali na Velikem trgu, nato pa so v povorki krenili do gledališča Miela, v dvorani katerega so jim

spregovorili duhovnik g. Mario Vatta, prof. Riccardo Luccio, pedagoška koordinatorica slovenskega Dijaškega doma Sonja Babič, srbski državljani Ljubiša Ilić, ki živi v Trstu, in sindikalist Mario Ravalico. Srečanju je predsedovala časnikarka Viviana Valente.

- OSEBNI RACUNALNIKI IN PERIFERNE ENOTE
- APLIKATIVNI PROGRAM ZA UPRAVLJANJE PODJETIJ
- POTROŠNI MATERIAL ZA INFORMATIKO
- UVOZ - IZVOZ

Trst - Ul. Muggia, 15 - Tel. 040/381160 - 381616 - Fax 040/381110

Pizzeria - Bar - Gostilna

»VETO« snc

Debenjak Nada in Fabrizi Erino

Opcine - Proseška ulica 35 - Tel. 040/211629

peč na drva

Zaprto ob torkih

INTERVJU Z G. TONETOM BEDENČIČEM

NAŠ PRVENSTVENI CILJ JE MARIJANIŠČE

IVAN ŽERJAL

G. Tone Bedenčič, ravnatelj openskega Marijanišča, je že 22 let med slovenskimi verniki na Tržaškem (prišel je leta 1974). Skupaj z g. Francem Pohajačem, g. Zvonetom Štrubljem, g. Jožetom Srako in g. Ivanom Florjancem - ki se trenutno nahaja v Rimu - tvori edino slovensko redovniško skupnost v zamejstvu, ki je neposredno vezana na svoj inšpektorat v Ljubljani (torej ne na italijansko cerkveno oblast). Sedež salezijanske skupnosti je v Marijanišču, katerega ravnatelj se vsaka tri leta menjuje. Tu že dalj časa potekajo obnovitvena dela, s katerimi se lahko takoj seznanis, ko se voziš po glavni openski Narodni ulici v smeri proti Sežani. G. Bedenčiču smo postavili nekaj vprašanj.

Najprej o Marijanišču in o salezijanski prisotnosti na Tržaškem.

Marijanišče je vezano na Salezijance. To pomeni, da v kolikor salezijanska skupnost nima tega svojega središča ne najde več svojega smisla obstoja na Tržaškem. Naše prvenstveno poslanstvo namreč ni župnijsko delovanje, ampak predvsem mladinsko delovanje preko določenih centrov. Če je to povezano z župnijo in s celotnim področjem, toliko bolje. To se pravi, da tukaj glavne vloge nima posameznik, ampak salezijanska skupnost. Marijanišče imajo salezijanci približno 30 let in vsa ta leta je bil tu zavod za otroke, ki so prihajali iz drugih vasi v šolo na Opčine. Ko to ni bilo več potrebno, se je iskalo možnosti, da bi bilo Marijanišče mladinsko središče za celotno Tržaško in za celotni Kras. Marijanišče je bilo vedno revno, obubožano, zato je salezijanska skupnost iskala druge možnosti za preživetje

OPČINE: Otvoritev dvorane v Marijanišču januarja 1995

(šole, župnije). Zdaj, ko se Marijanišče obnavlja in bo funkcionalno, bo lahko zaživel tisto, kar smo si mi želeli od vsega začetka, to je, da bi to resnično postalo mladinsko središče. Če smo salezijanci na Tržaškem, smo zaradi Marijanišča. Če tudi Marijanišče ne bi bilo obnovljeno, bi verjetno bila že vprašljiva naša prisotnost na Tržaškem, ker bi pomenilo, da ni nobenega smisla oz. cilja, da bi mi tukaj bili in da bi lahko izvrševali svoje poslanstvo. Naš prvenstveni cilj niso župnije, ampak mora biti in ostati Marijanišče.

Kako pa je z obnovitvenimi deli?

Dela so se začela pred dobrimi tremi leti, sama priprava pa je tekla precej let. Še ko je bil vodja projekta g. Sraka, je celotna naša skupnost neprenehoma iskala te možnosti. Pred dobrimi tremi leti se je začelo to ureničevati, kajti k temu projektu - in to je zanimivo -, ko je bil izdan deželni zakon št. 46, so pristopile tudi vse slovenske komponente našega kroga, duhovniki, SSO, politična stranka. Le-ti so pripomogli, da lahko gredo sredstva, namenjena za manjšino, tudi za Marijanišče. Tako se je odprla pot za prenavo. Potem je nastal velik problem, kdo bo kril ostali del stroškov, kdo bo postal garant, garantstva pa ni hotel nihče sprejeti. Tako se je

salezijanski inšpektorat iz Ljubljane odločil, da sprejme garantstvo nad celotnim projektom (tveganje približno milijarde lir). Kje smo zdaj z deli? Prva faza, to je obnova novejšega dela stavbe, kjer se tudi nahaja dvorana Finžgarjevega doma, je končana. Že leto dni potekajo dela v starem delu zgradbe, ki je bil v celoti podrt, narejena je bila klet ter je zdaj že tudi pod streho in se dela že zunanji in notranji omet. Ostaja še tretja faza (notranja oprema, okna, vrata, tlak ipd.), tako da če gre vse po sreči (prejeti moramo še drugi del nakazila iz deželnega zakona), bi moralo biti do jeseni ali do novega leta več ali manj vse končano. Poleg tega je treba sedaj misliti, da se lepo uredi tako dvorišče kot igrišče, tako da bi bilo potem tudi za stalno uporabo za mladino v obliki oratorija.

Kako je potekalo delovanje v pravkar končanem letu?

Kljub delom so določene stvari neprestano tekale, tudi v najhujših pogojih. Ves čas se je odvijalo pevsko delovanje pod vodstvom g. Franca Pohajača. Tu je tudi središče mladinske komisije za Slovence, tu se srečujejo duhovniki na svojih mesečnih srečanjih. Imamo razna mladinska srečanja, tudi za skavte, tu je vsako leto Draga. Vsako leto imamo tečaj za zaročence, že 15 let

mo ustanove, ki skrbi za gozdnate površine v deželi. Na kmetijskem področju je nujna reforma kreditnega sistema, gotovost bo treba dati tudi proizvajalcem in rejcem. Na športnem področju je potreba po razumnem programiranju športnih dejavnosti v FJK, v katero spada tudi organizacija olimpijskih in sredozemskih iger. Na področju trgovine je najbolj pomemben nov splošni načrt za trgovino v deželi, ki so ga že pred časom predstavili zainteresiranim kategorijam.

pa prireja Marijanišče zimovanje v Srednji vasi pri Bohinju za mladino od 15 do 22 let. Že dve leti imamo ob prazniku sv. Janeza Boska Dan odprtih vrat, kjer so vsem na ogled napredki v obnovitvenih delih (prihodnji bo 28. januarja, ko bodo tudi blagoslovili temeljni kamenportal v vhod v liturgični prostor Marijanišča).

Kako bo potekalo delovanje v tem letu?

Tudi letos bomo februarja imeli tečaj za zaročence. Celotno mladinsko delovanje teče naprej. Delno se tudi ponovno organizira Finžgarjev dom kot društvo, zlasti kar se tiče dramske skupine; to pa so že tisti, ki sodelujejo z Marijaniščem ali pa ki delujejo v njegovem okviru. Marijanišče bo imelo predvsem namen zbirati mladino preko raznih krožkov, ki se bodo oblikovali na verskem, kulturnem in rekreativnem področju. Delovanje bo šlo od oratorija do poglobljenih srečanj ter seminarjev in tečajev. Kolikor bo potem časa in prostora ostalo, bodo v Marijanišču tudi dejavnosti za starejše. Kar se pa tiče delovanja z mladino, bi tu dal izreden poudarek sodelovanju in delovanju s starši. Če se kaj dela z mladino, morajo vedno biti vključeni tudi starši, saj je tako uspeh pri delovanju zagotovljen.

Visok življenjski jubilej

Prejšnji teden je Viktorija Lavrenčič por. Krapež praznovala visok življenjski jubilej, 90-letnico rojstva. Rojena 16. decembra 1905 v Vrhopolju pri Vipavi, se je takoj po vojni preselila s celo družino k Sv. Ivanu v Trst. Z možem Edvardom je odprla gostilno pri Sv. Ivanu, ker je bila poklicna kuharica. Vključila se je v versko življenje svetoivanskih Slovencev, na isto pot pa je popeljala obe hčerki in sinova.

Ustanovitev numizmatičnega društva

V četrtek, 4. januarja, se je v dvorani Zadružne kraške banke na Opčinah sestala skupina numizmatikov iz Trsta in Gorice z namenom, da ustanovi slovensko zamejsko numizmatično društvo. Društvo bo nosilo ime po Janezu Vajkardu Valvasorju, znamenitemu avtorju Slave Vojvodine Kranjske, ki je bil tudi numizmatik. Društvo želi biti neprofitna in nepolitična organizacija s ciljem, da na prijateljski ravni povezuje zbiralce denarja, bankovcev, medalj, vrednostnih papirjev in jih seznanja z raznimi numizmatičnimi publikacijami, srečanja in dražbami v širši okolici, ter omogoča poglobljanje znanja o numizmatiki. Srečanja so se udeležili tudi gostje iz Slovenije, in sicer iz numizmatičnih društev iz Ilirske Bistrice, Ajdovščine, Nove Gorice ter seveda Slovenskega numizmatičnega društva iz Ljubljane. Le-ti so zamejskim numizmatikom že na tem informativnem srečanju nudili vrsto koristnih informacij in nasvetov. Predvsem je bila poudarjena pomembnost vzgojne in družbene vloge numizmatičnega društva.

Novoletni koncert TKB in GM

V Kulturnem domu v Trstu je v nedeljo, 7. t.m., potekal novoletni koncert, ki sta ga priredili Tržaška kreditna banka in Glasbena matica. Nastopil je komorni orkester Camerata Labacensis iz Ljubljane, ki je izvedel vrsto skladb mednarodno znanih skladateljev, med katere so spadali seveda tudi znameniti dunajski valčki. Koncert, ki ga ponavadi prirejajo vsi slovenski bančni zavodi v Italiji, je letos potekal le v priredbi TKB in Glasbene matice, ker ostale zamejske banke niso pristopile. Prav zaradi tega je med pozdravnim nagovorom predsednik upravnega odbora TKB Egon Kraus med drugim izrazil željo, da bi koncert prihodnje leto ponovno skupno organizirali vsi bančni zavodi.

JASLICE V BRIŠČIKIH

VRSTA BOŽIČNIH PRIREDITEV NA TRŽAŠKEM

Kot vsako leto so se tudi v tem božičnem času po naših cerkvah in dvoranah zvrstile številne božične prireditve. Levji delež so tudi tokrat imeli tradicionalni božični koncerti, ki so tudi letos privabili veliko število obiskovalcev. Že na sam božični dan se je v župnijski cerkvi sv. Jerneja na Opčinah odvijal koncert, na katerem so nastopili domači cerkveni zbor Sv. Jernej, mladinski zbor in dekliška skupina Vesela pomlad in mladinska glasbena župnijska skupina. Naslednji dan je v Devinu bil dobro obiskan koncert, ki ga vsako leto prirejajo moški zbor Fantje izpod Grmade, dekliški zbor Devin in otroški zbor Ladjica. Tu velja omeniti, da je bil pri nas zbor Fantje izpod Grmade eden prvih, ki je začel s tradicijo božičnih koncertov, za kar gre zasluga zlasti dolgoletnemu neutrudnemu dirigentu Ivu Kralju. Vedno na Štefanovo sta se odvijala še dva koncerta, in sicer v jami pri Briščikih, kjer je nastopil zbor J. Gallus, in

na Proseku, kjer je nastopila domača godba na pihala. Božični koncert je priredila tudi trebenska godba (pred Božičem so trebenski otroci imeli koledovanje), v cerkvi sv. Urha v Dolini pa sta bila kar dva zborovska koncerta v izvedbi zborov Primorsko iz Mačkolj in Divača, naslednji dan pa Komornega mešanega zbora iz Postojne. V slivenski cerkvi je na božično vigilijo nastopil kvartet 7+ iz Izole. Šestega januarja, to je na dan svetih treh kraljev, je bil v openski cerkvi sv. Jerneja koncert božičnih pesmi, v izvedbi zbora Hrast iz Doberdoba, isti dan pa sta v Gropadi

nastopila domači zbor Skala in zbor Fantje izpod Grmade.

V božičnih dneh so bile na sporedu tudi druge prireditve, kot npr. razne božičnice po naših solah in vrtcih ali pa premiera predstave Zvezdica za očka, ki so jo izvedli predstavniki Radijskega odra in gledališke skupine Slovenskega kulturnega kluba na Štefanovo v dvorani Marijinega doma pri Sv. Ivanu. V Boljuncu se je kljub slabemu vremenu tamkajšnja mladina udeležila tradicionalnega lučanja; kot običajno pa je v župnijski dvorani v Nabrežini bila vsakoletna razstava jaslic.

DEŽELNI UPRAVITELJI O DELOVANJU V NOVEM LETU

29. decembra, je bila na sedežu deželne vlade F-Jk v Trstu tradicionalna tiskovna konferenca ob koncu starega leta. Ker je bil predsednik Sergio Cecotti odsoten, je konferenco vodil podpredsednik Cristiano Degano skupaj z odborniki za prevoze, javna dela, šport in kmetijstvo. Predstavniki deželne

vlade, ki obstaja komaj mesec dni, so poudarili dejstvo, da ima le-ta v deželnem svetu solidno večino, ki je trdnejša od prejšnjih, kar naj bi bilo jamstvo, da se pospešeno začnejo izvajati nujne reforme: reforma krajevnih javnih prevozov, načrt za t.i. "jadranski koridor", načrt za hitrejšo deželne železniške povezave, izglasovanje zakona o zaščitenih področjih in refor-

BAR - BUFFET - PIZZERIA

»da RINO«

FABRIZI ERINO

Opčine - Narodna ulica 65 - Tel. 040/213821

Zaprto ob nedeljah

FARCO

s.r.l.
FINE CHEMICALS
KEMIJA FARMACEVTIKA

34132 TRST

Ul. del Lavatoio 4

Tel. 040/365424

Telex: 461012

Telefax: 040/363918

Filiala GORICA:

Ul. Trieste 160

Tel. 0481/20769

KNJIGARNA IN PAPIRNICA

FORTUNATO

na voljo izbira cerkvenih predmetov

TRST, UL. PAGANINI 2
TEL. 040-63 04 60draguljarna
malalanNARODNA ULICA 28
OPČINE (TRST) - TEL. 040/211466

PRETRGANA OGRAJA NA MEJI

NOVOLETNO RAZMIŠLJANJE

Nedavno je v Gorici prišlo do zanimivega incidenta. Mejna ograja ob novogoriški postaji je prav na sredi delno izginila. Znani goriški občinski svetovalec zelenih se je nekega dne pojavil v sejni dvorani goriškega občinskega sveta in pred zaprepasčenimi svetovalci županu simbolično izročil nekaj metrov ograje. Ta polemična in gotovo neprimerna gesta je sledila skromni manifestaciji, ki so jo pred prazniki priredile določene skupine oz. revije v želji, da bi obeh Goric ne ločevala meja. Ideja je sicer lepa in pozitivna, vsekakor pa praktično težko sprejemljiva, vsaj dokler bodo v Evropi in na svetu še obstajale državne meje.

Gesta s pretrgano ograjo pa kaže na vse kaj drugega. Če pustimo ob strani nestrpnost goriškega zelene svetovalca, ki je znan po podobnih gestah, pa se lahko zamislimo ob širšem pomenu rušenja mejnih zidov. Na istem mestu je pred leti nekaj podobnega poskusil sam sedanji vsedržavni voditelj Nacionalnega zaveznitva in za to gesto je bil pred časom obsojen vidni krajevni voditelj te stranke. Takrat je le malo manjkalo, da ni znani politik padel v roke še jugoslovanskim miličnikom... Danes pa poskus s pretrgano mrežo ni razburil varnostnih obmejnih organov (ki jih sicer ob tej meji sploh ni). In tudi besedičenje o zadnjem zidu v Evropi po padcu berlinskega zveni smešno in anahronistično. Goriški berlinski zid je hvala Bogu padel že desetletja nazaj in njegovo današnje obujanje je le vaba oz. mamilo za nevedne turiste ali za širšo vsedržavno javnost, ki o vsem tem pač nima jasnih pojmov.

Gorica gre kot vse ostalo letu 2000 naproti. Leta 2001 bo mesto slavilo tisočletnico, odkar jo je v srednjem veku cesar Oton III. prvič uradno imenoval, in to kot mesto, ki nosi slovensko ime! Prav je, da tudi ob tem novem letu že mislimo na ta jubilej, seveda brez utopičnih stapljanj ali rušenja obmejnih pregrad. Le v pravem evropskem duhu bo obmejno sožitje lahko prav zaživelo in tako postalo zgled tudi bližnjim in daljnim sosedom.

A.B.

10

ČETREK
11. JANUARJA
1996

PODGORA

LJUDSKI
BOŽIČ

Podgorska cerkev je ponovno zaživela. V nedeljo je bil za domačo skupnost velik praznik, saj so uradno otvorili obnovljeno cerkveno poslopje, na katerega so verniki čakali od oktobra predlanskega leta. Priložnost za to je bila prijetna božičnica z naslovom Ljudski Božič - Un semplice Natale. Večer so oblikovali recitatorji Prosvetnega društva Podgora, domači pevski zbor pod vodstvom Mirka Špacapana in gost MePZ Pod lipa iz Barnasa (Špeter Sl.) z dirigentom Ninom Špehonjo.

Na večeru smo se srečali s slovensko ljudsko pesmijo, predvsem iz Beneške Slovenije, in spoznali smo tudi nekatere stare slovenske božične navade. Z besedo in melodijo so sodelujoči prikazali enotnost slovenskega prostora na Goriškem in v bližnjem zamejstvu: za vse Slovence je Božič svet praznik, ki nas vsako leto združuje ob jaslicah.

Otroška dramska skupina iz Podgore, ki so ji priskočili na pomoč tudi otroci iz Oslavja in Števerjana, je v režiji Lidije Jarc podala recital. Zazvonili so božični zvonovi. Prizori se odvijajo v Beneški Sloveniji: božični večer je in doma je zbrana vsa družina. Dedek pripoveduje vnukom o lepoti prvega Božiča in obuja spomine na stare navade. Ponovi se čudovita zgodba Kristusovega rojstva.

Recital in prikaz božičnega večera sta povezovala nastopajoča zbor. Ljudska pesem iz beneškega izročila je prirčni večer obogatila. Prireditev sta nazadnje objela oba pevski zbor z izvedbo skupne podutanske pesmi Te dan je usega veselja.

Božičnica je bila prijetna, iskrena in vesela, kakršno je nazadnje slovensko ljudsko izročilo in njeni ljudje.

PEDAGOŠKI LICEJ GREGORČIČ

BOŽIČNICA '95 USTVARILA
SVOJEVRSTNO PREDPRAZNIČNO
VZDUŠJE

ADRIJAN PAHOR

Božičnica '95: tako so poimenovali dijaki pedagoškega liceja Simon Gregorčič prireditev, ki jo že po tradiciji vsako leto pripravijo zadnji dan pouka pred začetkom božičnih počitnic. Letošnja je bila sicer po obsegu in odski postavitvi nekoliko skromnejša, hvalevredno pa je že dejstvo, da so sami dijaki začutili potrebo po organiziranju priložnostne svečanosti, ki bi časovno in zaradi bližajočih se praznikov ustrezno zaključila prvi del šolskega leta. Zamisli je bilo veliko, nekaj tudi res originalnih, časa pa bolj malo, zato smo se omejili na tiste uresničljive. V bistvu so dijaki ob omejeni pomoči profesorjev in tehnika pripravili dobesedno vse: od tiskanja vabil pa tja do zakuske. Sodelovali so malodane vsi, večina v pevskem zboru, drugi pa s priložnostnimi mislimi ali recitacijami. Izkazali so se vsi, bodisi pevci, ki jih je zaradi odsotnosti profesorice glasbene vzgoje uspešno vodil dijak Dario Bertinazzi, bodisi recitatorji, ki so prebrali nekaj res poglobljenih in doživetih misli; le-te so sestavili sami in jih zato tudi sami interpretirali. Tudi uvodna misel je nastala izpod peresa dijakinje Nataše Gorjup,

ki je najprej naredila obračun za nazaj, se pravi za minulo leto, ki je bilo kljub vsemu uspešno; nato je spregovorila o pomenu Kristusovega rojstva, ki pomeni zgodovinsko prelomnico in obenem prelomnico v življenju vernega človeka. Vsak človek mora podariti samega sebe drugemu, kakor je bilo podarjeno dete vsem nam - je zaključila svoje razmišljanje. Za njo so posamezni dijaki prebrali svoje misli, ki so izražale nek pristen odnos mladih do tega praznika, ki očitno v njihovih rahločutnih dušah ni razvodenel, ravno obratno, pokazali so občutek za duhovno razsežnost in poslanstvo Božiča, analizirali so njegovo simboliko. Naj navedem samo nekaj primerov: ... da bi bili tudi današnji otroci obdani prav s takšno ljubeznijo kot betlehemske dete, da bi rasli v toplem domu, iz katerega bi prejeli plemenitost in dobroto. Tako bi vrednote, ki so vredne človeka, razdajali tudi kot odrasli ljudje... (Tea Šinogoj); ... Božič je najlepši praznik, ker prinaša v domove prijetno razpoloženje sreče in ljubezni. Ti dve čustvi privreta na dan za ta praznik, žal pa sta skoraj pozabljeni med letom; lepo pa bi bilo, da bi bil vsak dan Božič

v malem (Tanja Figelj) ... Božič - ta kratka, pa vendar tako lepa beseda, vzbudi v meni občutek nekakšne povezanosti v skupnosti, ki se iz naše ožje stvarnosti širi v svet... (Denise Tomažič)... Prepustimo se skrivnosti trenutka in živimo v skladu s plemenitimi ideali in vrednotami, ki so naša zvezda repatica skozi življenje (Magda Tomsič)... Božič, premagaj lakoto in krvave solze, vlij upanja v svetlo prihodnost, ... Božič, ne pusti soncu, da zaide, še preden se ga naužijem... (Darja Sfi-ligoj).

Taka razmišljanja so lahko samo plod posameznikove duhovne kulture in vsestranske osvečenosti glede tistih osnovnih človekovih prvin, ki so za človeka gibalo ali "zvezda repatica" skozi življenje.

Tudi tisti dijaki, ki so recitali priložnostne pesmi Josipa Murna, Vinka Beličiča, Silvina Sardenka in Ljubke Šorli, so s primerno interpretacijo in osebnostno občutno ubranostjo ustvarili svojevrstno predpraznično vzdušje. Božičnica je torej v svojem osnovnem verskem in humanističnem sporočilu uspela, saj sta prišli na dan sporočanska sposobnost in človeška senzibilnost tistih sicer številnih dijakov, ki so dali pobudo in ki so kljub zameranju osebnih in kolektivnih idealov za ohranjanje in oživljanje tistih duhovnih dobrin, brez katerih bi bilo življenje opeharjeno za svoj najzlahnejši del.

UMRLA JE
S. JULIJA SIRK

V sredo, na god sv. Janeza apostola, smo se v kapeli Zavoda sv. Družine poslovili od redovnice s. Julije Sirk, članice Kongregacije šolskih sester sv. Frančiška As. Pred 92 leti je bila rojena v verni kmečki družini v vasi Višnjevik v župniji Gradno v zahodnih goriških Brdih. V družini je bilo pet deklet in 2 fanta. Že zgodaj je čutila božji klic in se z veseljem vključila v družino šolskih sester, ki je imela tu na Primorskem svojo provincialno hišo v Tomaju na Krasu.

Ko je postala sestra, so jo predstojniki poslali v Aleksandrijo v Egipt, kjer so šolske sestre zbirale naše žene in dekleta, zlasti iz Primorske, ker so hodile tja za zaslužkom.

V Egiptu je obolela na pljučih in se je morala vrniti domov. Vodstvo jo je takoj poslalo najprej v Belo peč in potem v Žabnice, kjer je v gorskem zraku ozdravela. Nato je bila do smrti v Gorici, najprej v sirotišču, ki ga je leta 1905 ustanovil dr. Andrej Pavlica za slovenske sirote, in potem v novem Zavodu sv. Družine, ki nadaljuje delo sirotišča, ki je razširil svoje delovanje tudi za ostarele.

S. Julija je bila vestna in zvesta redovnica, polna božjega duha, kar je prišlo do izraza zlasti v sedmih letih njene bolezni. Vse hudo trpljenje je spremljala stalna molitev za duhovne poklice in mladino.

Njeno slovo je bilo prav ganljivo. Somaševalo je 10 duhovnikov, prišlo je mnogo sorodnikov in znancev iz Brd. Pokopali so jo v skupno grobnico šolskih sester na goriškem pokopališču. Njej naj sveti večna luč, sorodnikom in zlasti šolskim sestram pa iskreno sožalje.

M.

Na božično vigilijo popoldne smo v Kobje glavi na Krasu pokopali vrlo ženo in mater Marijo Rudež vd. Grmek. Več časa je bivala v Gorici v ulici sv. Ivana blizu središča naše slovenske duhovnije v Gorici s hčerjo, ki je bila zaposlena v bolnici. Ko je ta šla v pokoj, sta se vrnili domov na Kras, kjer je bila rojena pred 95. leti. Njen oče je bil kmet in je tudi čevlje komu popravil. Imela sta 13 otrok, 4 fante in 9 dek-

let. Dve izmed teh sta redovnici notrdamki v Gorici. Pri njeni smrti jih je bilo živih še 10, ker 3 so mladi umrli.

SMRT VRLE MATERE

Zadnja leta si je želela živeti v rojstni vasi, kjer je bila s hčerjo Lojzo, a so jo vsi ostali radi obiskovali. Najbolj oddaljena hčerka živi z družino na romunski meji v Vojvodini, ki pa je bila navzoča ob smrti in pogrebu.

Pokojna je bila res vzorna žena in mati, ki je vso družino vzgojila v krščanskem duhu, kar je tudi pokazal pogreb. Kljub burji in

mrazu so jo skoro vsi vaščani in mnogo znancev spremili na zadnji poti.

Vsem sorodnikom, zlasti pa sestram redovnicama, izrekamo iskreno sožalje, njej želimo večni pokoj ob Mariji Materi Božji, saj je še pred par leti poromala vsa srečna z nami v Lurd.

M.

MEHANIČNI PRIBOR

Daniela Puia

GORICA, UL. TERZA ARMATA 183/B
TEL 0481 / 52 02 50

ELIA ČUK

CEFARIN R. & SAKSIDA A.

PRODAJA IN
POPRAVILA
KOLESGORICA, TRG CAVOUR 9
TEL 0481 / 53 50 19Trattoria *Gostilna*
1870-1990
DevetakVRH SV. MIHAELA 48, SOVODNJE OB SOČI
TEL 0481 / 88 20 05

ZAPRTO OB PONEDELJKIH

BLEŠČEČ KONCERT SLOVENSKEGA OKTETA V GORICI

Velik glasbeni dogodek v prejšnjem tednu je bil brez vsakega dvoma koncert po vsem svetu slavnega in v Sloveniji najbolj prestižnega Slovenskega okteta. Večer v cerkvi Srca Jezusovega so petek, 5. januarja, omogočili Rivez radio, družba Seleo in Cassa di risparmio.

Čeprav je cerkev ena največjih v mestu, v njej le ni bilo dovolj sedežev za poslušalce, ki so se zbrali v presenetljivo velikem številu. Ogromno je bilo Slovencev, in ne samo iz Goriške; dosti je bilo tudi italijanskih poslušalcev. Vsi so zelo dobro ocenili ta nastop, ki je sicer eden zadnjih slavnega okteta. V več

GORICA: Slovenski oktet v cerkvi Srca Jezusovega

kot štiridesetih letih in nad 3000 koncertih po petih celinah so si odlični solo-pecvi te posebne zasedbe, ki je nastala s ciljem, da bi vzpostavljala kulturne stike s številnimi Slovenci po svetu, nabrali veliko nagrad, priznanj in ugleda. Kot rožico v gumbnici si štejejo nastop v

Carnegie hall v New Yorku, koncert v Pekingu, kjer so s pomočjo televizije nastopili pred milijardnim občinstvom, in mnoge druge.

V Gorici je v petek najprej nastopil župnijski zbor, ki je želel s svojim petjem prijateljsko sprejeti oktet. Nato je osem izjemnih

gostov uvedlo koncert z Gounodovo Glorio ob mojstrski orgelski spremljavi prof. Huberta Berganta, ki je v večeru nastopil še nekajkrat. Oktet je izvedel spored, ki je črpal iz bogate zakladnice pestrega repertoarja; ta gre namreč od gregorijanskega korala prek priljubljenih narodnih pesmi pa do sodobnih in avantgardnih skladb. Prisotni so ostali res presenečeni zaradi visoke ravni posameznih točk in sploh zaradi glasbene večera. To je dokazal tudi topli in vztrajni aplavz, ki je "prisilil" pevce, da so po nastopu občinstvu podarili še tri skladbe.

Škoda le, da so tako bogate kulturne prireditve v univerzalnem jeziku glasbe, ki je vsakomur razumljiv, tako redke.

D.D.

SOVODNJE

SEJA OBČINSKEGA SVETA

Sovodenski občinski svet se je v letu 1995 sestal zadnjič v torek, 19. decembra. Župan se je v obširnem poročilu najprej zaustavil pri uspelem novembrskem praznovanju 50-letnice konca vojne. Obnova električne napeljave bi se morala zaključiti v dveh tednih. Še vedno poteka sodelovanje med občinsko knjižnico in osnovnima šolama v občini; otroci prispevajo svoje risbe na temo vaških običajev in navad. Prve risbe so na ogled v občinski veži; uprava meni, da bi bilo treba risbe te večletne pobude zbrati v publikaciji, kajti le-te predstavljajo kulturno zgodovino, kot jo sedaj vidijo otroci. Nadalje je bilo sklenjeno, da se 180 milijonov lir finančnega pribitka iz leta 1994 nameni za obnovo vodovoda oz. zamenjavo cevi iz eternita v spodnjem delu vasi. Uprava je sklenila izplačati prispevek 11 milijonov lir, ki jih je že prejšnja uprava v proračunu za leto 1990 namenila za izredna dela v sovodenskem župnišču. Januarja je stopil v službo delavec, ki je pred kratkim opravil natečaj; z njim bo uprava ponovno postavila službo za odvažanje smeti, saj že poldrugeto leto razpolaga s primernim tovarnjakom. V januarju bo obisk delegacije iz Škofje Loke; razgovor bo stekel o novih medsebojnih stikih, kajti iz bivše občine Škofja Loka so nastale še tri: Žiri, Železniki in Srednja vas. Stikov s sovodensko občino si je zaželel tudi župan iz Rezije Luigi Paletti.

Na koncu se je svetovalec SSK Branko Černic svetovalcem in družinam voščil ob praznikih. Župan pa je povabil svetovalce in prisotne na tradicionalno božično srečanje v prostorih KŠD Vipava na Peči. Tam je v imenu uprave in osebno izrazil vsem veselo božične praznike in novo leto. Ob priložnosti je uprava podelila letne prispevke kulturnim društvom in športnim organizacijam ter borčevskim in drugim skupinam, ki delujejo na sovodenskem območju.

R.D.

ŠTEVERJAN

JASLICE IZ DREVESNIH KORENIN

Minuli božični prazniki so števerjanskim vernikom prinesli prijetno presenečenje. Za jaslvice v župnijski cerkvi je poskrbel domačin Mirko Maraž, ki ga vaščani že dobro poznajo po njegovem umetniškem ustvarjanju in oblikovanju iz drevesnih korenin, saj je Števerjanu poklonil že dve samostojni razstavi: prvo leta 1983 v Kulturnem domu na Bukovju, v minulemu letu pa se je s svojimi umetninami predstavil publiko 25. Festivala domače glasbe. Njegove živalske podobe in druge like so verjetno še najbolj doživeli osnovnošolski otroci, ko jih je pred dvema letoma navdušil za odkrivanje v naravi skritih podob.

Tokrat je Mirko Maraž s svojo umetniško spretnostjo iz raznih drevesnih korenin oživil sveto družinico, ki je skupno s pastirčki, katerim so se seveda pridružili še sveti trije kralji, delila božji blagoslov v teh prazničnih dneh.

NADŠKOFIJA

RAZGLAŠENJE GOSPODA, RAZGLASITEV SINODE

Na praznik svetih treh kraljev je bila v goriški stolnici posebna slovesnost. Znamenje, ki je pred dva tisoč leti vodilo tri biblične osebnosti k Jezusu, je bila repatica. 6. januarja 1996 pa je nadškofovo oznanilo o začetku toliko pričakovane sinode bilo znamenje, "zvezda, ki želi privedi goriško Cerkev do tega, da odkrije, proslavi in priča o Kristusu". To je bil smisel pridige p. Antona Vitala Bommarca pri maši, ki se je je udeležilo veliko število duhovnikov in vernikov iz mesta in okolice. Šlo je torej za uradni začetek sinode, ki se bo slovesno začela v soboto, 25. maja, v Ogleju in 26. maja v vseh župnijah škofije. Priložnost je bila slovesna tudi zato, ker se je s to mašo pastir goriške Cerkve zahvalil za 13. obletnico svojega škofovskega posvečenja.

Nadškof želi, da bi verniki ob besedah iz Svetega pisma poglobili pripadnost skupnosti in tako premostili zgodovinske zamere in ovire. Do tega bo prišlo, če bodo namreč stopili na isto pot. To želi biti sinoda. Nadškof Bommarco se je še enkrat spomnil treh začetnih faz sinode (čas poslušanja, čas preverjanja in čas občestva) in poudaril nujnost obenem molitve in duha služenja vsem potrebnim. Cilj, ki smo si ga zastavili kot skupnost, je namreč ta, da postanemo bolj sveta, bolj katoliška in bolj apostolska Cerkev, je še dejal nadškof. Sinoda mora omogočiti vernikom, da bi bili vidno znamenje božje ljubezni.

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ DRAMSKI ODSEK

KOMEDIJA V TREH DELIH

rezija: EMIL ABERŠEK

Branislav Nušič

ŽALUJOČI
OSTALI

ŠTANDREŽ, ŽUPNIJSKA DVORANA A. GREGORČIČ
PREMIERA V SOBOTO, 13. JANUARJA, OB 20.30
PONOVIJE V NEDELJO, 14. JANUARJA, OB 17. URI

KATOLIŠKA KNJIGARNA NA TRAVNIKU

VLJUDNO VAS VABIMO V RAZSTAVNE PROSTORE NAŠE
KNJIGARNE NA PREDSTAVITEV KNJIGE

SLOVENSKO POMORSKO RIBIŠTVO SKOZI STOLETJA OD TRSTA DO TIMAVE

V PETEK, 19. JANUARJA 1996, OB 18. URI.
NA PREDSTAVITVI BOSTA PRISOTNA AVTOR BRUNO
VOLPLISJAK IN ZA ZALOŽBO MARIJ MAVER.

JASLICE V SOVODNJIH

Jaslvice v sovodenski cerkvi so tudi letos žive. V veliko veselje najmlajših se pastirji premikajo, pojavljajo se angelčki, mavrica in luna, mline in žago poganja tekoča voda, izmenjujeta se dan in noč... Poleg osnovnega sporočila, je poudarjeno še

geslo: Jaz sem luč sveta - odložimo torej dela teme in pojdemo mu naproti! Dela teme - težave, ki mučijo današnjega človeka - so narisali otroci. Postavljena so v veliko smetišnico. Jaslice so vredne ogleda (do svečnice) in razmišljanja ob njih. Cerkev je odprta med tednom od 18.30 do 19.30, ob nedeljah pa od 9. do 11. ure.

GLASBENA MATICA V SODELOVANJU S KULTURNIM DOMOM - GORICA

prereja
NOVOLETNI KONCERT BIG BAND RTV SLOVENIJE

SOLISTKA, ALENKA GODEC / DIRIGENT LOJZE KRAJNCAN
KULTURNI DOM, UL. I. BRASS 20 - GORICA
V SOBOTO, 13. JANUARJA 1996, OB 20.30
PREDPRODAJA VSTOPNIC V KULTURNEM DOMU

URARNA IN ZLATARNA

Ed leta 1897
profesionalnost
v tradiciji

GORICA, UL. CARDUCCI 49

TEL 0481 / 53 56 57

Goriška sinoda 1996

Prejšnji teden je bila v prostorih goriške nadškofije tiskovna konferenca o pripravi bližnje škofijske sinode v Gorici. Kot znano, bo ta stekla konec letošnje pomladi in bo pomenila važen korak v cerkvenem življenju na Goriškem. Sinoda se bo slovesno začela na binkoštni praznik dne 25. maja. O namenu in pripravi bližnjega cerkvenega zborovanja so spregovorili urednik škofijskega tednika Voce Isontina Renzo Boscarol, glavni tajnik sinode g. Andrea Bellavite in nadškof Antonio Vitale Bommarco.

Po uvodnih besedah in napovedi sinode za binkoštno nedeljo v oglejski baziliki s strani R. Boscarola je spregovoril A. Bellavite in podrobneje orisal ozadje in nastanek te sinode, ki bo druga v škofiji. Prva je bila v času nadškofa Margottija v težkem medvojnem času. Gre za obravnavanje pomembnih vprašanj sodobnega sveta in Cerkve v njem. Tako npr. odnos Cerkve do dela, šole, socialnega sveta, sožitje med tukajšnjimi narodnostmi, kulture itd. Obenem pride v poštev pastoralno delo Cerkve na vseh teh in drugih področjih. Na delu pri sinodi bo 300 delegatov iz vse nadškofije.

Srečanje je zaključil nadškof p. Bommarco, ki je podčrtal, da je pri tem treba predvsem gledati naprej. Spomnil je tudi, da je na prvo sinodo mislil že prvi goriški nadškof Attems, pa zaradi političnih razlogov do te ni prišlo. Gotovo je tudi, da bo sedanja druga sinoda trajala nekaj let za tehtno razpravo o določenem programu.

Big Ben kvartet v Števerjanu

Na praznik Gospodovega razglasenja je SKPD F.B. Sedej v Števerjanu organiziralo tradicionalno božičnico. Na sporedu je bil koncert priznane pevске skupine Big Ben kvartet iz Nove Gorice v sestavi: Vladimir Čadež (prvi tenor), Janez Rijavec (drugi tenor), Radovan Kokošar (bariton) in Matej Vojec (bas). Fantje so se Števerjanski publiki že predstavili pred leti, na sobotnem nastopu pa so ponovno potrdili svoj pevski talent. Koncert je bil v nabito polni cerkvi.

V prvem delu koncerta smo prisluhnili božičnim melodijam iz železnega repertoarja, ki so se prepletale z orgelskimi intermezi v izvedbi prof. Dimitrija Rejca. Iz starih in trdih števerjanskih orgel je Rejc znal izzvati res enkratne čiste glasove in pokazal svojo udomačenost na tem instrumentu. Sklop božičnih je sklenil Vladimir Čadež kot solist s klasičnimi skladbama Panis angelicus in Ave Maria. Fantje Big Ben kvarteta so nato stopili s kora pred oltar, kjer so zapeli še vrsto angleških črnih duhovnih. Mislim, da jim je ta zvrst bližja, saj je zazvenela še bolj vltito kot prvi del. Burnemu aplavzu so po končanem programu dodali še slovensko narodno Ko lani sem tod mimo šel, ki pa res ni spadala v ta čas in še posebno v cerkev. Koncert je bil kljub temu v celoti zelo uspešen in prijeten za uho in duha, kot je ob koncu dejala tajnica društva Franka Padovan-Terčič. Mladinski krožek društva je namreč pripravil nagrajevanje natečaja Moje jaslice; sledila je še novoletna tombola.

V.H.

Zadnja predstavitev v Katoliški knjigarni

Pred Božičem, 23. decembra, je bila v Katoliški knjigarni zadnja predstavitev v letu 1995. To pot so predstavili pesniško zbirko "1968 - Življenje plus", v kateri je Janko Tedeško objavil svoje pesmi iz svinčenih šestdesetih let. O pesniku je spregovoril Aleksij Pregarc, tudi sam pesnik. Zbirko je izdala Slovenska gospodarsko prosvetna skupnost - Trst, kot svojo tretjo pesniško zbirko. Zato je za založbo bil navzoč Boris Gombač, ki je tudi imel pozdravno besedo. Aleksij Pregarc je govoril precej prosto, obljubil pa je, da bo svojo oceno knjige objavil tudi v tisku. Za Pregarcem je povzel besedo pesnik sam. Dejal je, da so pesmi nastale v času, ko je bila svobodna beseda še tvegana stvar, posebno za časnikarja, kot je Tedeško že bil, saj je pesem bila zanj le duhovna potreba za izražanje misli in pogledov na življenje. Miselno so njegove pesmi neko tesnobno iskanje, kot izpoveduje v zadnji pesmi Smrt: "Poln nevidnih resnic / bom zaplesal svoj / mrtvaški ples." Tudi oblikovno so pesmi zelo raznolike. Večer je dopolnil pianist Luca Ferrini.

r.r.

Božični koncert v stolnici

Kot vsako leto, je bil tudi ob tokratnem Božiču na dan sv. Štefana popoldne že tradicionalni koncert božičnih pesmi v mestni stolnici. Čeprav je bilo vreme skrajno nenaklonjeno, se je zbralo lepo število ljudi; ti so še enkrat dokazali, kako priljubljena je ta pevška prireditve, ki je postala tudi lepa priložnost za srečanje ljudi iz vse Goriške in za božična voščila.

Po branju krajšega uvodnega priložnostnega teksta, ki ga je prebral Jan Leopoli, je na koro prvi nastopil mešani pevski zbor Lojze Bratuž. Za njim so stopili pred oltar in zapeli moški zbor M. Filej, MePZ Podgora, moški zbor iz Št mavra in mešani zbor iz Rupe-Peči.

Vsi zbori so v zbranosti in spoštovanju s svojim ubranim petjem poklekli pred rojenim Detetom v njegovem templju - cerkvi. Prav s takim spoštovanjem in čudom so pred dva tisoč leti poklekli pastirci pred jaslami v revni štalici. In vsi smo obstali pred Čudežem. Pesem je bila pozdrav, dar, molitev. Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem.

Po končanem nastopu je gospod dekan Anton Lazar v spremstvu g. Močnika, g. Humarja in g. Žbogarja vodil pete litanije in blagoslovil številne prisotne.

POLITIČNE PERSPEKTIVE

PRODI IN GIBANJE OLJKE

BERNARD ŠPACAPAN

V italijanski politiki je veliko zmede in nejasnega pričakovanja glede bodočnosti. Nove in stare stranke se brez pravega načrta gibljejo v političnem prostoru; zlasti majhne skupine, ki zagovarjajo sredinsko izbiro, čakajo na razvoj dogodkov. Desnemu bloku se zaenkrat konkretno postavlja proti samo levosredinska koalicija, ki jo vodi Prodi. Ker je za demokratične Slovence ta koalicija edina možna izbira v trenutni italijanski politični situaciji, je nujno, da ji posvetimo vso pozornost.

Koalicijo sestavljajo predvsem Demokratična stranka levice in Ljudska stranka ter razne manjše skupine. V krajevnem merilu se v to koalicijo vključuje tudi Slovenska skupnost, saj gre v glavnem za iste skupine, ki so se povezale že ob vseh zadnjih volitvah. Prodi je svoje delo zastavil zelo resno, s poglobljeno analizo stanja v italijanski družbi. S sodelavci je prišel do ugotovitve, da je nujno potrebna večja osveščenost civilne družbe glede političnih problemov. Zato je predlagal ustanovitev odborov, ki so se najprej imenovali "za Prodija", kasneje pa "za Italijo, ki si jo želimo". Ti odbori

so nastali v velikem številu po vsej državi med šolniki, zdravstvenimi delavci, univerzitetnimi uslužbenci itd. Mislim, da bi bilo prav, če bi nekaj takih odborov nastalo tudi med Slovenci, da bi se tudi med nami bolj okrepila politična misel; naša prisotnost bi tudi prispevala k temu, da bi dobila manjšinska problematika primeren prostor v Prodijevem programu, ki še nastaja. Objavljena so bila namreč programska izhodišča, ki bodo po obširni razpravi osnova za vladni program gibanja Oljke. Odbori se organizirajo po volilnih okrožjih.

Gibanje Oljke predstavlja v pokrajinskem merilu Pokrajinski pripravljalni odbor, ki združuje predstavnike strank in predstavnike odborov za Italijo, ki jo želimo. Vodita ga koordinator in tajništvo. V tej fazi delovanja prihaja do sestave pokrajinskih odborov, ki bodo vodili nadaljnje delo koalicije.

V Gorici je tajništvo Slovenske skupnosti v tesnem stiku z gibanjem Oljke, ki se sestaja prav na sedežu stranke. Očitno je namreč, da bo tudi v bodočem političnem dogajanju usoda naše skupnosti odvisna od naše prisotnosti in seveda tudi od morebitne zmage koalicije, v kateri bomo sodelovali.

ZA OTROKE

PETA ŠTEVILKA PASTIRČKA

JURIJ PALJK

V teh dneh dobivajo naši malčki v roke peto številko Pastirčka, ki ga izdaja Goriška Mohorjeva. Iz številke v številko je vedno boljši. Natisnjen na naravi prijaznem papirju prinaša na prvih straneh pesmico Zore Saksida Čudne sveče, za njo pa je Legenda o četrtem kralju. Napisala jo je in lepo ilustrirala Danila Komjanc, ki sicer tudi skrbi za celostno likovno podobo Pastirčka. Njene so namreč vse črno-bele risbe z velikimi belimi polji, ki jih naši malčki lahko barvajo po svojem okusu. V tem je velika odlika Pastirčka, ki hoče nalašč biti skromen in obenem imenitno izhodišče za otroke. V rubriki Samostani v naših krajih piše Mariza Perat o opatiji v Stični. Anamarija Zlobec je napisala zgodbo Novoletni vlak; Kdaj se čudež zgodi pa je naslov pesmi-razmišljanja Janeza Povšeta. V posrečeni rubriki Tudi mi smo rasli s Pastirčkom urednik tokrat predstavlja pisma Pastirčku znane goriške učiteljice in laične misijonarke Tereze Srebrnič, profesorja slovenskega jezika Ivana Sirka in urednice na Radiu Trst A v pokoju Lide Debelli-Turk; zraven vsakega pisemca je seveda tudi današnja fotografija piscev. Zora Saksida piše v rubriki Pomenki o zimi, ki se kuja. Janez Povše nadaljuje s svojo zgodbo o dečku, ki ni hotel videti dobrega. Vojan Tihomir Arhar je tokrat pri-

soten s pesmico Menjave in zgodbico Čas je zlato. Sodobni goriški Fran Erjavec, kot rad imenujem izrednega poznavalca ptic in živalic in pisca o njih Danila Čotarja, piše tokrat o krokarju v morda najbolj brani rubriki Čiv, čiv, še dolgo bom živ. Miran Rustja je prispeval pesmico Otroci in veselje ter uglašil pesem Ljubke Šorli Otroci molijo v božični noči, ki je objavljena na zadnji strani številke. V rubriki Evangelij uči je tokrat govor o poslednji sodbi, ljubezni do bližnjega in telesnih delih usmiljenja. Ljuba Smotlak nadaljuje s svojim pisanjem o Pastirčkovi zgodovini, saj je letos jubilejno, padeseto leto revije.

Sledijo še uganke in smešnice v rubriki Ha, ha! V letošnji novi rubriki vabi urednik Pastirčka g. Marjan Markežič male prijatelje, naj opravijo intervju med sošolci na temo: Kaj mislijo tvoji sošolci o Pastirčku? Peto številko zaključujeta Pastirčkova pošta in pa seveda Pastirčkovo razvedrilo na zadnji strani platnic.

ŠTEVERJANSKA KRONIKA

BOŽIČNICA, KOLEDNIKI IN SMRT IVA ŠKORJANCA

ADA GABROVEC

V sredo, 20. decembra, je bila v osnovni šoli A. Gradnik v Števerjanu božična prireditev, na kateri so sodelovali otroci iz vrtca, ki ga vodita s. Lucija in s. Cecilija, in pa otroci osnovne šole pod vodstvom učiteljic Anke in Nadje.

Otroci iz vrtca in pa nižja skupina (prvi razred) so prikazali prizor s petjem Angelci in zvezdice. Otroci

iz višje skupine so nam predočili vzgojni prizor iz sodobnega življenja bosanskih beguncev, ki jih sprejme v svojo sredo skromna slovenska družina. Letošnja božičnica v tej šoli ni bila v slogu luči in zvokov, pač pa v izrazitem betlehemskega vzdušju. Prireditvi je prisostvovalo lepo število staršev, prijateljev in tudi nekaj uglednih gostov: didaktična ravnateljica, ravnatelj OŠ Dobrovo, domači župnik,

občinski odbornik za kulturo in duša dobrodelnosti na Goriškem naša rojakinja sestra Mihelangele, ki je zelo povezana z našo šolo in ljudmi naše vasi.

Prostovoljni prispevki v denaju, izkupiček prodanih ročnih del otroškega vrtca in osnovne šole je namenjen otrokom iz Bosne. Prek s. Mihelangele bo ta prispevek nesel osebno neki zdravnik naravnost v bolnišnico v Goražde.

Na predvečer praznika svetih treh kraljev so naši koledniki, preoblečeni v tri modre, obiskali družine, kjer so peli božične pesmi in pokadili hišo. Obdarovani so bili z denarjem. Del vsote so prispevali v sklad za revne

bosanske otroke.

V to prijetno božično vzdušje je kanila žalostna vest: v petek (30.12.) ponoči je na svojem domu v Britofu umrl domačin Ivo Škorjanc, star 68 let. Njegova življenjska pot je bila trda in posuta s trnjem. Kako smo vaščani Iva spoštovali, je priča njegov pogreb v nedeljo, 31. decembra. Kljub dežju in mrzlemu vremenu nas je bilo veliko, ki smo ga spremljali na njegovo zadnjo pot. Sedaj počiva na božji njivi v objemu očeta in matere - njun najmlajši otrok. Težko prizadetim ženi in sinovom z družinami naj gre naše krščansko sožalje. Pokojniku pa Bog daj večni mir.

NABORJET, 29. DECEMBRA

NOVA KNJIGA MARIA GARIUPA

R. DOLHAR

V Beneški palači v Naborjetu je bilo 29. decembra lani prijetno in slovesno, kot se spodobi za pomembno kulturno prireditev. Predstavili so osmo knjigo, ki jo ukovski župnik Mario Gariup posveča kroniki-zgodovini Kanalske doline. Prvih pet, ki jih objavlja od leta 1986, je posvetil posameznim župnijam. Zadnje tri so monotematske in obravnavajo za dolino žgoče probleme, kot so opcije in obdobje med obema svetovnjima vojnama. Prav zadnja ima pomenljiv naslov: *La Val Canale durante la seconda guerra mondiale* (Kanalska dolina med drugo svetovno vojno). Žal je le prva Gariupova knjiga, posvečena Ovčji vesi,

doživela slovenski prevod.

Dogodek so pozdravili naborješki župan Stefano De Marchi, predsednik zadruga Dom Božo Zuanella in odbornik beneške Gorske skupnosti Viljem Černo.

Inženir Sergio Dell'Anna je knjigo ocenil kot natančno registracijo dogodkov brez komentarja; podnaslov se namreč glasi: *Dagli archivi parrocchiali della Val Canale - Iz župnijskih arhivov Kanalske doline*. Msgr. Marino Qualizza, ki je pohvalil vestno delo svojega sošolca Gariupa, pa je v svoji filozofsko poglobljeni analizi dejal, da je taka

knjiga lahko tudi "nevarna". Tudi duhovniki so ljudje, ki so lahko pri vsej dobri veri dogodke videli in registrirali skozi svoje oči. Rafko Dolhar je Gariupovo delo ocenil za garaško; povedal je še, da bi ga le malokdo zmoget in da mimo njega vsekakor ne bo mogel nihče, ki bo kdaj hotel napisati zgodovino Kanalske doline.

BENEŠKA SLOVENIJA

PUBLIKACIJA ŽUPNIKA ANTONIA CUFFOLA

ERIKA JAZBAR

Tedensko poročilo iz videmske pokrajine namenjamo novosti iz knjižnih polic. Premaknimo se v Platišče v občini Tipana, kjer so 27. decembra predstavili publikacijo župnika Antona Cuffola *Moj dnevnik-La seconda guerra mondiale vista e vissuta nel "focolaio" della canonica di Lasiz*. Knjigo je izdala zadruga Dom, pobudo pa je izpeljala Gorska skupnost za Terske doline ob sodelovanju z domačimi kulturnimi delavci. Dnevnik opisuje v italijanščini in slovenščini vzpon in padec fašizma v Nadiških dolinah; zanimivost dela pa tiči v dejstvu, da je opazovalec župnik, ki je to obdobje okusil na lastni koži.

Spomnimo naj, da je bil župnik Cuffolo (1889-1959) eden najsvetlejših Trinkovih naslednikov. Bil je markantna osebnost, družil je slovenske sobrate, dajal pobude, sodeloval pri pisanju spomenic in nastopal pri oblasteh. Leta 1920 je bil nastavljen za vikarja v Lazah; ko je bila ta vas leta 1956 povzdignjena v župnijo, je Cuffolo postal njen prvi župnik. Neutrudno se je boril za ohranitev slovenskega jezika v cerkvi in vsakdanjem življenju; bil je vodilni član komisije za sestavo novega katekizma za Slovence iz videmske pokrajine. Sam Bevk pravi, da je največ podatkov za delo Kaplan Martin Čedermac našel pri omenjenem župniku. Cuffolo je veliko pisal, zbiral narodno blago, ljudske pesmi, običaje, zgodbe in odkril v starih vizitacijskih zapisnikih veliko podatkov o zgodovini slovenske Benečije.

Omenjeno delo predstavlja torej pomemben zgodovinski dokument za morebitnega zgodovinarja, ki bi lahko ponovno zapisal marsikateri zgodovinski dogodek, ki je bil v prejšnjih desetletjih popačen ali izkrivljen v dobro znane namene. Cuffolo predstavlja drugi primer pozabljenega junaka, ki je veliko prispeval za rast slovenskega človeka.

ŽIVA SLOVENSKA PRISOTNOST

DAN EMIGRANTA

6. januar je za marsikateriga Benečana sinonim za Dan emigranta. Nič čudnega, saj se prireditev odvija že 34 let. Tradicionalno srečanje se je v vseh teh letih spremenilo in obogatilo, ostalo pa je nespremenjeno njegovo bistveno sporočilo: poudariti prav ob začetku novega leta slovensko prisotnost v tem predelu naše dežele. Letošnji Dan emigranta je otvorila pesem W. luretiča v treh jezikih, ki oblikujejo in bogatijo našo deželo; otroci nižje srednje šole iz Špetra, ki sledijo popoldanskemu tečaju slovenskega jezika so nas nato zanesli v magični svet beneške pravljičnice (Jubica an Arpit), govornika Igor Tull in Dante Čenčič (predsednik in podpredsednik Planinske družine Benečije) pa sta

ob obračunu bistvenih družbenih trenutkov lanskega leta poudarila še pomen šole, družine, družbe in cerkve pri ohranitvi slovenske samobitnosti, ki v teh krajih pomeni tudi dejansko življenje vasi.

Publika je nato glede na osebna zanimanja vneto pričakovala dva dogodka in sicer nastop Beneškega gledališča, družbeni delavci pa so bili predvsem radovedni nad pozdravom predsednika deželne vlade S. Ceccottija. Če so se beneški igralci na Dnevu emigranta letos dvajsetič izkazali in ugodili pričakovanjem publike, si je treba priznati, da je bil Ceccotti v svojem pozdravu precej skop in kratek. Res je tudi, da se je v jutranjih urah srečal z upravitelji Beneške Slovenije, Kanalske doline ter Rezije, kjer je lahko obširneje in bolj politično

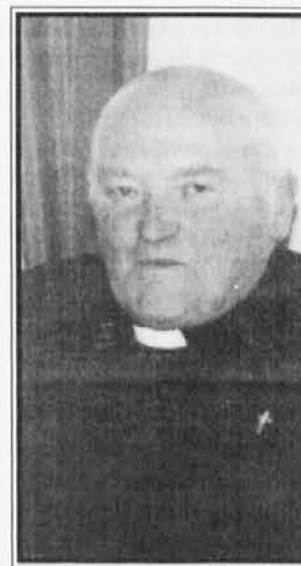
spregovoril, marsikdo pa je vseeno ostal razočaran, saj je bilo njegovo ime na plakatih zelo vidno, tako da se je marsikdo celo "zbal" pravega političnega govora. V nekaj stavkih je torej predsednik poudaril potrebo in zahtevo po avtonomiji ter z njo povezano zaščito jezikov raznih manjšinskih realnosti, ki živijo v naši deželi; dejansko je pred beneško publiko skrčil ter ponovil glavni smernici svojega programa. Nazadnje je tako prvič uradno omenil tudi nas; pri naštevavanju jezikovnih manjšin ob Furlanah in Nemcih. Konec koncev je bilo neizbežno, vendar je vseeno opravil le najnujnejše. Upajmo, da se bo bolj potrudil pri dejanski uresničitvi dobre volje in omenjenih obljub.

E.J.

Na božični dan je župnik Emil (Miljo) Čenčič praznoval svoj 70. rojstni dan. Rodil se je namreč 25. decembra 1925 v Črnem vrhu v občini Podbonesec. V duhovnika je bil posvečen 29. junija 1949. Njegova življenjska pot je res bogata, pestra in vseskozi požrtvovalna; naštevaje vseh zaslug ter neutrudnega dela tega zadnjega beneškega Čedermaca res ni lahko delo. Pri 24 letih je začel svojo dušnopastirsko poslanstvo v Mažerolah, dve leti je bil v Praprotnem, leta 1952 je bil duhovni vodja v Čeneboli, nato v Comegliansu, od leta 1957 pa so ga namestili v Gorenji Tarbij, kjer opravlja bogoslužje že 40 let. Med njegovimi farani je "pre' Miljo" zelo priljubljen, poznajo pa ga daleč naokrog, saj je kljub

70. OBLETNICA

JUBILEJ ČEDERMACA DANAŠNJIH DNI

Župnik Emil Čenčič

visokemu jubileju še vedno dinamičen in aktiven; bil je med ustanovitelji beneškega katoliškega petnajst dnevnika Dom, nato stalni sodelavec; lahko se ponaša z zelo bogato kulturo in znanjem. Neutrudni borec za pravice slovenskega človeka je branil ter zagovarjal dostojanstvo prebivalcev beneških dolin tudi pred najvišjimi oblastmi.

Marsikdo se spominja njegovih govorov na raznih manifestacijah po Benečiji kakršne so Dan emigranta, Kamenica in Srečanje na Matajurju. Velik del svojih prizadevanj namenja tudi ohranjanju beneškega ljudskega izročila ter starih verskih običajev; zelo bogato je njegovo publicistično delo tudi z raznimi prispevki, v katerih se zavzema za socialne, kulturne ter verske pravice naših ljudi. Veliko je besed, ki bi lahko še potratili v zahvalo temu velikemu Slovencu, najlepši častni znak, ki mu ga lahko podelimo je v tem, da nadaljujemo njegova prizadevanja ter uresničujemo njegov nauk.

E.J.

NOVE POBUDE

RAZVOJ PRAŠIČEREJE

MARKO TAVČAR

Zaradi lepega razvoja osmičarstva in kmečkih turizmov nasploh postaja reja prašičev vse bolj zanimiva dejavnost. V tradicionalni reji so pri nas navadno redili par prašičev, tako da je bila z mesom in slanino v glavnem oskrbljena družina. Turistične in gostinske potrebe pa terjajo številnejšo rejo, kar prinaša nove težave, v kolikor zakonodaja omejuje število prašičev, ki jih smemo rediti v tradicionalnih svinjaki, ker nimajo urejenih gnojnikov in prezračevalcev gnojnice oz. zadostnih površin za primerno in predpisano (največ 40 q na ha) razvoževanje prašičjega gnoja in gnojnice.

Kdor je potreboval več mesa, si je navadno pomagal tako, da je sproti kupoval pujske ali lažje prašiče, navadno težke okrog 70 - 80 kg, ki jih je nato spital do zaželene teže. Dejstvo je, da so v zadnjih letih zabeležili splošen porast pri reji prašičev v deželi Furlaniji-Juljski krajini na splošno in tudi v tržaški pokrajini. Zanimivi so podatki o zakolu prašičev v občinah Zgonik in Repentabor. Leta 1992 so v zgoniški občini zaklali 114 prašičev, naslednje leto 140, leta 1994 pa 151. V občini Repentabor so leta 1992 zabeležili 59 zakolov, naslednje leto 72, leta 1994 pa 88, kar jasno kaže, da rase poraba svinjine, to pa predvsem zaradi turističnih kmetij, ki zelo uspešno delujejo v raznih vaseh v obeh občinah.

Podatek je zelo spodbuden in zato je prav, da posvetimo prašičereji večjo pozornost, saj je od te dejavnosti večkrat odvisna tudi uspešnost ponudbe na turistični kmetiji ali v osmici. V zvezi s tem velja še opozoriti, da nova deželna zakonodaja predvideva veliko natančnejše predpise glede ponujanja domačih dobrot. Tudi zato je važno, da ljudje redijo zadostno število prašičev, da ne bi imeli težav s ponudbo.

V zadnjih časih, tudi na pobudo Deželne ustanove za razvoj kmetijstva ERSA, skušajo tudi v naših krajih uvesti rejo prašičev na prostem. Ustanova ERSA je začela s poskusno rejo plemenskih svinj na prostem in se je pri tem zgledovala po britanskih izkušnjah. Tovrstno obliko reje so začeli uvajati v pordenonski pokrajini. Z letošnjim letom pa nameravajo to pobudo še razširiti, saj so dosednji rezultati zelo spodbudni. Deželni izvedenci ugotavljajo, da je ta oblika vzreje zelo smotrna, saj so pujski bolj zdravi, krotki, ješči in njihovo meso tudi bolj okusno. Pri vodenju statističnih ocen so ugotavljali, da se zmanjšajo rejski stroški, skoraj povsem odpade nevarnost onesnaženja okolja zaradi organskih odpadkov prašičjih farm, na ta način pa istočasno lahko primerno izkoristimo tiste površine, ki bi sicer ostale zapuščene in iz leta v leto bolj zaraščene. Seveda pa bi morali rejci razpolagati tudi z dovoljenji za tovrstno obliko reje.

Svinje v povprečju povržejo od 6 do 8 pujskov; ker skotijo dvakrat na leto, pomeni, da lahko rejec računa na približno 12 do 16 pujskov, ki jih nato postopoma med letom kolje. Poskusna reja je bila doslej v deželnem merilu izvedena zgolj na ravni rodnosti in zdravstvenega stanja plemenskih svinj in pujskov. Pred kratkim pa so nekateri rejci v tržaški pokrajini začeli s pitanjem prašičev v prosti reji, da bi ugotavljali, kolikšen je dnevni prirastek. Prvi podatki govorijo o odličnem zdravstvenem stanju teh živali, o zadovoljivem prirastku v teži in da moramo na prostem rejene živali za zakol primerno močno krmiti, ker se seveda veliko gibajo.

Za prašičerejo v naših razmerah, ko je njen razvoj vezan zlasti na turistične kmetije, se pojavlja dodatni problem klavnice. Italija se mora prilagoditi evropski zakonodaji na tem področju. Še zlasti ko gre za zakol živali, katerih meso ni izključno namenjeno družinski porabi, morajo klavnice odgovarjati določenim higienskim predpisom. Gospodarji pa morajo razpolagati s potrebnimi hladilniki ali sušilnicami, ki naj zagotovijo neoporečnost mesa. Zaenkrat je sicer še mogoč zakol na domu, vendar pa se ti predpisi vse bolj zastrujejo, tako da bodo morale tudi pristojne oblasti poskrbeti za primerne klavnice.

DEŽELNO PREDSEDSTVO SDGZ

POTRJEN PREDSEDNIK SIEGA

V decembru se je v Trstu prvič sestalo novo deželno predsedstvo Slovenskega deželnega gospodarskega združenja,

ki je izšlo iz 19. občnega zbora SDGZ in ga sestavljajo predsedniki posameznih sekcij in pet članov. Predsedstvo je po pregledu problematike

Zadnja leta so prinesla za Italijo in našo skupnost, ki meji in se odpira na več strani, velike spremembe. Razni zidovi so padli. Iz Evrope, Slovenije in Italije sedemdesetih in osemdesetih let nastajajo nove, še neopredeljene tvorbe. Vsi smo polni načel in krilatic o novih ureditvah, tržiščih, izzivih, smernicah in tudi nevarnostih, ki jih predstavlja naboj odprtih mej in večkulturnosti.

Italija, kot tudi Slovenija, je zadnjih 50 let nekako visela v kontrapoziciji med udobnim idealom "wellfarskega" ali socialističnega raja na zemlji ter neprepričanim dograjevanjem raznih državnotržnih variant balkanske ali sredozemske vrste. Sedaj je v "po-titovi" Sloveniji in v Di Pietrovi Italiji vse to mimo.

Politični razred, novi in recikrirani, skuša še vsiljevati nekakšno pokroviteljstvo nad dogajanjem gospodarstva in nad drugimi težnjami v družbi. Toda širši pojavi globalizacije, težkega nastajanja Evrope, dezintegracije nekaterih svetovnih ravnovesij za nastanek novih, so neizogibni.

Masovne poulične bitke v Franciji za pravice preteklosti, ki si jih bogata Evropa ne more več dovoliti, zgledi skokovitega gospodarskega in družbenega razvoja v nastajajočih skrajno azijskih velesilah, "virtualna" povezava vsakega domačega računalnika, podjetja, krožka, institucije s svetovno elektronsko mrežo Internet... in še in še bi lahko naštevali. Vsi ti znanilni in simbolični dogodki bi nas mogli utrditi v zavesti, da smo sredi velike revolucije, sredi velikih sprememb na vseh področjih.

Jim bomo kos mi mali ljudje, bilke na ozki skorji planeta, ki ga vsak dan ograja nova ekološka, jedrska, rododomna ali drugače smrtonosna katastrofa? Mi trdoživi in ponosni pripadniki naroda, ki ima glavnino prebivalstva za mejo ob Matajurju, a tudi v drugih Slovenijah po svetu; mi pripadniki dveh jezikov in omik, ki se tisočletje oplajata, spopadata, soočata in bogatita; mi pripadniki še drugih kulturnih prvin svetovnega globalnega naselja, ki živijo in se spajajo v nas za našo pristno narodno nošo?

Čeprav se diplomaciji obeh "naših" držav vedeta nič kaj diplomatsko in odgovorno in vse manj v vidu postopne združitve v novo Evropo; čeprav se obe državi (z danimi izjemami) obnašata do svojih manjšin pomenljivo zrcalno in simetrično; čeprav nam je včasih enako razumljiva ali odtujujoča podoba novega tako v Ljubljani kot v Vidmu ali v Rimu; čeprav se vse to dogaja, menim, da bi morali prav v to zarezati, pokazati našo samoniklost in izraziti našo istovetnost ljudi, ki jih obdajata in sestavljata dva svetova, ljudi, ki lahko dajo obema svetovoma in širšemu kontekstu svojski doprinos.

izvolilo novega deželnega predsednika. V duhu kontinuitete je bil iz več strani predlagan dosednji predsednik dr. Boris Siega v znak priznanja za njegovo prizadevnost in tudi zaupanja za bodoče delo v prihodnosti. Med najvažnejšimi postavkami razprave bi izpostavili napade in neurejena

vprašanja okrog naših bank, ki negativno učinkujejo na celotno zamejsko gospodarstvo, saj dobro vemo, kaj pomenijo samostojne slovenske banke zanj in za vso skupnost. Prav tako gre omeniti nujno po okrepljenem sodelovanju s Slovenskim gospodarskim združenjem Gorica ter po konstruktiv-

nem prispevku SDGZ kot enotne stanovske organizacije slovenskih podjetnikov pri naporih znotraj manjšine, da bi prišli do skupnega zastopstva. Analizirane so bile tudi posamezne plati delovanja organizacije in načrtal se je osnovni kratkoročni plan za 1996.

SDGZ

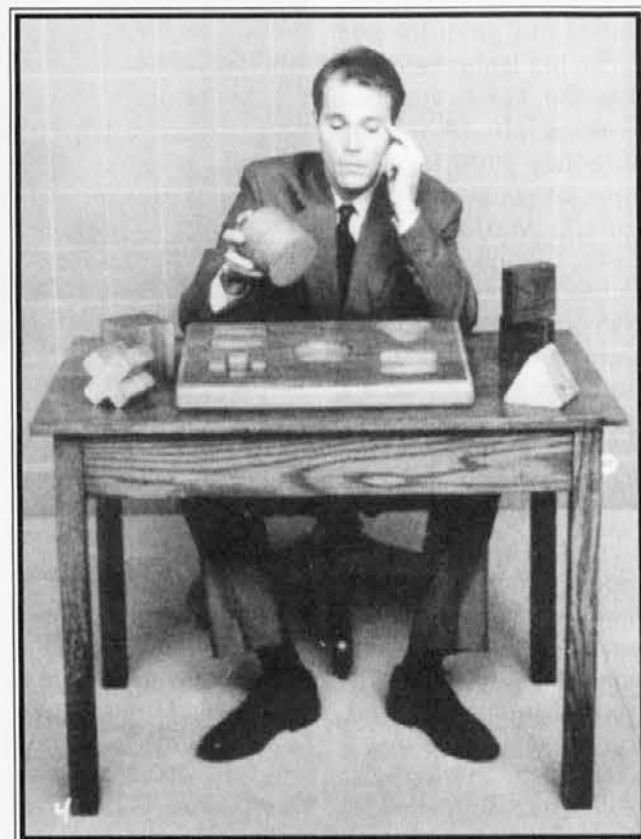
ZUNANJA TRGOVINA

Pred Božičem se je sestel odbor zunanje trgovine. Prva točka je bila kooptacija nove odbornice Barbare Lokar. Sledila je razprava o občinskih zbora SDGZ in sekcije operaterjev, ki se ukvarjajo z mednarodno

GOSPODARSTVO, DRUŽBA IN MI

ČAS IZBIR

DAVORIN DEVETAK

Naslova subjekta nam ne bo nihče podaril, ker ga enostavno ni mogoče podeliti. Vlogo subjekta si moramo izboriti sami s trdim, dnevnim delom, vsak na svojem področju - v šolstvu, v gospodarstvu, v odnosih s politiko in drugimi interesnimi skupinami, v občilih. Te vloge ni dovolj le deklamirati in zapisovati v bajnih zakonskih osnutkih in programih, ki - sedaj smo to izvedeli od nekaterih politikov - so že tako neuresničljivi, potem ko smo si polnili usta z njimi zadnjih deset, dvajset... let.

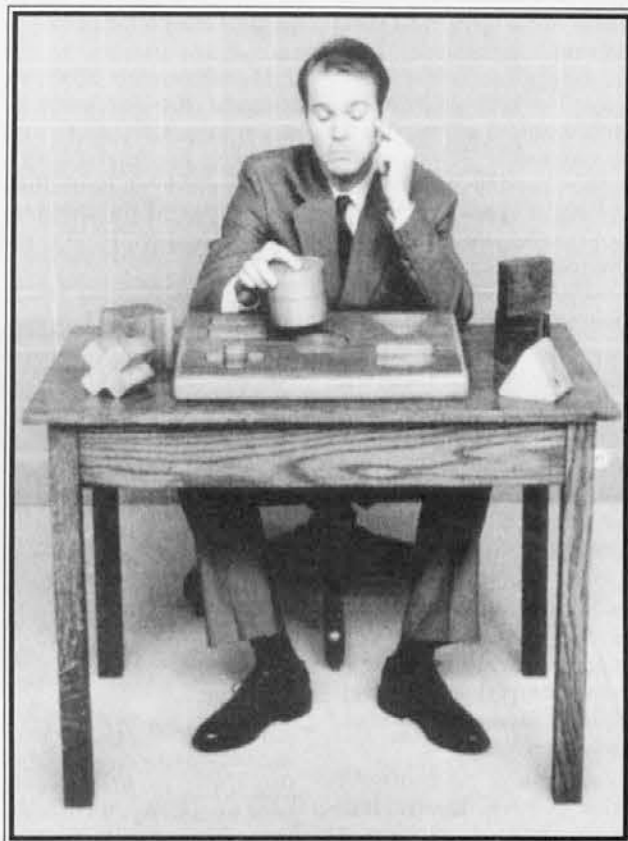
Svojo polno vlogo moramo enostavno izvajati v vsakdanji praksi s tem, da smo dosleuni in da opravljamo, kar je v naši pristojnosti in ne v naši moči, s čutom odgovornosti in konstruktivnosti, ne da bi se vedno sklicevali na tuje tabuje, krivde, alibije in deus ex machina, ki naj bi opravičevali našo neuspešnost in nedejavnost.

Urednik našega časnika me je zaprosil za prispevek o gospodarstvu, o našem gospodarstvu. Lahko bi precej pisal o zadnjem razburljivem, a tudi zanimivem letu, ki se je izteklo. O zahtevnih novih odnosih in delovanju podjetnikov in naši deželi in čez mejo, ki jih ob gospodarstvu še bolj pogojuje politika.

Nahajamo se sredi prelomnega obdobja, ko je treba dajati natančne odgovore na izzive časa in razmer. Primer napadov na banke in našega neu-

TUDI ZA NAS

streznega ravnanja s tem v zvezi je lahko za vse nas zgleden. Vsi, tako naša politika kot krovne organizacije, se sicer načelno zavedajo pomena gospodarstva za prihodnost naše skupnosti. "Lastno gospodarstvo - jamstvo za obstoj" je bil programski moto nedavnega občnega zbora Slovenskega deželnega gospodarskega združenja. A kot so izzveneli nekateri ključni posegi na zborovanju manjšinske gospodarske organizacije, je treba sedaj preiti iz besed k dejanjem. O tem bo vsekakor še veliko priložnosti za pisanje in debato.

Mislím pa, da je tudi sama pobuda povezovanja sil pri nastanku novega založniškega projekta Novega glasa, pri kateri se skušata povezovati dve idejno-kulturni in tudi teritorialni okolji, da bi se ustvaril ekonomsko bolj racionalen in bogatejši proizvod, da je ta pobuda pozitiven primer nove, ne le izjavljene usmeritve, ampak stvarnega koraka naprej.

Pričujoči zapis sem naslovil po zanimivi knjigi ekonomista Romana Prodijskega "Il tempo delle scelte", ki je izšla pred leti pri založbi Sole 24 ore in jo je sedaj mogoče najti tudi v žepni izdaji. Radovednežem vseh starosti, tako humanistom kot pragmatikom, jo svetujem kot spodbudno in izvržno branje. Prodi je leta 1992 nastopil na italijanski javni televiziji s šestimi predavanji iz ekonomije, ki so obravnavale nekaj ključnih tem za sodobno ita-

lijansko družbo.

Glavna vprašanja izpostavljajo: nujo povezave med solidarnostjo in trgovino; radikalno preosnovo italijanskega šolskega sistema in izobraževanja kot bistveni predpogoj za razvoj; oplajanje tradicionalne kulture s kulturo podjetništva, poklicev in tehnologije; dopolnitev italijanskega individualističnega podjetniškega modela in ustvarjalnega improviziranja z azijskim predlogom skupinske igre ter investiranja v možgane; in nenazadnje tudi potrebo po vključevanju brez kompromisov in kampanilizmov v novi evropski in svetovni red, v katerem ekonomija daje ritem politično-institucionalnim spremembam.

Še bi lahko našteval, a nima smisla. Knjiga ima lahek in prozoren slog kriminalke ali svetopisemske prisprodebe; lahko se prebere na en mah. Kot edino priporočilo bi še dodal, da sem sam knjigo prebral z vsaj 15-letno zamudo, saj je Prodijskega knjiga primerna zlasti za mlade. Nekateri bodo v njej nemara našli idejne motivacije, ki so silile znane bolonjskega profesorja, da se je lotil - zaradi ali tudi mimo Berlusconi - aktivne politike za blaginjo in rast države, v kateri živimo. Morda bodo Prodijske iskricke pomagale tudi nam iz sedanje utesnjene zamejske zagate v nove razvojne pobude.

trgovino, prevozi, špedicijo in drugimi podobnimi sektorji. Pri tem so prišle do izraza zlasti težnje po novem pristopu in delovanju na širšem področju, ki predstavlja tradicionalno zaledje zamejskih mednarodnih trgovcev. Podpis mirovnega sporazuma in konec embarga v ZR Jugoslaviji pomeni-

ta dokončno zeleno luč za ponovno vzpostavitev gospodarskih odnosov z nekdanjimi jugoslovanskimi republikami. Zunanjetrgovinska podjetja bodo morala polagati posebno skrb v odnose s Slovenijo, Hrvaško in ostalim trgovim srednje in vzhodne Evrope.

SDGZ / GOSTINSKA SEKCIJA

TRADICIONALNI GOSTINSKI VEČER

LINO DOLJAK, predsednik gostinske sekcije

Na našem že običajnem družabnem srečanju v ponedeljek, 15. januarja, ob 20. uri v restavraciji Pesek (Pesek, št. 54) bomo okusili specialitete, ki jih bosta pripravila Mery in Giuliano Kariš iz restavracije Pesek. Novoletno gastronomsko ponudbo bo dopolnila degustacija vin konzorcija Kras, ki jih bodo servirali naši

Zamenjava v vodstvu TKB

TRST: S 1. januarjem je dolgoletni direktor Tržaške kreditne banke Vito Svetina odstopil. Istega dne je nastopil službo direktorja dosedanji poddirektor Adrijan Semen. Semen je v TKB začel delati leta 1960. V teku let je postal eden izmed najvidnejših funkcionarjev te bančne ustanove, istočasno pa je bil tudi angažiran v osrednjih kulturnih organizacijah Slovencev v Italiji (trenutno je predsednik upravnega odbora Glasbene matice).

Novoletne podražitve

Z 2. januarjem so stopile v veljavo razne podražitve, s katerimi država računa, da ji bo uspelo deloma kriti 5.285 milijard lir, ki jih predvideva dopolnilni finančni manever za leto 1996. Za 200 lir so se podražile italijanske in tuje cigarete. Za 1% so se podražile avtomobilске takse, odpravili so višjo takso za avtomobile na dieselski pogon, ki so bili vpisani v matične sezname po 3. februarju 1992 in za one na plinski pogon, ki so tehnični pregled opravili pred 2. majem '93. Za motorna kolesa se je taksa povišala za 20.000 lir. Kolek za vozniško dovoljenje stane 70.000 lir. Neosvinčen bencin se je podražil za 22 lir na liter. Kolkovani papir se je podražil za 5.000 lir in velja torej 20.000, medtem ko so se ostali koleki, ki jih rabijo za fakture, račune, bančna pisma in druge podobne listine, zvišali od 2.000 na 2.500 lir. Podražile so se tudi alkoholne pijače, v povprečju za 1.000 lir na liter, davek na kerozen za ogrevanje se z 415.990 za 1.000 litrov dvignil na 625.620 lir. Na osnovi odloka o vsedržavni radiotelevizijski družbi RAI se je dvignila tudi televizijska naročnina, ki bo odslej znašala 161.450 lir. Podražila se je tudi vodovodna tarifa in sicer glede na področje, a največ za 3,53%. Za povprečno 2,6% se je dvignila cestnina na avtocestah. Dvignil se je davek na trde odpadke, prišlo je do poviška deželnega davka na vseučiliščih, dovoljenje za orožje, stane od letošnjega 2. januarja 170.000 lir. Za 5 lir se bo s februarjem dvignila obdavčitev vsake kilowatne ure električne energije. Izračunali so, da bo vsak državljan v povprečju s temi podražitvami prispeval v državne blagajne približno milijon lir na leto.

Podražitev telefona

Pristojna ministrstva so 5. januarja izdala odlok o podražitvi telefona v Italiji. Odredba, ki bi morala stopiti v veljavo s 1. februarjem, je vzbudila val ostrih protestnih izjav, tako da je minister za pošte in telekomunikacije napovedal, da bo dal preveriti upravičenost poviškov. Ministrstvo je poviške utemeljilo s potrebo, da se prilagodi telefonski cenik evropskemu povprečju. Povišek 5.000 lir na dvomesečno osnovno naročnino (canone) za domače telefone predstavlja 17% povišek, plus 9.400 lir za podjetniško osnovno naročnino pa kar 20% povišek. Dejstvo, da so za klice znotraj omrežja uvedli dva cenovna pasa (od 8. do 18.30 in od 18.30 do 8. ure), namesto dosedanjih štirih, pomeni, da se bodo ti klici v povprečju podražili za 18,7 odstotkov. Odlok predvideva, da se za klice izven mestnega omrežja uvede tri, namesto dosedanjih štirih cenovnih pasov. Tarife za te klice pa so nižje za 18,3%. Pocenile pa se bodo tudi tarife za mednarodne klice, in sicer za 3,5%, seveda pa bodo še vedno v veljavi določene razlike, glede na posamezne države. Družba Telecom je ob teh podražitvah ugotavljala, da je bil telefonski cenik v Italiji med najnižjimi v Evropi in da bodo odslej velike ugodnosti za klice izven mestnega omrežja in v tujino, kar naj bi olajšalo stroške podjetnikov, ki poslujejo v vsedržavnem ali mednarodnem merilu. Številni pa so ugotavljali, da podražitve prizadenejo najbolj izpostavljene kategorije prebivalstva: ostarele, bolnike in invalide, za katere je telefon večkrat življenjskega pomena.

someljerji. Za prijetno vzdušje vseh pa bodo poskrbeli "venderigli" iz Brega Vanka in Tonca ter poskočna glasba harmonik.

Vsi ste lepo vabljeni, da se udeležite našega skupnega praznika. Prosimo Vas, da se prijavite čimprej (najkasneje do petka, 12.1.) pri organizacijskem tajništvu SDGZ v Trstu (040-362949) ali kar v restavraciji Pesek (040-226294). Prispevek za udeležbo bo znašal približno kot lani.

Izkušnja prejšnjih let, da se z gostinci srečajo še člani ostalih sekcij Združenja, se je izkazala za zelo uspešno; zato še enkrat prav vsi pristrčno vabljeni, da se nam pridružite v čim večjem številu.

POLEMIČNA KRAJNSKA

ERIK DOLHAR

Prepričan sem, da se bodo takšni rezultati ponavljali."

Kako boste sedaj tempirali formo do svetovnega prvenstva?

"Ja, delo, delo in zopet delo."

Po nagrajevanju je bila v Press centru tiskovna konferenca, na kateri so nastopili tekmovalci, ki so zasedli prva tri mesta v

"Po prvem teku je bila moja koncentracija zopet na višku, napetost pa sem izgubil v drugem delu drugega teka zaradi teh količkov, ki po vožnji udarijo na sneg in vržejo v zrak sulfid, ki popolnoma zmoči očala, tako da sem imel velike težave z vidljivostjo med zadnjimi vrati, obenem sem se zaradi količka tudi precej udaril v roko. Z današnjo preizkušnjo pa sem seveda zadovoljen, saj menim, da skoraj ne bi mogel smučati bolje."

Prvič se Vam oglašamo tudi iz športnih strani. Predhodnika Novega glasa, Novi list i n Katoliški glas, nista namenjala športu posebnih strani. Glede na to, da je športna dejavnost v zamejstvu tako razvita predvsem med mladino, pa bomo v našem novem glasilu namenili dve strani tej masovni dejavnosti v našem prostoru. Največ prostora bomo posvetili seveda domačemu športu, ne bomo pa prezrli najvažnejših mednarodnih dogodkov, ki jih bo letos na pretek, začeni s smučarskim svetovnim prvenstvom, olimpijskimi igrami in evropskim nogometnim prvenstvom. Ob prehodu iz leta '95 v leto '96 sta bila najvidnejša športna dogodka "belo" obarvana, saj so na okope stopili slovenski smučarji, ki so se v moški konkurenci predstavili domačim navijačem v Kranjski gori, medtem ko so dekleta razkazovala svoje veščine na Pohorju. Tema dogodkoma, ki sta pravzaprav ob pomladanskih smučarskih praznikih v Planici največja slovenska športna praznika, namenjamo tokrat največ pozornosti. Seveda pa ne moremo prezreti številnih aktivnosti zamejskega športa, ki ni niti v tem prazničnem obdobju miroval. Pri sestavljanju športnih strani mi bo priskočilo na pomoč nekaj sodelavcev, z bratoma Bajc na čelu; če pa nas še kdo želi dopolnjevati, predvsem s komentarjem ali intervjujem, ki sta po mojem mnenju najbolj primerna načina tedenskega podajanja dogodkov, bo seveda dobrodošel. Da bi dali tema stranema nekoliko več ritma, ju bo občasno dopolnjevala rubrika namenjena glasbi oz. mladim. Naj ob tej priložnosti voščimo vsem zamejskim športnikom obilo športne sreče v komaj začetem letu!

ERIK DOLHAR

Zlata lisica Nemki Ertl

MARIBOR: Pohorska Zlata lisica, ženski veleslalom in slalom, ki sta bila na sporedu v Mariboru v soboto, 6. t.m. in v nedeljo, 7., tokrat ni minila v znamenju slovenskih barv. Skupni pokal Zlate lisice, se pravi seštevka rezultatov obeh tekem te še edine svetovne klasične preizkušnje v ženskem smučanju, si je zagotovila najboljša veleslalomistka letošnje sezone, Nemka Martina Ertl, ki je zmagala tudi na zaostalem veleslalomu iz kanadskega Lake Luisa, ki so ga v petek, 5.t.m., priredili ravno tako na pohorski strmini. Slovenke so se kot običajno najbolj izkazale v slalomu, v katerem je boleha Urška Hrovat zasedla šesto mesto, Nataša Bokal pa 12. Pri tem gre pripomniti, da je domačinka Katja Koren v prvem teku odstopila le nekaj metrov pred ciljem, da je Urška Hrovat zasedala odlično drugo mesto, ter da je bila ljubljanka Bokalova šele 27., medtem ko je v drugi vožnji za tričetrt sekunde prehitela vse nasprotnice in se tako povzpela 15 mest višje na lestvici. Bokalova je v Mariboru prejela tudi posebno vazo, ki jo podelijo najboljši slovenski smučarki na Zlati Lisici.

Nezadržni Tomba, dober Košir

FLACHAU: Alberto Tomba je v avstrijskem zimskem središču pod Turami dokazal, da je v izvrstni formi, saj je v soboto, 6. t.m., zasedel drugo mesto v veleslalomu za Švicarjem Kaelinom, na nedeljskem slalomu pa je spet zmagal pred domačinom Reiterjem in Juretom Koširjem, ki je sicer po prvem teku bil drugi, Tomba pa šele četrti. Nekoliko poslabšal je svoj položaj tudi drugi najboljši slovenski slalomist Andrej Miklavc, ki je bil na koncu 14.

Naj dodamo, da se je Tomba enkrat toliko izkazal s hvalevredno potezo, saj je svojo prvo letošnjo zmago posvetil Švedu Thomasu Fogdøju, ki se je na nekem lanskem treningu tako hudo poškodoval, da je sedaj paraliziran priklenjen na voziček.

V Kranjski gori je 21. in 22. decembra lani potekal 35. Pokal Vitranc, to je moški veleslalom in slalom za svetovni pokal v smučanju. Po razburljivem veleslalomu se je marsikdo vprašal, ali je taka tekma sploh lahko veljavna. Spomnimo naj, kaj se je zgodilo. Potem ko je prvi tek izpeljalo prvih 12 najboljših smučarjev, je ob presenetljivem visokem vodstvu slovenskega asa Jureta Koširja švicarski predsednik žirije odločil, da se tekma prekine zaradi megle. Da se je megla res privarila na zgornji del proge, je že res, zlobni glasovi pa menijo, da je gospod iz Švice tekmo najprej prekinil, nato pa razveljavil prvi tek, ker je najboljši veleslalomist sezone njegov rojak Michael Von Gruningen, slabo izpeljal prvo vožnjo.

"Trenutno sem v dobri formi, zato v vsaki tekmi startam na zmago", je po končnem drugem mestu dejal Von Gruningen.

Ali ciljate na osvojitve skupnega svetovnega pokala?

"Ne. Zadovoljen bi bil, če bi bil na koncu sezone najboljši v veleslalomu, saj skupnega svetovnega pokala ne bom osvojil, ker sta Kjus in Knauss premočna v smuku in superveleslalomu."

Kaj pa je po ponovljenem prvem spustu dejal najboljši slovenski smučar Jure Košir?

"Občutki so v redu. Sedaj sem končno videl, da lahko tudi zelo hitro smučam, tako da si nisem niti preveč delal skrbi. Prvi trenutki so seveda grozni, ker nočeš verjeti, da se kaj takega more zgoditi, sedaj pa je že vse v redu, tako da gledam samo naprej in pričakujem dobre uvrstitve v naslednjih tekmah."

Kaj pa počenjaš dan pred tekmo?

"Skušam se čim bolj sprostiti. Obiskal sem tudi domače, ki jih nisem že nekaj časa videl."

Kar pa se je danes zgodilo, je nazaslišano! Samo žal mi je, da sem nastopil v tej ponovitvi prvega teka. Tomba je naredil zelo pametno potezo, da ni startal, ker moramo tudi mi končno povedati, kaj hočemo, ne pa samo izvajati to, kar nam drugi kažejo. Organizatorji so se potrudili in jim izrekam čestitke, tisti pa, ki so ves čas z nami, ki skrbijo za organizacijo tekmovanj in za njihova pravila, so me danes maksimalno razočarali, tako da se v drugem teku nisem mogel niti motivirati; bil sem res razočaran... Zmage danes ne bom dosegel, odhajam pa s tekmo vanja z občutkom, da sem najboljši!"

Direktor slovenskih reprezentanc Tone Vogrinec je bil po tem ponovnem uspehu slovenskega smučanja seveda veliko bolj umirjen kot dan prej.

"Čisto enostavno: konec dobro, vse dobro! Ko bi danes ne bilo rezultata, bi imeli dejansko grenek priokus, kljub odličnim rezultatom deklet v Švici, domača tekma je vendar domača tekma."

Se pravi, da je sedaj Jure Košir psihološko popolnoma pripravljen?

"Jure je zelo močen in je v zadnjih dneh tudi uvidel, da je napad edino zdravilo in to predstavlja tudi premik v njegovem pristopu k smučanju."

slalomu, to so Italijan Alberto Tomba, Slovenec Jure Košir in Francoz Sebastian Amiez. Začel je seveda zmagovalec.

Alberto, kaj ste pomislili po svoji večerajnji odmevni odločitvi, da ne nadaljujete z veleslalomom?

"Mnogi so se strinjali z mano, na koncu pa sem videl bolj malo tistih, ki so storili kot jaz, oz. nikogar. Jure je povedal, da je to storil za Slovenijo. Rekel sem mu, naj gre gor (na start, op.p.), ker je tako prav. Ne vem, kako bi kdo drug komentiral ali reagiral."

Preidimo raje k vaši današnji zmagi...

Kaj pa bi povedali o progi?

"Proga je bila odlično pripravljena, strmina pa je bolj primerna za slalom kot za veleslalom. V današnjem drugem teku sem se bal dežja, ki bi lahko načel progo. V prvem teku je bilo vse v redu; sem startal in nisem naredil nič novega..."

Kako bi se ocenili?

Kot sem na začetku napovedal, se v Ameriki nisem izkazal, v Evropi pa sem zamujeno nadoknadil. Sam bi si dal oceno...odlično! V slalomu je moja forma 70-80 %, kar se veleslalomu tiče, pa moram sedaj preizkusiti nov material, oz. podlago za smučarske čevlje. Na trenin-

KOŠARKA

NAŠE EKIPE SPODBUDNO PRIČELE NOVO LETO

GORAZD BAJC

Leto 1996 se je začelo res spodbudno za zamejsko košarko. Tokrat je izkupiček slovenskih ekip popoln, kar se že več časa ni pripetilo. V B ligi so košarkarji združene ekipe Jadrana TKB v gosteh premagali letošnjega leaderja Biello. Odlična igra, še posebno v drugem delu srečanja, je pripomogla, da so "naši" presenetili renominiranega nasprotnika, ki je v

prvem delu prvenstva v Trstu zmagal le za točko, to pa šele po podaljškju. Tokrat lahko zabeležimo tudi, da ni bilo v vrstah Jadrana nobenega izrazitega strelca, saj je kar sedem igralcev dalo srednje število točk. Kot se je že večkrat zgodilo v tej sezoni, se je taka skupinska igra obrestovala. Tako torej, po nerodnem (a zasluženem) domačem porazu v zadnji lanski tekmi pred domačo publiko, ko je že kazalo,

da se je položaj malo skvaril, lahko ekipa sedaj optimistično gleda na nadaljevanje prvenstva in dokaže, da ni letošnja nagrada za najboljšo lansko ekipo v zamejstvu le muha enodnevnica.

V C-2 ligi je po več tednih "suhih krav" Bor Radenska končno spet okusil slast zmage. Na domačem parketu so belozeleni le po podaljškju strli odpor trdoživih nasprotnikov ekipe Udinese, ki zaseda višja mesta od Borove

ekipe. Po lepem uspehu čaka zato Barinija (tokrat je z 28 točkami zelo dobro opravil svojo nalogo) in soigralce še veliko dela, da bo njihovo stanje na lestvici zadovoljivo. Teh skrbi gotovo nima Cicibona, ki je v D ligi neustavljiva. Tokrat šibki Libertas ni bil sposoben prekiniti serije enajstih zaporednih uspehov. Obdržati napremagljivost bo sicer težje v naslednjem kolu proti tretjevrščenemu Cusu... Težke naloge niso imeli niti Košarkarji Kontovela proti Senatorsom, kot tudi ne Dom, ki je premagal sicer dobri Momo Gio'.

GORA

gih je veliko lažje preverjati svojo formo, medtem ko si na tekmah vezan predvsem na vremenske razmere."

Ali bi morda danes lahko dali še kaj več?, je vprašal eden izmed - kot običajno - nikoli zadovoljnih italijanskih časnikarjev, ki nosijo glavno krivdo za to, da je Tomba postal tak prenapet in aroganten "napihljen balon"...

"Morda v drugem teku, če bi startal med prvimi tremi; glede na to, da sem startal petnajsti, to ni bilo možno", je bil odgovor Tombe.

Katera od teh dveh zmag vam je najbolj pri srcu, Madonna di Campiglio ali Kranjska gora?

"Gre za klasični tekmi. V Campigliu sem seveda tekmoval doma in so bili občutki drugačni. Madonna je Madonna, posebno še, ker je bila tekma na dan mojega rojstnega dne. Poleg tega, tam nisem že veliko let zmagal; bil sem drugi, drugi in tretji."

Naslednji je bil na vrsti drugouvrščen Jure Košir, ki je kar sam začel takole:

"Ko sem po prihodu na cilj videl številko ena na semaforu, sem bil res vesel. Takoj sem pozabil na vse slabo, ki me je doletelo v zadnjih dneh, in mislim, da sem sedaj spet na dobri poti. Nedvomno bom v prihodnje dosegal boljše rezultate, saj stalno napredujem. Seveda sem danes hotel zmagati. Spremenil sem nekoliko svoj način smučanja, saj sem začel smučati nekoliko bolj agresivno, toda s takim sne-

Zmagovalec slaloma Alberto Tomba

gom sem vedno imel težave, Alberto pa je bil danes res močnejši. Smučam dobro in sem s tem zadovoljen, morda pa bo drugače že na prihodnjih tekmah. Sem v dobri formi: v Madonni di Campiglio sem smučal perfektno, tudi v včerajšnjem prvem teku veleslaloma sem bil neverjeten, saj nisem nikoli smučal boljše. Upam, da bom tako tudi nadaljeval. Letos sem veliko smučal in treniral, kot še nikoli poprej. Moji fizični treningi so bili zelo dobri, saj sem mnoge opravil z atletskim trenerjem; morda pa sem si na začetku sezone želel preveč in sem mislil le na zmage ter na zasedbo prvih mest. To pa ni bilo najboljšo razmišljanje. Pozabil sem namreč na užitek na tekmah in bil sem prenapet. Trenutno se spet počutim izredno dobro, morda kot pred dvema letoma v

Madonni di Campiglio. To je neverjetno počutje: skušaš smučati z vso svojo močjo, z vso agresivnostjo. Tako je tudi ko prideš v ciljno areno in vidiš publiko, ki nori. Vse to je enostavno neverjetno. Všeč mi je!"

Po včerajšnjem "čudnem" veleslalomu ste danes dosegli drugo mesto. Ste z njim zadovoljni? Kako pa je bilo na progi?

"Zelo sem zadovoljen, ker sem danes dal od sebe največ. Tomba je bil boljši in nisem ga mogel premagati, ampak je to vseeno zelo lep rezultat. Končno mi je uspelo speljati dva dobra teka. V zadnjih tekmah sem bil v zelo dobri formi, smučal sem "super", vendar nisem imel preveč sreče. Mislim, da bi recimo - včeraj lahko veliko lažje zmagal, toda, kot ste sami videli, so se dogajale čudne stvari in se enostavno nisem mogel dovolj zbrati za nastop na drugi progi. Vem, da sem na pravi poti in prepričan sem, da bom tudi naslednje leto v vrhu!"

Boste s tako agresivno vožnjo še naprej nadaljevali in naskakovali res samo še najvišja mesta?

"Seveda, to je edini način, da kam prideš, ker je konkurenca iz leta v leto hujša, fantje so vedno bolj brezkompromisni in je treba maksimalno napadati. Bolje je večkrat odstopiti, kot pa se ves čas uvrščati na četrto, peto, šesto mesto. To so sicer zelo lepe uvrstitve, a ti ne dajejo zadovoljstva in verjetno niti tistim, ki zate navijajo."

Ali je Alberto za Vas še nepremagljiv?

"Ne; mislim, da ga lahko premagam, saj bi ga v Madonni di Campiglio, če bi prišel do cilja, prav gotovo premagal. Tukaj so bili pogoji drugačni, sneg je bil precej mehek in v slalomih, kjer je veliko lukenj, nisem nikoli prav dobro smučal."

Kdo pa je Alberto za Vas?
"Čudno vprašanje! Ko je začel zmagovati, sem bil še

otrok. To je bilo med leti '87 in '88, ko sem bil mladinec star 15 ali 16 let. Takrat je bil zame neke vrste idol, ker mi je bil vedno všeč njegov stil smučanja. Resnično je močan in neverjeten atlet, poleg tega tudi moj dober prijatelj, saj sva skupaj preživela že veliko lepih trenutkov in videla veliko zabavnih stvari; upam, da bova vedno ostala prijatelja, takšna, kot sva sedaj."

Kako pa se to vajtno prijateljstvo kaže na tekmah?

"Oh, ne, ne. Ko se poženeš iz startne hišice, na vse to pozabim. Res si želim postati številka ena, o tem se lahko prepričani. Ko tekmujeva, tekmujeva drug proti drugemu, po tekmi presodiva, kdo je boljši in tedaj sva spet prijatelja. Sam vedno razmišljam, kako bom postal najboljši, saj pri tem delu moraš misliti, kako biti boljši, ne pa o prijateljih. Žal mi je za to. Z nekom si lahko še tako dober prijatelj, na tekmi pa ne."

Kakšna je tvoja trenutna forma?

"Ko bi v Madonni di Campiglio prišel do cilja, bi bil zmagal tekmo, saj sem tam smučal neverjetno dobro. V takih snežnih razmerah pa nisem nikoli smučal dobro, tako da mislim, da v takih pogojih ne morem smučati bolje. Morda pa bo na prihodnjih tekmah drugače. V dobri formi sem in upam, da jo bom obdržal. Še vedno seveda mislim, da sem lahko zmagovalec!"

Kako se ocenjuješ v veleslalomu?

"Niti sam ne vem. Kmalu bomo videli! Na splošno sem velik optimist. Tudi po tekmah, na katerih sem imel smolo, nisem postal pesimist. Zmeraj je treba gledati pozitivno naprej. Danes se mi je vse skupaj dobro obrestovalo, sedaj pa upam, da bomo preživeli še več takih lepih trenutkov, kot je bil današnji."

SPDT priredilo ženski FIS slalom

TRBIŽ: V torek, 7. t.m., in v sredo, 8., je Slovensko planinsko društvo iz Trsta na progi C na Priesnigu organiziralo dva ženska slaloma po pravilih mednarodne smučarske zveze FIS. Tekmovanje je potekalo pod pokroviteljstvom Dežele, tekmovalke pa so se potegovale za trofejo "Treh narodov". Prvi dan je najboljša ekipa prejela tudi pokal Papi sport, drugi dan pa pokal TKB, medtem ko je bila najboljša ekipa v skupnem seštevku dobitnik pokala SPDT. Nastopale so reprezentance Italije, Slovenije, Španije, ZDA, Avstralije, Slovaške, Francije, Andore, Avstrije in Švice.

Amaterski nogomet: Dober izkupiček zamejskih enajsteric

Nastope naših amaterskih enajsteric v prvi letošnji nedelji bi lahko ocenili kot pozitivne. V promocijski ligi sta naši postavi, ki zasedata vodilni mesti na lestvici, igrali s spremenljivo srečo. Sovodnje so v Mošu izenačile, do novih točk pa je prišla štandrezka Juventina, ki je na igrišču San Canziana zmagala z 1-0.

V prvi amaterski ligi so tokrat dosegle zmago vse tri slovenske ekipe. Proseško Primorje je v Tavagnacu slavilo z ozkim 3-2. Bazovska Zarja je bila prav tako uspešna v gosteh, in sicer v Pagnacu, kjer je domačinom nasula tri zadetke. Pravi toči golov so bili priča v Križu, kjer je domača Vesna premagala Cividalese z visokim 5-3.

V najnižji, tretji amaterski ligi dveh tekem niso odigrali zaradi premočenih igrišč, in sicer Strassoldo - Mladost in Don Bosco - Dolina. Od naših moštev v tej ligi je bila uspešna le padriško-gropajska Gaja, ki je s pičlim zadetkom odpravila Venus, medtem ko so Brežani z 1-1 izenačili s San Vitom.

Odbojka: Slogini šesterki neustavljivi

Oglejmo si rezultate, ki so jih naše odbojcarske ekipe dosegle v prvem novoletnem kolu. Naša najboljša odbojcarska vrsta Valpraporja Imse je v B-2 ligi slavila pred domačim občinstvom. Goriški šesterki je tokrat uspelo streti odpor trdoživnega Volleya iz Pordenona šele po tie-breaku in tako doseči zlata vredni točki v borbi za obstanek v ligi.

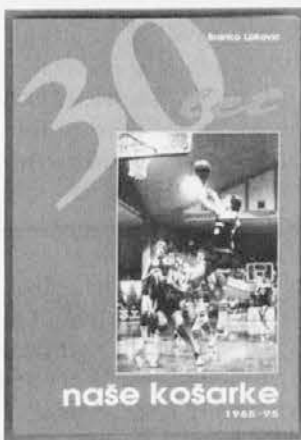
V ženski C-1 ligi je Bor Mercantile spet ostal praznih rok, saj so Kalčeva dekleta izgubila v Huminu z gladkim 3-0. Še naprej nepremagane pa ostajajo Slogašice. Sainova dekleta so po tie-breaku odpravila šesterko BMeters. Veliko bolj gladka je bila v C-1 ligi zmaga moške postave Sloge. Blahutovi varovanci so namreč z gladkim 3-0 premagali Legnago. V isti ligi ne moremo mimo uspeha Soče Sobema, ki je s 3-1 porazila tržiški Fincantieri. Sovodenjci so pustili nasprotnikom le tretji niz.

V ženski C-2 ligi je Nabrežinski Sokol, čeprav brez standardne podajačice Lupinčeve, s čistim 3-0 odpravil Vivil. Poraz pa so zopet okusile Goričanke, oz. Brike Olympie K2 Sport. Točki sta tokrat ostali na igrišču Tarcenta. V moški C-2 ligi je bil slovenski derbi med Olympio in Borom na sporedu šele v sredo, se pravi ob zaprtju naše redakcije. Igrali pa so tudi v D ligi, v kateri moški postavi Espege in Kortinga nizata zmago za zmago.

KNJIGA BRANKA LAKOVIČA

30 LET NAŠE KOŠARKE

ERIK DOLHAR

V sredo, 27. decembra 1995, so na Stadionu I. maja pri Sv. Ivanu v Trstu predstavili knjigo zamejskega športnega novinarja in delavca Branka Lakoviča. V imenu Združenja slovenskih športnih društev v Italiji je številno publiko pozdravil Mario Šušteršič, ki je večer tudi povezoval. Nekaj misli sta nato podala predsednika Bora in Jadrana, dr. Renato Štokelj in Pavel Vidoni, nakar je lik Branka Lakoviča podrobneje orisal njegov

prijatelj in večkratni sodelavec Igor Canciani. Branka je opisal predvsem kot neutrudnega garača, ki bi ga lahko

košarkarjem zavidale ostale športne panoge. Časnikar koprške televizije Sergio Tavčar pa je v svojem značilnem slogu knjigo "30 let naše košarke" označil kot "biblijo" za vsakega zamejskega košarkarja. V njej je namreč zbranih ogromno podrobnih podatkov o zamejskem košarkarskem gibanju od njegovih poveljev pred 30 leti do danes. Na začetku opisa vsake sezone je uvod, v katerem so omenjeni najvažnejši dogodki pod zamejskimi koši v tistem letu. Publikacija krasi 540 slik, na katerih se lahko marsikdo izmed nas spozna. Za informacijo naj povemo, da stane knjiga 40.000 lir.

Kot zadnji in najbolj pričakovani gost je nastopil sam avtor knjige, ki je navzoče nagovoril v svojem skromnem stilu. Zahvalil se

je vsem, ki so pripomogli k uresničitvi tega zahtevnega projekta, v prvi vrsti sinu Igorju, s katerim sta praznične dni in noči presedela pred računalnikom, prej pa brskala v zaprašenih arhivih in po domovih posameznih košarkarjev. "Še nikdar nisem slišal toliko pohval na svoj račun v pol ure", je rekel "Lako", kot ga imenujejo zamejski košarkarji. Zamisel za knjigo se je porodila pred dvema letoma, ko je nekdo avtorja zaprosil, naj na dostojen način obeleži 30-letnico organiziranosti košarke med Slovenci v Italiji. Lakovič je svoj kratki poseg zaključil s mislijo, da je knjiga dokaz, da košarka pri nas le nekaj pomeni, za kar je zaslužna celotna zamejska košarkarska družina, ki po zbranih podatkih sodeč res ni tako maloštevilna!

PO PREDSTAVITVI LAKOVIČEVE KNJIGE SMO AVTORJA PROSILI, NAJ NAM NA KRATKO PREDSTAVI SVOJE DELO

IVAN BAJC

Zelo sem zadovoljen, da se današnje predstavitev udeležilo tako veliko število ljudi, bivših in sedanjih košarkarjev, trenerjev in odbornikov, pa tudi ostalih športnikov.

Glede knjige same bi rad najprej omenil, da je bilo delo dolgotrajno. Knjiga je izčrpana, saj sem zbiral podatke, fotografije in drug material celi dve leti. Poudariti pa moram, da so mi pri tem šli na roko Lučka Pečar-Štokelj in Bojan Pavletič kot korektorja, Mario Magajna mi je odstopil ogromno slik, Franko Simoneta pa jih je mojstrsko oblikoval. Nazadnje se moram zahvaliti še svojemu sinu Igorju za delo pri računalniku.

Kaj pa bi nam lahko povedali o zgradbi knjige?

Ves svoj trud sem strnil v 400 strani, na katerih je poleg besedila kar 540 fotografij. Knjiga je razdeljena na dva dela: povojna košarka od l. 1945 do l. 1965 in kasnejše obdobje vse tja do današnjih dni.

Na predstavitvi je bil govor tudi o vsebini...

Da; kot je že dejal Sergio Tavčar, zavzema knjiga ogromno število skopih podatkov, izidov, statistik in slik. Vse to je verodostojen dokaz, da smo košarkarji v zamejstvu prisotni že vrsto let, v katerih smo z našimi ekipami dosegli vrsto zavidljivih uspehov.

TEDEN V SLOVENIJI

PAPEŽEV OBISK IN
DRŽAVNOZBORSKE VOLITVE
NAJPOMEMBNEJŠA
DOGODKA V LETU 1996

Prazniki ob Božiču in Novem letu 1996 so v Sloveniji minili tako, kot velevalo izročila, tradicija in običaji. Velika udeležba pri cerkvenih obredih in uspeh raznih slovesnosti z verskim obeležjem sta tudi ponovno potrdila katoliško tradicijo in vernost Slovencev, kar je zagotovo eden od največjih jamstev za prihodnost našega naroda in države.

Politiki (od Milana Kučana, Janeza Drnovška pa do predstavnikov političnih strank) so v svojih poslanicah oziroma izjavah ob začetku novega leta 1996 v glavnem ponovili že znana stališča, mnenja in želje. Toda v aktualni politiki se spori med strankami in vodilnimi politiki v Sloveniji poglobljajo, zaradi česar prirejajo tudi ločene proslave ob državnih praznikih. Zadnji tak primer je bila počastitev pete obletnice plebiscita o ustanovitvi samostojne in neodvisne slovenske države; medtem ko se je, denimo, slovesnosti v zgradbi parlamenta udeležilo mnogo manj gostov, kot pa so poslali vabil, pa je proslava strank "slovenske pomladi" v Cankarjevem domu odlično uspela in na njej se je trlo ljudi, ki so prispeli iz vse Slovenije.

Slovenija se v začetku leta 1996 predstavlja kot država, ki nima skupne strategije vsaj o najvažnejših ciljih in težnjah svoje sedanjosti in prihodnosti. Naša država se spričo takega stanja na političnem prizorišču tudi ni dokopala do spoznanja, da je izboljšanje odnosov z Italijo pač temeljni in največji pogoj za vključevanje Slovenije v Evropsko zvezo. O tej integraciji je pri nas veliko izjav, frazarjenja in nekakšnega samopomilovanja, dejanj, ki jih pričakuje Evropa, pa malo. Kot da ni nihče doumel in spoznal, da ima Evropa petnajsterice dovolj lastnih težav in se zato s Slovenijo ne more zmeraj znova ukvarjati. Z Italijo se bo najbrž čez čas mogoče sporazumeti, toda zato mora Slovenija spremeniti svojo ustavo in drugo zakonodajo glede pravic tujcev, torej tudi Italijanov, do nakupa nepremičnin pri nas. Postopek za spremembo ustave se je že pričel, vendar bo težko prepričati javnost in parlament, da je treba tržišče oziroma promet z nepremičninami sprostiti.

Sicer pa bosta v letu 1996 v naši državi najpomembnejša dva dogodka, za katera potekajo obsežne priprave, oba pa bosta imela tudi mednarodni pomen in razsežnosti. Gre za obisk svetega očeta v času od 17. do 19. maja in za splošne (to je parlamentarne ali državnozbornske) volitve, ki naj bi bile proti koncu meseca decembra. Papežev obisk bo potekal pod geslom potrdi nas v veri. Naša država bo takrat v središču ne samo cerkvene, temveč celotne svetovne javnosti. Program obiska je že izdelan, a uradno še ni objavljen. Za zdaj tudi ni še gotovo, če bo Janez Pavel II. med obiskom nekdanjega mariborskega škofa Antona Martina Slomška razglasil za blaženega. Novi apostolski nuncij v naši državi, nadškof Edmond Farhat, je pred dnevi v nekem pogovoru poudaril, "da papež zelo ljubi Slovenijo, kar mu je sam dejal dvakrat". Predstavnik Svetega sedeža je ob tem menil, "da je Slovenija poklicana, da izvaja zelo pomembno vlogo pri razvoju Evrope v bližnji bodočnosti".

F.Z.

BOSNA / AVSTRIJSKA DIPLOMACIJA

KOROŠKI SLOVENEK
AVSTRIJSKI VELEPOSŁANIK V
SARAJEVU

Koroški slovenski diplomat dr. Zdravko Inzko je postal pred kratkim avstrijski veleposlanik v Bosni in Hercegovini. Dr. Inzko izhaja iz znane slovenske družine v Svečah. Njegov oče dr. Valentin Inzko je bil vrsto let

predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev, šolnik in tudi šolski nadzornik. Sedaj aktivno deluje tudi v koroški Cerkv. Mati ga. Marinka Inzko pa je znana kulturna delavka.

Novi ambasador je začel svojo diplomatsko pot kot avstrijski predstavnik v raznih

deželah, med drugimi v Mongoliji, na Ceylonu, v Beogradu in končno v Pragi. Poročen je z znano koncertno pevko Bernardo Fink.

Dr. Inzko je dobro znan tudi na Goriškem in Tržaškem, kjer ima veliko prijateljev. Ti mu k visokemu in odgovornemu imenovanju iskreno čestitajo. Prav tako pa tudi naš list.

BRDA / BILJANA

OBNOVA STARODAVNEGA ŽUPNIŠČA

PETER STRES

Pražupnijska cerkev v Biljani v Goriških Brdih in celotni kompleks ob njej je v svoji starodavnosti potreben temeljitega popravila. Lani je župnijsko občestvo poskrbelo za popravilo strehe na cerkvi sv. Mihaela. Letos pa se je župnijski gradbeni odbor ob sodelovanju župnika g. Igorja

Loviščka odločil za temeljito popravilo oz. adaptacijo bližnjega župnišča.

Poleg rednih mesečnih prireditev vernikov so organizirali dva dobrodelna koncerta v ta namen v viteški dvorani gradu Dobrovo. V naslednjih mesecih sta predvidena še dva takšna koncerta. Prav tako so otroci pod vodstvom akademskega kiparja Herka Saksida izdelali veliko voščil-

nic in izkupiček bo tudi šel za potrebe adaptacije župnišča.

Župnišče je v svoji zasnovi vsaj iz 16. stoletja. Obstajajo pa tudi opisi dogodkov na dvorišču župnišča iz leta 1713. Člani gradbenega odbora upajo, da bo pri obnovi primaknila kakšen tolar tudi občina oziroma država.

KOPER

NEUSTAVLJIV VZPON
PIHALNEGA ORKESTRA IZ KOPRA

MILAN GREGORIČ

Pihalni orkester Koper je v petek, 22.12.95, ponovno obdaril svoje domače občinstvo z bogatim božično-novoletnim koncertom v šoli A. Ukmarja v Kopru, na katerem se je predstavil tudi njegov podmladek, t.j. otroški pihalni orkester, in katerega je obogatil s svojim sodelovanjem tudi Big Ben kvartet iz Nove Gorice. Ob tej priložnosti smo želeli z nekaj osnovnimi podatki predstaviti bralcem predvsem zavidljiv vzpon Pihalnega orkestra Koper, saj se je v dobrem desetletju svojega obstoja povzpela med boljše orkestre v Evropi. Njegov dirigent je Darij Pobega.

KOPER: Pihalni orkester po mestnih ulicah

Naj omenimo le nekaj najvidnejših dosežkov orkestra: prvo mesto v II. kategoriji (težavnostni skupini) na tekmovanju v Portorožu 1989. leta; drugo mesto v drugi kategoriji na evropskem festivalu v Goteborgu na Švedskem 1989. leta; prvo mesto v II. kategoriji na svetovnem festiva-

lu v Hamarju na Norveškem 1991. leta in nato še drugo mesto v II. kategoriji 1993. leta; uspešno sodelovanje na predstavitvi Slovenije v Neuhoftnu v Avstriji 1994. leta in v istem letu tudi najboljše dosežene ocene (med petdesetimi orkestri) na mednarodnem festivalu v

ŠEMPETER

KAPELICA V
SPLOŠNI BOLNIŠNICI

V Splošni bolnišnici Dr. Franca Derganca v Šempetru pri Novi Gorici so ob koncu preteklega leta odprli kapelo. Zanj sta si najbolj prizadevala Župnijski urad v Šempetru in vodstvo bolnišnice. Na slovesnosti ob otvoritvi je govoril tudi ravnatelj dr. Branko Uršič, kapelo pa je blagoslovil škof Metod Pirih.

Kapelo so uredili in opremili z delom in prispevki domačinov. Osrednje mesto zavzema slika svete družine, ki jo je izdelal akademski slikar Lucijan Bratuš iz Vipave. Kapela je v pritličju osrednje zgradbe. V njej bodo maše vsako sredo ob 17. uri. Ob tem navajamo, da je za duhovno oskrbo bolnikov v tej največji zdravstveni ustanovi na Goriškem na razpolago pet duhovnikov. Kapela je prva v kakem zdravstvenem zavodu na Primorskem, kar je na otvoritveni slovesnosti poudaril tudi državni sekretar v ministrstvu za zdravstvo Slovenije primarij dr. Janez Zajec. Povedal je, da v ministrstvu izvajajo načrt o ureditvi bogoslužnih prostorov v vseh slovenskih bolnišnicah. Kapele za verske obrede imajo tudi v Kliničnem centru v Ljubljani in v bolnišnicah v Slovenj Gradcu in na Ptuj.

Endingenu; in končno spet drugo mesto v II. kategoriji na festivalu v Hamarju 1995. leta.

Povsod, kjer so nastopali, so vključili v program tudi Zdravljico in z njo marsikje dobesedno dvigovali občinstvo na noge. Tako je težak trenutek postal nepozabno lep. Ob že doseženih uspehih in ob dejstvu, da ima tako mlad orkester za seboj že svoj "otroški podmladek", ki tudi že poskuša s svojim drznim igranjem dvigovati občinstvo na noge, lahko pričakujemo, da bodo mladi godbeniki iz Kopra kar še naprej dostojni in ugledni ambasadorji Slovenije v svetu. Na tej poti in pri tem njihovem pomembnem poslanstvu jim želimo še večjih uspehov tudi v novem letu.

VIPAVA

PLAČA ZA
HUMANITARNE NAMENE

Vipavski župan Ivan Princes je ob koncu leta 1995 vzbudil zanimanje slovenske javnosti z odločitvijo, ki nima posnemalec. Odrekel se je namreč plači (razen simboličnega enega tolarja mesečno), le-to pa je namenil za človekoljubne namene. Prek Rdečega križa je razdelil denar, ki bi mu pripadal kot plača za leto 1995.

Prejemniki so bili štirje: Otmar Črnilogar, prevajalec, pedagog, predavatelj in župnik v Podragi; Škofijska gimnazija v Vipavi; družina Pregelj iz Vipave, ki se zaradi bolezni in treh nepreskrbljenih otrok težko preživlja; in gluhonemi Bogomir Trošt iz Hrašča pri Vipavi. Vsak je prejel 151 tisoč tolarjev.

Ob odločitvi župana Ivana Princesa, da se odreče plači in denar razdeli za človekoljubne namene, pa je prišlo do zapletov, ki kažejo na sedanje stanje v Sloveniji, ko politika hoče biti povsod prisotna. Pet občinskih odbornikov (svetnikov) v Vipavi je namreč glasovalo proti

prerazporeditvi denarja iz ene proračunske postavke v drugo, kar bi omogočilo razdelitev njegove kosmate plače v celoti za dobrodelne namene. Gre za dodatnih 61 tisoč tolarjev, ki bi jih prejel vsak od omenjenih štirih izbranih. Žal so svetniki, ki so glasovali proti prerazporeditvi denarja v občinskem proračunu, češ da gre le za nabiranje političnih točk in sploh za promocijo župana, iz dveh političnih strank, Slovenskih krščanskih demokratov in Socialdemokratske stranke Slovenije, ki v svojih programih zelo poudarjata skrb za človeka.

F.Z.

CERKEV V NABREŽINI

V NEDELJO, 14. JANUARJA, OB 16. URI
TRADICIONALNA REVIIJA BOŽIČNIH PESMI

MEŠANI ZBOR IZ MIRNA
VODI ANDREJ BUDIN

PRILOŽNOSTNI GOVOR BO IMELA OLGA TAVČAR,
TA DAN BO V ŽUPNIJSKI DVORANI ODPRTA RAZSTAVA
BOŽIČNIH MOTIVOV IN RAZLIČNIH JASLIC.

SPOMINSKO RAZSTAVO

•••••
TONETA KRALJA

V GALERII KATOLIŠKE KNJIGARNE
NA TRAVNIKU V GORICI
SI LAHKO OGLEDATE
ŠE DO 20. JANUARJA

SLOVENSKI CENTER
ZA GLASBENO VZGOJO
EMIL KOMEL GORICA

KONCERTNA SEZONA
1995-1996

Četrtek, 25. januarja 1996, ob 20.30 v
komorni dvorani SCGV

Glasba 19. stoletja v goriških arhivih
**Alessandro Arbo in vokalno-instrumentalna
skupina**

Petek, 16. februarja 1996, ob 20.30 v komor-
ni dvorani SCGV

Od Trubarja do Ramovša
Gallus Consort

Torek, 19. marca 1996, ob 20.30 v baročni
dvorani cerkve sv. Ignacija v Gorici

Duodena cantitans capella rudolphina
Vodi Peter Danek

Petek, 29. marca 1996, ob 20.30 v dvorani
pokrajinskega muzeja na goriškem gradu

Beethoven
Axel Wilczok, violina
Sijavuš Gadžijev, klavir

Ponedeljek, 22. aprila 1996, ob 20.30 v
komorni dvorani SCGV

SLOWIND
pihalni kvintet, sodeluje Tomaž Lorenz

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE - TRST.

Josip Tavčar:
PEKEL JE VNDAR PEKEL

REŽIJA MARKO SOSIČ. PREMIERA V PETEK, 12. t.m.,
OB 20.30, ABONMA RED A. PONOVIŠE V SOBOTO, 13.
t.m., OB 20.30 ABONMA RED B; V NEDELJO, 14. t.m., OB
16. URI ABONMA RED C; V PONEDELJEK, 15. t.m., OB 18.

URI ABONMA RED H; V TOREK, 16. t.m., OB 16. URI
ABONMA RED H; V SREDO, 17. t.m., OB 16. URI ABONMA
RED G, OB 20.30 ABONMA RED E;

V ČETRTEK, 18. t.m., OB 20.30 ABONMA RED I,
OB 20.30 ABONMA RED F.

PD Rupa-Peč prireja izlet na sneg v Arnoldstein
(Podkloster) dne 14. januarja. Za informacije Tanja
Kovic, tel. 0481/ 882285.

ŠD Kontovel vabi vse člane in prijatelje društva
v četrtek, 11. t.m., ob 20.30 v malo telovadnico pri
Društveni gostilni na Kontovelu na družabni večer
- Kontovel v knjigi: 30 let naše košarke B. Lakoviča
in na ogled razstave Kontovelova košarka v slikah.

Sv. mašo za duhovne poklice in mladino bo
g. Jože Špeh daroval v Barkovljah v četrtek, 11.
januarja. Ob 17.30 bo kratka ura molitve, ob 18. uri
pa sv. maša. Vernike vseh župnij vabita Slovenska
Vincencijeva konferenca in Klub prijateljstva.

KATI IN FABJANU ŠFILIGOJ
IN NJUNI DRUŽINI IZREKAJO ČLANI ODRA 90 GLO-
BOKO SOŽALJE OB TEŽKI IZGUBI DRAGEGA NONOTA.

ISKRENO SE ZAHVALJUJEM VSEM,
KI SO PRISPEVALI ZA NAGROBNI SPOMENIK
MOJEMU BRATU ALBINU GERMEKU
NA KONTOVELSKEM POKOPALIŠČU.

ŠE POSEBEJ SE ZAHVALJUJEM VSEM DUHOVNIKOM,
KI SO V ČETRTEK, 4. JANUARJA, OB ČETRTI OBLETNICI
BRATOVE SMRTI ZANJ SOMAŠEVALI IN BILI PRISOTNI OB
BLAGOSLOVU SPOMENIKA.

POBUDO ZA POSTAVITEV SPOMENIKA JE DAL
G. DUŠAN JAKOMIN, ZA KAR SE MU
IZ SRCA ZAHVALJUJEM.

SESTRA MARIJA

DAROV I

Za begunske otroke v Ajdovščini:
B.I. 10.000; S.Z. 20.000 lir.

Za malo semenišče v Vipavi: druž. Pertot iz
Trsta 100.000 lir.

Za popravilo romarskega doma na Sv. gori:
Fičur Liza 50.000 lir.

Za lačne otroke v misijonih: K.K. 100.000 lir.

Za Novi glas: Cilka Kovač 30.000 lir.

Za slov. misijonarje: Breščak Mara 89.000 lir.

Za lačne: Marica Širca, Mavhinje, 50.000 lir.

Jelka Terčon vd. Šah ob 5. obletnici smrti moža
Maksa: za obnovo oltarja v mavhinjski cerkvi
200.000 lir, za slov. Karitas 50.000 in rojaški
Marijin dom 50.000 lir.

Za zgoniško cerkev: Marija Doljak ob 2. oblet-
nici smrti moža Ivana 50.000 lir.

Za obnovo oltarja v Mavhinjah: N.N. 200.000;
ob spominu na pokojno mamo Emo Klarič hči Elda
in sin Lučko 500.000 lir.

Za cerkev v Nabrežini: Košir 50.000, N.N.
15.000, društvo I. Gruden 40.000, koncert
100.000, Jazbec 50.000, Pertot 10.000, Devetak
10.000, Poropat 20.000, Mislej 150.000, Radovič
150.000, Stepančič 70.000, Pupis 70.000.

Za semenišče v Vipavi daruje župnijska skup-
nost iz Nabrežine 1.200.000 lir.

VABIMO VAS NA PREDSTAVITEV
DRUGEGA PONATISA STROKOVNE KNJIGE
AVTORJA PROF. GABRIJELA DEVETAKA Z NASLOVOM

MARKETINŠKA ZASNOVA PODJETJA
/MARKETING, RAZVOJ, INOVACIJE, INDUSTRIJSKA LASTNI-
NA, MEDNARODNO SODELOVANJE, MOTIVIRANJE IN STI-
MULIRANJE/

KI BO V PETEK, 12. JANUARJA, OB 18. URI
V KONGRESNI DVORANI PALACE HOTELA,
CORSO ITALIA 63 - GORICA.

NA PROMOCIJI BO POLEG AVTORJA,
NEKATERIH SPONZORJEV, PREDSTAVNIKOV ZBORNIC,
SPREGOVORIL TUDI
PROF. JOŽKO ŠAVLI IZ GORICE.
ŠE POSEBEJ VABIM NA TO SREČANJE
SLOVENSKE GOSPODARSTVENIKE
IN PODJETNIKE IZ OBEH GORIC. SREČANJE SE BO
KONČALO V PRIJATELJSKEM POPRAZNIČNEM VZDUŠJU OB
ZAKUSKI IN KOZARČKU VIN IZ KLETI
RIMSKIH PLEMIČEV PALLAVICINI.

SKRD JADRO IZ RONK
VABI NA OTVORITEV SLIKARSKE RAZSTAVE
DOMAČINA
OSKARJA BECCIE

PETEK, 12. JANUARJA, OB 18. URI
V DVORANI OBČINSKE DVOJEZIČNE KNJIŽNICE
V RONKAH

SKRD JADRO VABI NA SREČANJE S KAPITANOM
BRUNOM VOLPIJEM LISJAKOM, KI BO PREDSTAVIL
SVOJO KNJIGO SLOVENSKO POMORSKO RIBIŠTVO
SKOZI STOLETJA OD TRSTA DO TIMAVE

OB PRILIKI BO PREDVAJAN DOKUMENTARNI FILM
DORICE MAKUC, OD KRIŽA DO ŠTIVANA

NOVA KNJIGARNA IL SEGNA LIBRO,
UL. CARDUCCI 21, RONKE,
18. JANUARJA 1996 OB 18.30

DRUŠTVO JADRO IZ RONK

PRIREJA V NEDELJO, 21. JANUARJA 1996, OB 15. URI
TRADICIONALNO BOŽIČNICO
V CERKVI SV. LOVRENCA V RONKAH. NASTOPAL BO
ZDRUŽENI TRŽAŠKI MEŠANI ZBOR ZVEZE CERKVENIH
PEVSKIH ZBOROV IZ TRSTA. NA OGLED BODO TUDI
LEPE PREMIČNE JASLICE, DELO MLADEGA DOMAČEGA
UMETNIKA, KI JE LETOS RAZSTAVLJAL TUDI V MOSKVI.

ZARADI PREOBILICE GRADIVA
MARIKATERI PRISPEVEK NI BIL
OBJAVLJEN V TEJ ŠTEVILKI. AVTORJEM SE
OPRAVIČUJEM IN PROSIMO VSE ZA
RAZUMEVANJE! UREDNIŠTVO

**NOVI
GLAS**

NAROČAM SE:

NAROČITE SE LAHKO TUDI PO TELEFONU!

IME IN PRIIMEK

ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
0481/533177

34133 TRST, UL. DONIZETTI 3

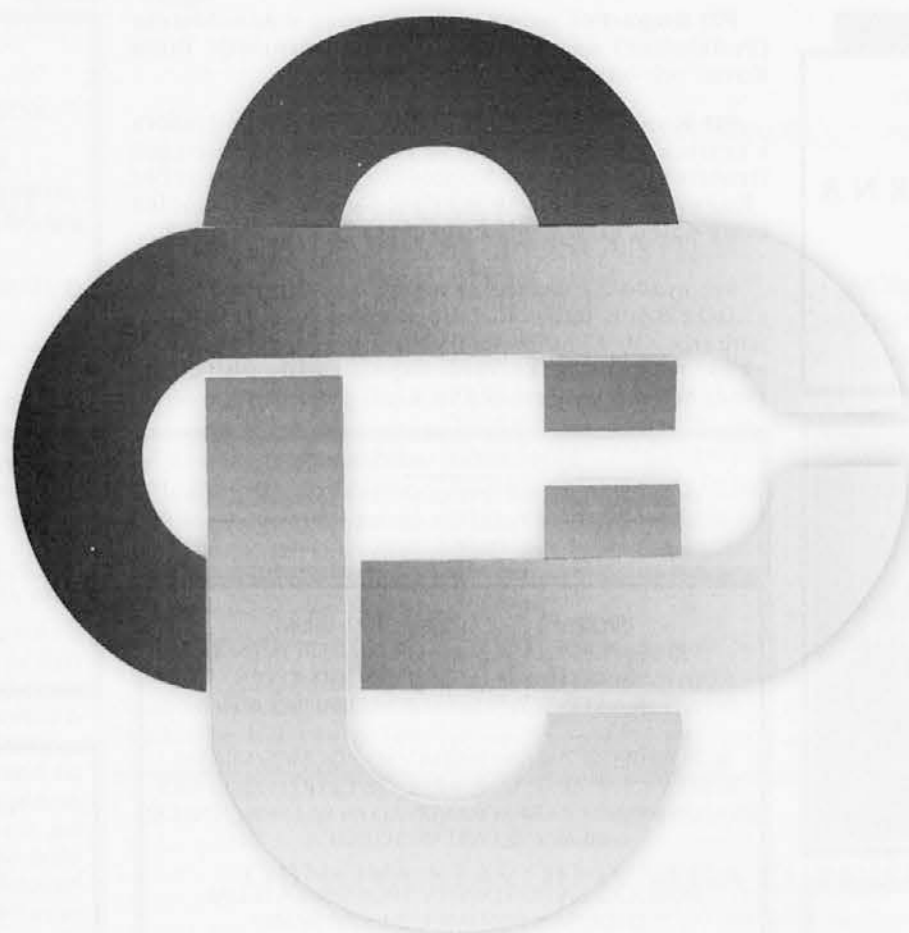
040/365473

NASLOV

DATUM

PODPIS

ZDRUŽILI SMO VEČ GLASOV...

**ZADRUŽNA
KRAŠKA BANKA**

*SEDEŽ: OPČINE, ULICA RICREATORIO 2
TEL. 040 / 21 491*

*PODRUŽNICE: TRST, TRG LIBERTA 5
NABREŽINA, TRG SV. ROKA 106
SESIJAN, SESIJAN 44
BAZOVICA, ULICA GRUDEN 23*

**ZADRUŽNA
KREDITNA BANKA
V DOBERDOBU**

*SEDEŽ: DOBERDOB, ULICA ROMA 23
TEL. 0481 / 78 063*

*PODRUŽNICA: RONKE, ULICA C. D'ANNUNZIO 96/A
TEL. 0481 / 47 41 60*

**ZADRUŽNA
KREDITNA BANKA
SOVODNJE OB SOČI**

*SEDEŽ: SOVODNJE OB SOČI, /GO/
PRVOMAJSKA 75, TEL. 0481 / 88 21 55*

*PODRUŽNICA: ŠTANDREŽ, /GO/
ULICA DEL CARSO 73/A, TEL. 0481 / 52 08 32*

Tvoje domače banke !